TOTALREGNSKAP FOR REINDRIFTSNÆRINGEN

Regnskap 2023 og budsjett 2024

Rapport nr. 49/2024
09.12.2024

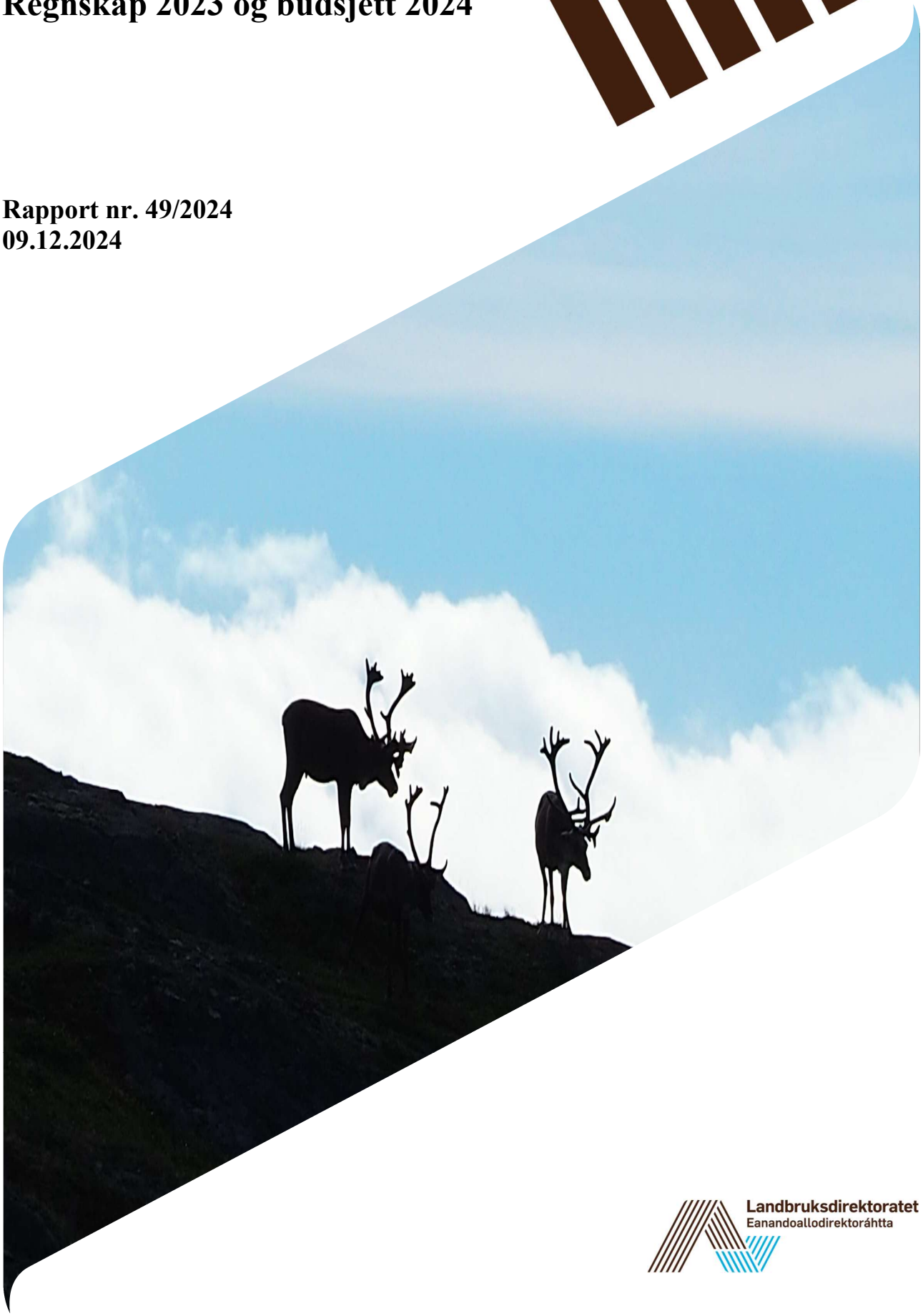

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Rapport:	Totalregnskap for reindriftsnæringen – Regnskap 2023 og budsjett 2024
Dato:	09.12.2024
Ansvarlig:	Økonomisk utvalg
Rapport-nr.:	49/2024
Forsidebilde:	Gørill Føleide

Forord

Mandatet til Økonomisk utvalg for reindriften er gitt ved instruks fastsatt av Landbruksdepartementet 16. juli 1993. Utvalgets oppgave er å fremstille et økonomisk grunnlagsmateriale som danner utgangspunkt for forhandlingene om en næringsavtale mellom staten og Norske reindriftsamers landsforbund (NRL).

Totalregnskapet for reindriftsnæringen, som legges frem i denne rapporten, viser en oversikt over de samlede verdiene som er skapt i næringen ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital. Regnskapet viser altså samlede inntekter, kostnader og resultat for hele reindriftsnæringen i Norge. I tillegg til regnskap for 2023 legger utvalget også frem et budsjett for 2024.

Utvalget har medregnet denne rapporten lagt frem 46 totalregnskap for reindriften siden 1980. Til sammen gir disse regnskapene oversikt over reindriftens økonomi i perioden 1975-2023.

Ved siden av å legge frem materiale som viser det økonomiske resultatet for reindriftsnæringen totalt, er det også utvalgets oppgave å gi oversikt over utviklingen for de enkelte reinbeiteområdene. For Finnmarks vedkommende er reinbeiteområdene delt opp i soner.

I tillegg er det egne kapitler i rapporten som presenterer henholdsvis reindriftsavtalen, de langsiktige utviklingstrekkene for reindriften (fra 2013 til 2023), husholdsinntekter for familier som driver reindrift, samt vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene.

Avtalepartene ga i Reindriftsavtalen 2024/2025 Økonomisk utvalg i oppdrag å vurdere endringer i Totalregnskapet, med følgende mandat:

«Avtalepartene er enige om å vurdere endringer i Totalregnskapet for reindriften, og vil be Økonomisk utvalg om å legge frem et forslag til endringer. Totalregnskapet for reindriften bygger på noen av de samme prinsippene som Totalkalkylen for jordbruket. I NOU 2022:14 Inntektsmåling i jordbruket er det foreslått endringer i Totalkalkylen for jordbruket. Budsjettnemnda for jordbruket har fått i oppdrag å endre grunnlagsmaterialet for jordbruksoppgjøret og vil ferdigstille dette arbeidet til jordbruksforhandlingene i 2024.

Økonomisk utvalg skal vurdere:

- *Hvilken informasjon vi er forpliktet til å utarbeide.*
- *Hvilke endringer som bør gjøres på bakgrunn av endringene som er gjort for jordbruket.*
- *Hvilken informasjon avtalepartene har behov for til forhandlingene.*
- *Hvordan Totalregnskapet kan innrettes for å være mer tilgjengelig.*
- *Andre endringer som bør vurderes i Totalregnskapet.»*

Totalregnskapet for 2023 leveres med de endringene som er gjort som følge av dette oppdraget. Endringene er avklart med avtalepartene i et møte i september 2024.

Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift, er sekretariat for utvalget.

Desember 2024
Lars Johan Rustad

Nøkkeltall fra Totalregnskapet

	2022	2023	Budsjett 2024
Antall slakt (privat og slakteri)	64 186	76 089	66 197
Gjennomsnittsvekt (kg)	23,8	22,5	22,5
Volum reinkjøtt (tonn)	1 579	1 773	1 490
Pris (kr pr kg)	105,8	104,28	101,38
Verdi reinkjøtt (mill. kroner)	167,1	188,7	151
Andel kalv av totalt antall slakt (prosent)	76	79	76
Antall siidaandeler	540	539	539
Utbetalt produksjonspremie (mill.kroner)	39	46,2	51,5
Utbetalt kalveslaktetilskudd (mill. kroner)	21,7	22,1	32,2
Utbetalt distriktstilskudd (mill. kroner)	24,9	23,8	33,7
Utbetalt Reindriftens utviklingsfond (mill.kroner)	95,7	59,8	87,3

Čoahkkáigeassu

Boazodoalu oppalašrehketdoalu čoahkkáigeassu 2020-23 áigodagas, rievdamat 2022 rájes 2023 rádjái, ja 2024 bušeahtta (1 000 kr)[1]

Rehketdoallo-poasttat	Rehketdoallologut					Bušeahtta
	2020	2021	2022	2023	Endring	2024
Buvttadandietnasat:	**154 157**	**205 729**	**228 815**	**234 381**	**5 566**	**198 409**
Biergu ja lassibuktagat ja bonus	106 320	155 128	171 014	188 736	17 722	151 019
Ealloárvvu rievdan	4 048	92	-1 453	-3 298	-1 845	-1 553
Lassiealáhusdietnasat	7 954	8 428	13 223	0	-13 223	0
Eará buvttadandietnasat [2]	35 834	42 081	46 031	48 943	2 912	48 943
Stáhtadoarjagat:	**130 875**	**108 120**	**167 299**	**143 824**	**-23 475**	**181 201**
Dábálaš doarjagat	83 724	88 636	91 407	102 717	11 310	122 846
Boazodoalu Ovddindanfoanda	9 555	11 587	14 758	24 606	9 848	45 909
Čálgoortnegat				2 966	2 966	2 653
Erenoamášdoarjagat	24 826	1 691	50 027[3]		-50 027	
Lassiealáhusdoarjagat[4]	32	122	1 342	121	-1 221	241
Ovddidanprográmma	174	230	-	375	375	0
Doaibmab. rádioakt.vuostá	-	-	-	0	0	0
Doaibmab. riidoeast. borasp.	12 563	5 854	9 765	13 040	3 275	9 553
Buhtadusat:	**102 763**	**114 273**	**108 172**	**106 136**	**-2 036**	**109 433**
Boazomassimat	98 145	107 228	97 775	91 939	-5 837	98 886
Areálasisabahkkemat	4 618	7 045	10 397	14 198	3 801	10 547
Supmi sisaboađut:	**387 794**	**428 122**	**504 287**	**484 342**	**-19 945**	**489 043**
Golut:						
Siidaosiid golut	184 957	176 255	217 167	231 530	14 364	238 695
Oktasaš golut	66 032	37 075	85 546	64 379	-21 167	66 372
Boazoservviid golut	12 875	13 850	15 856	16 287	431	16 790
Supmi golut:	**263 864**	**227 180**	**318 568**	**312 196**	**-6 373**	**321 857**
Doaibmabođus	123 931	200 943	185 719	172 146	-13 572	167 186
Luoikkahuvvon kapitála reanttut	8 528	8 848	10 558	8 655	-1 903	8 716
Jahkebođus						
Oktiibuot (1 000 kr)	115 403	192 095	175 161	163 492	-11 669	158 471
Guđege jahked. nammii (kr)	124 054	202 344	182 282	171 622	-10 660	165 938
Guđege siidaoasi nammii (kr)	207 001	341 807	311 674	291 429	-20 244	282 479
Jahkedoaimmaid supmi	930	949	961	953	-8	955
Galle ovttaskas siidaoasi [5]	558	562	562	561	-1	561
Jahkebođus *earret buhtadusat areálasisabahkkemiid ovddas*						
Oktiibuot (1 000 kr)	110 785	185 050	164 764	149 294	-15 470	147 924
Guđege jahked. nammii (kr)	119 090	195 922	171 462	156 718	-14 745	154 894
Guđege siidaoasi nammii (kr)	198 718	334 762	293 174	266 121	-27 053	263 679

[1] *Erenoamáš doarjja lea 2023 rájes biddjojuvvon Boazodoalu ovddidanfondii*

[2] *Poasta sisttisdoallá láigodietnasiid ja eará doaibmadietnasiid.*

[3] *Erenoamáš doarjja lea 2023 rájes biddjojuvvon Boazodoalu ovddidanfondii*

[4] *Sámedikki doarjja lassiealáhusaide*

[5] *Boazoservviid jahkedoaimmat (22 doaimma 2023:s) leat mielde siidaosiid logus (539)*

Sammendrag

Sammendrag av reindriftens totalregnskap i perioden 2020-23, endring fra 2022 til 2023, og budsjett 2024 (1 000 kroner) [6]

Regnskaps-poster	Regnskapstall 2020	2021	2022	2023	Endring	Budsjett 2024
Produksjonsbaserte inntekter:	**154 157**	**205 729**	**228 815**	**234 381**	***5 566***	**198 409**
Kjøtt, biprod. og bonus	106 320	155 128	171 014	188 736	*17 722*	151 019
Endring i livdyrverdien	4 048	92	-1 453	-3 298	*-1 845*	-1 553
Binæringsinntekter	7 954	8 428	13 223	0	*13 223*	0
Andre prod.bas. innt. [7]	35 834	42 081	46 031	48 943	*2 912*	48 943
Tilskudd:	**130 875**	**108 120**	**167 299**	**143 824**	***-23 475***	**181 201**
Direkte tilskudd	83 724	88 636	91 407	102 717	*11 310*	122 846
Reindriftens utviklingsfond	9 555	11 587	14 758	24 606	*9 848*	45 909
Velferdsordninger				2 966	*2 966*	2 653
Ekstraordinære tilskudd	24 826	1 691	50 027[8]		*-50 027*	
Tilskudd tilleggsnæringer[9]	32	122	1 342	121	*-1 221*	241
Utviklingsprogrammet	174	230	-	375	*375*	0
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	0	*0*	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	12 563	5 854	9 765	13 040	*3 275*	9 553
Erstatninger:	**102 763**	**114 273**	**108 172**	**106 136**	***-2 036***	**109 433**
Tap av rein	98 145	107 228	97 775	91 939	*-5 837*	98 886
Arealinngrep	4 618	7 045	10 397	14 198	*3 801*	10 547
Sum inntekter:	**387 794**	**428 122**	**504 287**	**484 343**	***-19 945***	**489 043**
Kostnader:						
Siidaandelenes kostnader	184 957	176 255	217 167	231 530	*14 364*	238 695
Felleskostnader	66 032	37 075	85 546	64 379	*-21 167*	66 372
Kostnader i reinlag	12 875	13 850	15 856	16 287	*431*	16 790
Sum kostnader:	**263 864**	**227 180**	**318 568**	**312 196**	***-6 373***	**321 857**
Driftsresultat	123 931	200 943	185 719	172 146	*-13 572*	167 186
Renter på lånt kapital	8 528	8 848	10 558	8 655	*-1 903*	8 716
Årsresultat						
Totalt (1 000 kr)	115 403	192 095	175 161	163 492	*-11 669*	158 471
Per årsverk (kr)	124 054	202 344	182 282	171 622	*-10 660*	165 938
Per siidaandel (kr)	207 001	341 807	311 674	291 429	*-20 244*	282 479
Sum årsverk	930	949	961	953	*-8*	955
Antall siidaandeler [10]	558	562	562	561	*-1*	561
Årsresultat eks. erstatninger for arealinngrep						
Totalt (1 000 kr)	*110 785*	*185 050*	*164 764*	149 294	-15 470	*147 924*
Per årsverk (kr)	*119 090*	*195 922*	*171 462*	156 718	-14 745	*154 894*
Per siidaandel (kr)	*198 718*	*334 762*	*293 174*	266 121	-27 053	*263 679*

[6] *Binæringsinntekter er fra 2023 ikke med i Totalregnskapet, se punkt 1.3.5.*

[7] *Posten omfatter leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter.*

[8] *Ekstraordinære tilskudd er fra 2023 lagt inn i tilskudd til Reindriftens utviklingsfond*

[9] *Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget*

[10] *Antall årsverk for reindrift i reinlagene (22 i 2023) er lagt til antall siidaandeler (539)*

Innhold

Forord **1**
Nøkkeltall 2022 og 2023 ..... **2**
Čoahkkáigeassu **3**
Sammendrag **4**
Innhold **5**
Del 1 Innledning **7**
1.1 Økonomisk utvalg 7
1.1.1 Mandat *7*
1.1.2 Medlemmer og sekretariat *7*
1.2 Mål og virkemidler i reindriftspolitikken 8
1.3. Metode og grunnlagsmateriale 8
1.3.1 Prinsipper *8*
1.3.2 Kilder *8*
1.3.3 Gruppering av tallmaterialet *8*
1.3.4 Tidsangivelse *9*
1.3.5 Produksjonsbaserte inntekter *9*
1.3.6 Tilskudd *11*
1.3.7 Erstatninger *12*
1.3.8 Kostnader *12*
1.3.9 Kapitalforhold *13*
1.3.10 Resultatmål *13*
1.3.11 Sysselsetting *13*
1.3.12 Skatt og avgift *14*
Del 2 Totalregnskap 2023 med budsjett 2024 ..... **15**
2.1 Produksjonsbaserte inntekter 15
2.1.1 Kjøttinntekter *15*
2.1.2 Langsiktig utvikling *17*
2.1.3 Antall slakt *18*
2.1.4 Slaktevekter *19*
2.1.5 Priser *20*
2.1.6 Verdi av kjøttproduksjonen *22*
2.1.7 Endring i samlet livdyrverdi *24*
2.1.8 Binæringsinntekter *27*
2.1.9 Andre produksjonsbaserte inntekter *28*
2.2 Tilskudd 28
2.2.2 Tiltak mot radioaktivitet *34*
2.2.3 Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader *35*
2.3 Erstatninger 37
2.3.1 Erstatning for tap av rein *37*
2.3.2 Erstatning for arealinngrep *39*
2.4 Kostnader 40
2.4.1Siidaandelenes kostnader *40*
2.4.2 Felleskostnader i samisk reindrift/distriktenes kostnader *43*
2.4.3 Kostnader i reinlag *47*
2.4.4 Fordeling av totale kostnader *48*

2.4.5 Nærmere om kostnadsutviklingen ... *51*
2.5 Kapitalforhold ... 43
2.6 Sysselsetting ... 55
2.7 Resultat ... 43
2.8 Budsjett 2023 ... 75
2.8.1 Produksjonsbaserte inntekter ... *75*
2.8.2 Tilskudd ... *75*
2.8.3 Erstatninger ... *76*
2.8.4 Kostnader ... *76*
Del 3 Utviklingstrekk ... 78
3.1 Reindriftsavtalen ... 78
3.1.1 Reindriftens utviklingsfond ... *78*
3.1.2 Kostnadssenkende og direkte tilskudd ... *81*
3.1.10 Velferdsordninger ... *89*
3.2 Markedsforhold ... 90
3.2.1 Produsentpriser ... *90*
3.2.2 Slakterienes priser for slakting ... *92*
3.2.2 Markedssituasjonen i Sverige og Finland ... *92*
3.3 Klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt ... 95
3.4.Strukturutvikling og sysselsetting ... 97
3.4.1 Inntekter utenfor reindriftsnæringen ... *97*
3.4.2 Strukturutvikling ... *98*
3.4.3 Utvikling siste periode ... *101*
3.4.4 Sysselsetting ... *103*
3.4.5 Likestilling i reindriften ... *105*
3.4.6 Aldersstruktur og fordeling av reintall ... *109*
3.5 Skatt og avgift ... 111
3.6 Tap av rein ... 112
Vedlegg ... 116
1. Tabeller ... 116
2. Kart over reinbeiteområdene ... 117
3. Ordforklaringer ... 120

Del 1 Innledning

1.1 Økonomisk utvalg

1.1.1 Mandat

Ifølge hovedavtalen for reindriftsnæringen mellom Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og staten ved Landbruksdepartementet av 26. februar 1993, skal det føres forhandlinger om en løpende reindriftsavtale. Landbruksdepartementet fastsatte 16. juli 1993, i medhold av hovedavtalen, nærmere instruks for Økonomisk utvalg for reindriften. Utvalgets mandat fremgår av instruksens § 1, der det heter:

> *"Utvalget skal legge frem et økonomisk grunnlagsmateriale for reindriften som utgangspunkt for forhandlingene mellom staten ved Landbruksdepartementet og reindriftsnæringen ved Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) om en næringsavtale for reindriften.*
>
> *Utvalget har ansvaret for å fremskaffe nødvendige opplysninger, og tilrettelegge materialet for avtalepartene. Materialet skal gi en oversikt over den økonomiske situasjonen i næringen, herunder hovedtrekk i utviklingen, både for den enkelte driftsenhet, distrikter, tamreinlag, områder og for næringen som helhet."*

1.1.2 Medlemmer og sekretariat

Partene oppnevner to medlemmer hver til utvalget. Landbruks- og matdepartementet oppnevner i tillegg en leder etter samråd med NRL. Funksjonstiden er 4 år. Økonomisk utvalg ble første gang oppnevnt i januar 1977.
Økonomisk utvalg har følgende sammensetning for perioden 2022-2025:

- Lars Johan Rustad, seniorrådgiver, Norsk institutt for bioøkonomi
- Anne Merete Sara Gaup, assisterende direktør, Statsforvalteren i Troms og Finnmark
- Katarina Påve Gaup, reineier, Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Silje Trollstøl, fagdirektør, Landbruks- og matdepartementet
- Tom Lifjell, reineier, Norske Reindriftsamers Landsforbund

Varamedlemmer:
- Per John Anti, reineier, Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Kjersti Sorteberglien, seniorrådgiver, Landbruks- og matdepartementet

Landbruksdirektoratet er sekretariat for utvalget.

1.2 Mål og virkemidler i reindriftspolitikken

De reindriftspolitiske målene bygger på Meld. St. nr. 32 (2016-2017) *Reindrift - Lang tradisjon – unike muligheter,* og de årlige proposisjonene for reindriftsavtalen. De økonomiske virkemidlene fremgår av de årlige reindriftsavtalene, mens de juridiske virkemidlene hovedsakelig er gitt i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven).

1.3. Metode og grunnlagsmateriale

1.3.1 Prinsipper

Totalregnskapet for reindriften viser en oversikt over verdiene som skapes i næringen ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital. Kalenderåret er utgangspunkt for beregningene. På grunn av ulik periodisering er opplysninger om slakteuttak i totalregnskapet ikke direkte sammenlignbare med tilsvarende opplysninger i ressursregnskapet for reindriftsnæringen, som tar utgangspunkt i driftsår.

Som hovedregel er alle beregninger som ligger til grunn for fremstillingen gjort uten avrundinger og med flere desimaler enn det som kommer frem i tabellene. Dette innebærer at det i enkelte tabeller ikke er nøyaktig samsvar mellom del- og totalsummer. Totaltallene er basert på originaldata og er dermed korrekte.

Langsiktige utviklingstrekk

Sammenligning av tallmateriale over et lengre tidsrom medfører at det er et behov for omregning til faste priser. Da det ikke er utarbeidet egne indekser spesielt tilpasset reindriften, er konsumprisindeksen nyttet ved alle beregningene. De lengste sammenligningsperiodene i Totalregnskapet er på 10 år. For Totalregnskapet 2023 er sammenligningsperioden 2013 til 2023.

1.3.2 Kilder

Totalregnskapet henter informasjon fra flere ulike kilder. Mye dokumentasjon hentes fra Landbruksdirektoratets interne regnskap, blant annet utbetaling av tilskudd. Melding om reindrift brukes som kilde, her hentes blant annet antall siidaandeler og reintall. Vi får dokumentasjon fra statsforvalteren, distriktsregnskapene og statistikk fra tilskuddsbehandlingen. Til dette Totalregnskapet har vi fått tall fra 83 prosent av alle distriktene. Skattetall blir hentet fra skatteetaten. I tillegg får vi tall fra Sametinget, Bane NOR, rovbase, slakteriene, Animalia og Innovasjon Norge. Tall fra reindriften i Finland og Sverige blir hentet fra det svenske Sametinget og de finske reinbeitedistriktenes forening.

1.3.3 Gruppering av tallmaterialet

Datamaterialet er i hovedsak gruppert etter de seks reinbeiteområdene. Øst- og Vest-Finnmark reinbeiteområde er de største både i antall utøvere og antall rein, slik at det er hensiktsmessig med en ytterligere oppdeling i soner. Øst-Finnmark er derfor delt i sonene Polmak/Varanger, Karasjok

øst og Karasjok vest, mens Vest-Finnmark er delt opp i sonene Kautokeino øst, Kautokeino midt og Kautokeino vest. Denne inndelingen gjør at det er mulig å sammenlikne de 5 store flyttesystemene (sonene) i Finnmark, som er Karasjok øst, Karasjok vest, Kautokeino øst, Kautokeino midt og Kautokeino vest.

1.3.4 Tidsangivelse

Datamaterialet i totalregnskapet er i hovedsak knyttet til kalenderår, men tallmateriale som er hentet fra reineiernes melding om reindrift gjelder for driftsåret. Et driftsår varer fra 1. april (inngående beholdning) til 31. mars påfølgende år (utgående beholdning). I totalregnskapet brukes foregående driftsårs korrigerte utgående beholdning fra melding om reindrift (MOR) som utgangspunkt når det gjelder fastsettelse av antall aktive siidaandeler og reintall i kalenderåret. Dette betyr at antall aktive siidaandeler og korrigert reintall per 31. mars i driftsåret 2022/23 gir henholdsvis antall aktive siidaandeler og reintall i kalenderåret 2023.

1.3.5 Produksjonsbaserte inntekter

Produksjonsbaserte inntekter omfatter kjøttinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter. Inntektene korrigeres for endringer i den samlede livdyrverdien. Frem til og med Totalregnskapet for 2022 var også binæringsinntekter omfattet.

Priser

Frakt- og slaktekostnader er ikke inkludert i den næringspliktige inntekten, og da heller ikke i beregning av produksjonspremien. Slakte- og fraktekostnadene fremgår ikke på avregningsbilagene til reineierne. Gjennomsnittsprisen er nettopris, det vil si skrottpris eksklusiv merverdiavgift.

Kjøttinntekter

Kjøttinntekter omfatter førstehåndssalg, privat slakt og privat forbruk og omsetning av ikke foredlede produkter av rein slik som kjøtt, innmat, skinn, gápmasat (leggskinn) og gevir.
Ut fra de data Økonomisk utvalg har tilgang til, er det ikke mulig å skille ut inntekter fra biprodukter fra de totale kjøttinntektene. Med begrepet biprodukter menes andre produkter fra rein slik som horn, skinn, hjerte, lever og blod. Dette innebærer at betegnelsen kjøttinntekter omfatter inntektene av kjøtt og biprodukter til sammen. Slakterapporter fra registrerte slakteribedrifter danner grunnlag for beregning av offentlig godkjente slakt. Rapportene importeres inn i Landbruksdirektoratets databasesystem, og herfra genereres all informasjon til tabeller som baserer seg på vekt, pris, alder og kjønn i totalregnskapet.

Fra og med regnskapsåret 2015 begynte man å benytte det reelle tallet for privat uttak, da endringer i datasystemet har gjort dette mulig. Tallene for privat uttak er fra 2015 hentet fra melding om reindrift. Privat forbruk og omsetning regnes å ha samme verdi per kg som slakt (voksne dyr) ved registrerte slakterier. Det beregnes gjennomsnittspris ved å dele den totale prisen i det enkelte reinbeiteområde på områdets totale kvantum. Inntil 2015 var utgangspunktet for beregning av privat forbruk og omsetning satt til 20 dyr per siidaandel. For reinlagene var privat forbruk og omsetning satt til 50 dyr.

Bonus fra slakterier er også en del av reineiers inntekter. Det er stort sett slakterier i Finnmark som har brukt bonus. Bonusen var tidligere synliggjort som en egen linje i sammendragstabellen, i tillegg til at den ble vist i tabell 4.1.2 i tidligere kapittel 4. Fra og med 2023 vil bonus være en del av

kjøttinntektene, og ikke synliggjort som en egen linje. Tallene for tidligere Totalregnskap er justert etter ny metode. Det er ikke utbetalt bonus i 2024.

Endring i den samlede livdyrverdien

Ved å korrigere kjøttinntektene for endringer i den samlede livdyrverdien, fremkommer næringens produksjonsinntekter. Endringer i livdyrverdien er et uttrykk for verdien av bestandsendringer, det vil si endringer i reintall, flokksammensetning og dyrevekter, i løpet av en periode. Siden kalenderåret er utgangspunkt for beregningene i totalregnskapet, er det verdien av endringene i den totale livdyrverdien fra 1. januar til 31. desember som er benyttet.

Reintall per 1. januar 2023 beregnes på grunnlag av korrigert reintall per 31. mars 2023 (korrigert utgående beholdning i driftsåret 2022/2023) og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars 2023. Reintall per 31. desember 2023 estimeres med utgangspunkt i beregnet korrigert reintall per 31. mars 2024 (beregnet korrigert utgående beholdning i driftsåret 2022/2023) og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars 2024. Endringer i antall og vekt for voksen rein og kalv beregnes separat.

Reintallet per 1. januar varierer fra år til år, både på grunn av reelle endringer i reintallet og på grunn av forskyvning i slaktetidspunkt. Bestandsendringer fra 1. januar til 31. desember i kalenderåret verdsettes til full slakteverdi. Verdiøkning inntektsføres, mens verdinedgang føres til fradrag.

Den reelle verdien av reinbestanden vil for reineier alltid være større enn det som kommer frem i våre beregninger. Dette gjelder spesielt ved beregning av avlsverdi og fremtidig tap av kalver.

Binæringsinntekter

Binæringsinntektene omfatter inntekter fra duodji og utmarksnæringer, og er en integrert del av den samiske reindriftsøkonomien. Et helhetlig bilde av økonomien forutsetter derfor en synliggjøring av disse inntektene. Tidligere ble tallene for binæringene hentet fra næringsoppgavene til siidaandelsledere og deres ektefeller/ samboere, post 321 og 322. Fra og med 2022 ble er det gjort en endring i skattemeldingen slik at inntekt fra binæring ikke lenger blir skilt ut fra totalinntekten. I Totalregnskapet for 2022 ble det gjort en forholdsmessig beregning på grunnlag av tidligere år.

Fra Totalregnskapet 2023 vil binæringsinntekter ikke lenger regnes inn i Totalregnskapet. Dette vil gi et brudd. Det vil medføre en reduksjon i produksjonsbaserte inntekter i Totalregnskapet, og vi vil i mindre grad ha en fullstendig oversikt over inntektene i næringen. For å forklare denne reduksjonen vil tabellen som viser binæringsinntekter frem til 2022 beholdes i Totalregnskapet. Dette vil illustrere hvor stor andel av produksjonsbaserte inntekter binæringsinntekter har vært tidligere år.

Andre produksjonsbaserte inntekter

Posten «Andre produksjonsbaserte inntekter» omfatter leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter». Tallene hentes fra skattemelding for næringsdrivende.

1.3.6 Tilskudd

Tilskudd til reindriftsutøvere blir i Totalregnskapet regnet som inntekt.

Tilskudd over reindriftsavtalen

Tilskudd over reindriftsavtalen er inndelt i direkte tilskudd, andre tilskudd og ekstraordinære tilskudd. Fra Totalregnskapet 2023 legger Økonomisk utvalg til grunn en inndeling av tilskudd som tilsvarer postene i statsbudsjettet. Direkte tilskudd er direkte og kostnadssenkende tilskudd og andre tilskudd og ekstraordinære tilskudd er tilskudd under Reindriftens utviklingsfond.

De direkte og kostnadssenkende tilskuddene gjennom sammenligningsperioden omfatter distriktstilskudd, produksjonspremie, særskilt driftstilskudd til ungdom, særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel (fra og med 2020), etableringstilskudd, kalveslaktetilskudd, ektefelle-/samboertillegg og simleslaktetilskudd (gjaldt kun driftsåret 2022/23).

Fra Totalregnskapet for 2023 blir også velferdsordningene regnet inn i Totalregnskapet.

Tilskudd fra Reindriftens utviklingsfond gjennom sammenligningsperioden omfatter tilskudd til investeringer (gjerder, bygninger og anlegg), pramming/transport, utdanningsstipend, fagbrevordning i reindriften, tiltak konvensjonsbeiter, tilskudd til feltbarnehage, tilskudd til innløsning av siidaandeler og ekstraordinær satsing på infrastrukturtiltak og juridisk bistand.

Utviklingsprogrammet

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning, er rettet mot reiselivsbasert næringsutvikling i reindriften, samt samarbeidstiltak mellom reindriften og foredlingsbedrifter. Virkemidler for bedriftene står sentralt i Utviklingsprogrammet og det er også der de største utbetalingene kommer. Det er ønskelig at en gjennom ordningen skal fremme salg av reinkjøtt samt etablere nye bedrifter innenfor det reindriftsbaserte reiselivet.

Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

Sametinget gir tilskudd til næringsutvikling og tilleggsnæringer til reindrift. Et av de prioriterte områdene er å øke omsetningen av lokalmat og videreforedling av lokalmat. Sametinget har også en særskilt satsning på samisk reiseliv og samiske kulturnæringer.

Tiltak mot radioaktivitet

Etter Tsjernobyl-ulykken ble det satt i verk tiltak for å holde reindriftsutøverne økonomisk skadesløse. Refusjoner i forbindelse med kassasjon av slakt inngår i verdien av kjøtt og biprodukter. Fra og med avtaleåret 2015/2016 ble det innført en grenseverdi på 3000Bq/kg reinkjøtt i målt radioaktivitetsnivå fra et representativt utvalg rein for at kompensasjon skal kunne innvilges. Tilskudd til tiltak mot radioaktivitet er med som egen post under tilskudd. Fra 2023 er regelverket for tilskuddsordningen endret. Den er ikke lenger kun tilknyttet konsekvenser av Tsjernobyl-ulykken, men omfatter også eventuelle framtidige hendelser. I tillegg utvides det geografiske virkeområdet for forskriften til hele landet.

Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak

De regionale rovviltnemndene forvalter i dag midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot tap av rein til rovvilt.. Formålet med tilskuddordningen er å sikre iverksettelse av effektive tapsforebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr. Tiltak

må ha en direkte taps- og skadeforebyggende effekt. Søknadene behandles av statsforvalteren og midlene utbetales derfra. Tilskudd til tiltak ytes både forskuddsvis etter søknad og etterskuddsvis etter mottakers dokumenterte forbruk.

1.3.7 Erstatninger

Erstatninger regnes også som inntekter til næringen. Totalregnskapet omfatter erstatninger fra Miljødirektoratet ved rovvilttap, tap av areal hentet fra distriktsregnskap, erstatninger fra Bane NOR for rein drept av tog og erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept av bil.

Erstatningsbeløpene for rein drept av bil beregnes med utgangspunkt i erstatningssatsene fra Miljødirektoratet og innrapporterte trafikktap fra melding om reindrift – fratrukket det antall rein som er drept av tog og erstattet av Bane NOR. Årsaken til at erstatningssatsene fra Miljødirektoratet legges til grunn, er at forsikringsselskapene og Bane NOR oppgir at de bruker disse satsene ved beregning av erstatningsbeløp.

Erstatninger for arealinngrep anvendes i hovedsak til dekning av felles kostnader, og beregnes ut fra distriktsregnskapene. Disse erstatningene inntektsføres i en egen post som omfatter årlige erstatninger og engangserstatninger. Erstatningene blir beregnet forholdsmessig ut ifra de distriktsregnskapene vi får inn. Vi har kun oversikt over erstatningsutbetalinger til distriktene, i tillegg kan det være utbetalt erstatning til siidafond og enkelte siidaandeler.

1.3.8 Kostnader

På kostnadssiden inngår næringens bruk av varer og tjenester fra andre sektorer. Posten er inndelt i siidaandelenes kostnader, distriktenes kostnader (felleskostnader) og kostnader i reinlag.

Slakte-/ og fraktkostnader er en kostnad slakteriene har, men som ikke blir spesifisert i oppgjøret for reineierne. Det er derfor nettopris (uten slakte-/ fraktkostnader) som blir brukt i Totalregnskapet.

Siidaandelenes kostnader

Næringsoppgaver er grunnlaget for beregninger av siidaandelenes kostnader. Det gjøres en gjennomsnittlig beregning av kostnadene ut fra antall innleverte næringsoppgaver i forhold til antall siidaandeler.

Felleskostnader

Felleskostnader er reinbeitedistriktenes kostnader. Felleskostnader beregnes på grunnlag av distriktsregnskaper. For distrikter der regnskap mangler, beregnes totaltallene med utgangspunkt i gjennomsnittskostnader per rein i de øvrige distriktene, og antall rein i de distriktene der regnskap mangler.

I tillegg til kostnadene i distriktsregnskapet er egenandelen i forbindelse med pramming av rein tatt med under felleskostnadene.

Reinlagenes kostnader

Reinlagenes kostnader beregnes med utgangspunkt i samtlige lags regnskaper. Som ellers i Totalregnskapet holdes lønnsutgiftene utenfor. Dette har sammenheng med at årsresultatet skal omfatte godtgjørelse for egen og leid arbeidskraft. Som følge av organisasjonsformen, gir dette

særlig utslag for reinlagene, der lønnsutgiftene til gjetere er en betydelig kostnadspost. Reinlagenes kostnader til innleid arbeid blir derfor ikke synliggjort i Totalregnskapet.

1.3.9 Kapitalforhold

Reindriftsnæringens kapital domineres av en hovedverdi, reinen. Balanseverdi beregnes med utgangspunkt i reintall, flokksammensetning og livdyrverdi. Sistnevnte beregnes på grunnlag av gjennomsnittlige priser og slaktevekter.

Andre aktiva (balanseverdi på driftsbygninger, private reindriftsanlegg og maskinelle hjelpemidler) og gjeld beregnes på grunnlag av næringsoppgavene. Som gjeld regnes siidaandelslederes lån, avbetalingsgjeld og skyldig merverdi- og arbeidsgiveravgift. Til og med Totalregnskapet for 2022 var også ektefelle/ samboer lån regnet med. Kapitalberegningene omfatter ikke eiendeler og gjeld i reinbeitedistrikter, eller i private og offentlige fond.

I Totalregnskapet for 2023 har vi ikke hatt tilgang til tallene for andre aktiva. Dette kommer av en teknisk endring i innhentingsmetode og vil være tilbake i Totalregnskapet for 2024.

I Totalregnskapet for 2023 har vi ikke heller hatt tilgang til rentekostnader for reinlagene. Dette kommer som en følge av tekniske endringer i innhenting av skattetall.

1.3.10 Resultatmål

Fra Totalregnskapet for 2023 har Økonomisk utvalg endret begrepsbruken for resultatmålene. Vederlag til arbeid og kapital endres til driftsresultat og vederlag til arbeid og egenkapital endres til årsresultat.

Sammendrag av Totalregnskapet viser sum inntekter, sum kostnader, renter på lånt kapital, antall siidaandeler, antall årsverk og beregning av driftsresultat. Arbeid består av næringsutøvernes egen arbeidskraft og leid arbeid. Utgifter til leid arbeid tas derfor ikke med under kostnader. Ved å gjøre fradrag for renter på lånt kapital, fremkommer årsresultatet. Renter på lånt kapital omfatter både næringsgjeld og privatgjeld for siidaandelsledere. Resultatmålene beregnes både totalt, per siidaandel og per årsverk.

1.3.11 Sysselsetting

I 2021 ble det gjort en arbeidstidsundersøkelse, som fra og med Totalregnskapet for 2021 er grunnlaget for beregning av årsverk. Undersøkelsen bygde på et spørreskjema som ble sendt ut til alle siidaandelsledere. I spørreskjemaet ble siidaandelslederne bedt om å anslå arbeidsinnsatsen til seg selv, familie og andre som bidro med arbeidskraft i siste driftsår. Svarprosenten var lav, men beregningen tar hensyn til siidaandelsleders kjønn og alder, om andelen ledes sammen med ektefelle/samboer, antall reineiere i siidaandelen og reinbeiteområde. Tidligere arbeidstidsundersøkelse gjort i 1989 og 2012 (utgitt i 2014) hadde også lav svarprosent.

Datagrunnlaget ga også mulighet for å beregne kvinners arbeidsinnsats i reindriften. Beregningen baserte seg på kvinnelige siidaandelsledere, felles siidaandeler og kvinnelige ektefeller/samboere. Kvinneandelen blant øvrige medlemmer ble ikke iberegnet. Dette tilsa at den reelle andelen av

kvinners totale arbeidsinnsats var noe høyere enn denne beregningen. Arbeidsforbruket i siidaandelen ble utført med ca. 80 prosent av siidaandelsledere og ektefeller/ samboere de resterende ble utført av andre medlemmer i siidaandelen.

Årsverksberegningene for reinlag ble ikke oppdatert ved arbeidstidsundersøkelsene i 1989, 2014 og 2021. Fra og med totalregnskapet 2018 har vi derfor gått over til å bruke reinlagenes egne beregninger for årsverk. Dette førte til at antall årsverk for reinlagene har blitt halvert, noe som har den effekten at årsresultatet per årsverk økte.

I 2023 ble det gjort endringer i forskrift til Melding om reindrift. En av endringene var at ektefeller/ samboere til siidaandelsledere og andre medlemmer uten rein ikke lenger føres opp i meldingen. Dette medfører imidlertid ikke endringer i Totalregnskapet, fordi det bare er medlemmer med rein som er lagt til grunn også tidligere.

1.3.12 Skatt og avgift

Reindriftsfradraget ble innført fra og med skatteåret 2003 som et fradrag i alminnelig inntekt for skatteytere med positiv næringsinntekt fra reindriften. Totalregnskapet er et sektorregnskap hvor resultatmålet er på nivå før skatt. Inntektsvirkningen av reindriftsfradraget er derfor ikke innarbeidet i Totalregnskapet.

Del 2 Totalregnskap 2023 med budsjett 2024

Inntektssiden i Totalregnskapet består av produksjonsbaserte inntekter, tilskudd og erstatninger. Under posten produksjonsbaserte inntekter inngår kjøttinntekter, endringer i samlet livdyrverdi, binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter. Kostnadssiden består av siidaandelenes kostnader, felleskostnader og kostnader i reinlag. I tillegg inngår kapitalkostnader i Totalregnskapet. Sysselsetting (antall årsverk og siidaandeler) framgår også av totalregnskapet. Resultatet for 2023 oppsummeres i kapittel 2.7. Kapittel 2.8 viser budsjettet for 2024.

2.1 Produksjonsbaserte inntekter

2.1.1 Kjøttinntekter

Tabell 2.1.1 viser samlet slaktekvantum (privat og slakteri), gjennomsnittsvekt, volum, gjennomsnittspris og verdi for 2023. Privat slakt omfatter både privat omsetning og privat bruk. Bonus er ikke regnet med i denne tabellen, men er en del av kjøttinntektene i sammendragstabellen. Verdien i tabell 2.1.1, 2.1.2 og 2.1 3 avviker derfor fra verdien i sammendragstabellen. For omtale av prisutviklingen i kroner per kg henvises det til tabell 2.1.8.

Tabell 2.1.1 Kjøttinntekter (privat og slakteri) i 2023 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Ant. slakt[1]	Gj.snittsvekt	Tonn	Gj.snittspris kr pr kilo [1]	Verdi (1000 kr)
Polmak/ Varanger	12 444	22,18	276	101,25	27 944
Karasjok øst	4 713	22,83	108	98,79	10 630
Karasjok vest	8 330	19,83	165	90,86	15 010
Øst-Finnmark	25 487	21,53	549	97,97	53 766
Kautokeino øst	8 823	21,69	191	95,18	18 215
Kautokeino midt	10 615	20,86	221	92,23	20 423
Kautokeino vest	5 756	22,28	128	93,77	12 025
Vest-Finnmark	25 194	21,48	541	93,68	50 684
Troms	2 483	28,42	71	109,57	7 732
Nordland	2 392	29,83	71	118,66	8 466
Nord-Trøndelag	4 921	24,43	120	112,72	13 553
Sør-Tr./Hedm.	8 329	24,74	206	114,07	23 504
Reinlag	7 283	29,45	214	126,50	27 130
Landet	**76 089**	**23,30**	**1 773**	**104,28**	**184 835**

[1] *Inklusive beregnet privat forbruk og omsetning. Privat forbruk og omsetning regnes å ha samme verdi per kg som slakt (voksne dyr) ved registrerte slakterier.*

Tabell 2.1.2 Kjøttinntekter (privat og slakteri) i perioden 2019-23 (1 000 kroner)

Slakteuttak	2019	2020	2021	2022	2023
Slakteri	77 725	46 095	66 827	58 839	68 637
Privat	6 761	6 547	5 721	5 347	7 452
Totalt antall dyr	**84 486**	**52 642**	**72 548**	**64 186**	**76 089**
Gj. sn. vekt[1]	22,60	23,81	22,82	24,60	23,30
Prod. i tonn	1 909	1 253	1 656	1 579	1 773
Pris (kr/kg)	76,94	79,97	91,72	105,80	104,28
Sum kjøttinntekt	**146 898**	**100 231**	**151 866**	**167 089**	**184 835**

Tabell 2.1.3 Kjøttinntekter (privat og slakteri) i 2023 og 2022 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Tonn slakt i 2023			2023		2022		
	Slakteri	Privat	Totalt	Kroner per kg	Verdi 1 000 kr	Tonn slakt	Kroner per kg	Verdi 1 000 kr
Polmak/Varanger	266	10	276	101,25	27 944	239	113,87	27 271
Karasjok øst	80	27	108	98,79	10 630	114	108,09	12 328
Karasjok vest	133	32	165	90,86	15 010	146	102,01	14 908
Øst-Finnmark	479	70	549	97,97	53 766	500	109,49	54 711
Kautokeino øst	154	37	191	95,18	18 215	138	112,16	15 476
Kautokeino midt	166	55	221	92,23	20 423	180	91,70	16 509
Kautokeino vest	104	24	128	93,77	12 025	85	97,57	8 280
Vest-Finnmark	425	116	541	93,68	50 684	403	100,29	40 406
Troms	58	13	71	109,57	7 732	67	117,21	7 909
Nordland	59	12	71	118,66	8 466	60	112,06	6 752
Nord-Trøndelag	112	8	120	112,72	13 553	100	98,27	9 818
Sør-Tr./Hedmark	197	9	206	114,07	23 504	210	100,02	20 978
Reinlag	214	0	214	126,50	27 130	239	110,81	26 515
Landet	**1 544**	**228**	**1 773**	**104,28**	**184 835**	*1 579*	*105,80*	*167 089*

Tabell 2.1.3 viser en økning i de totale kjøttinntektene fra 167 mill. kroner i 2022 til 184,8 mill. kroner i 2023. Økningen kommer av økt slakteuttak og økt vekt. Prisen ble redusert fra 2022 til 2023, fra 105,80 kroner til 104,28 kroner. Noe av forklaringen på prisnedgangen i 2023 kan være svakere konkurranse mellom slakterier.

Figur 2.1.1 viser totalproduksjon og produksjon per dyr i vårflokk. Med produksjon menes summen av kjøttproduksjon og endringer i den samlede livdyrverdien.

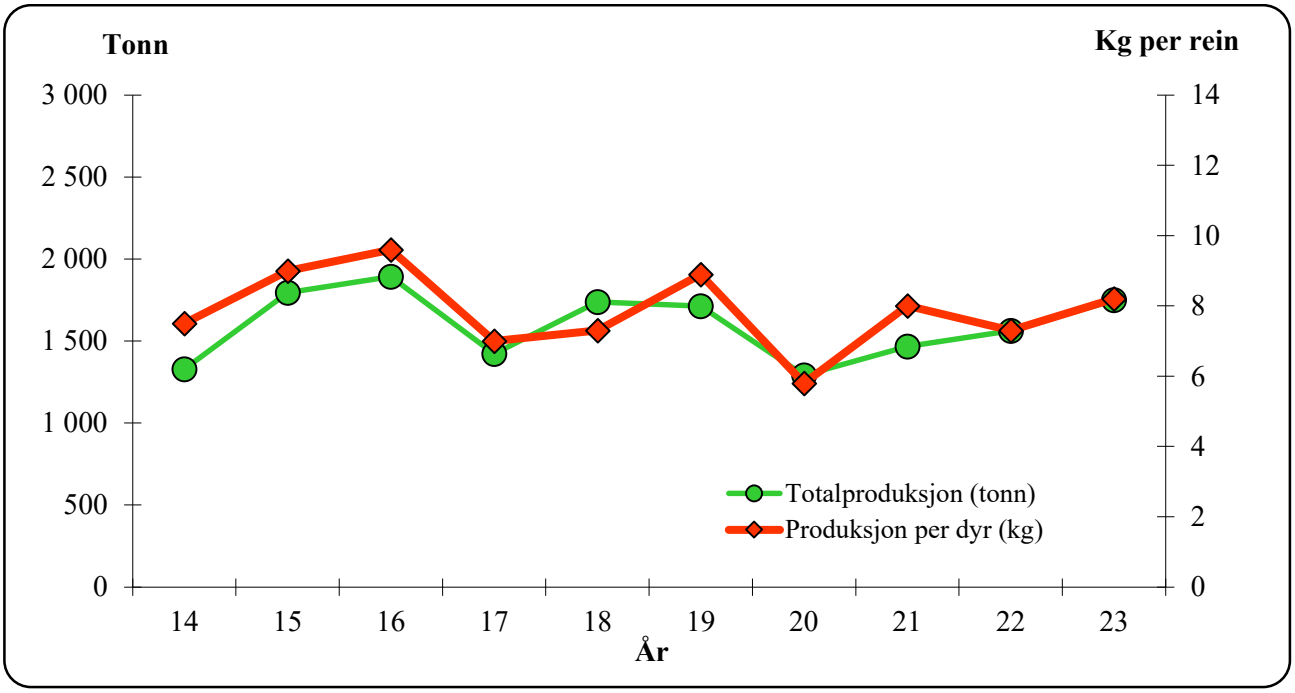

Figur 2.1.1 Totalproduksjon (tonn) og produksjon per dyr i vårflokk (kg per rein)

<u>Langsiktig utvikling</u>

Kjøttinntektene har variert noe over tid. Figur 2.1.2 viser kjøttinntektene for perioden 2014-2023 i 2023 kroner. Det var erklært beitekrise i 2017, 2020 og 2022. Det var også erklært beitekriser i 2021 og 2023 men de berørte mindre geografiske områder og varte i kortere perioder. Reduksjonen i kjøttinntekter i 2017 og 2020 kan ha en sammenheng med de omfattende beitekrisene disse årene.

Prisen fra og med 2016 er en nettopris, og derfor lavere enn de foregående årene. Fra 2018 til 2019 ble prisen redusert fra 78,13 kroner per kg til 76,94 kroner per kg. En av grunnene til prisreduksjonen var at et av Finnmarks største slakterier gikk konkurs sommeren 2019. Prisnivået per kg har i ettertid økt igjen, med 2022 og 2023 som de to beste årene etter 2016.

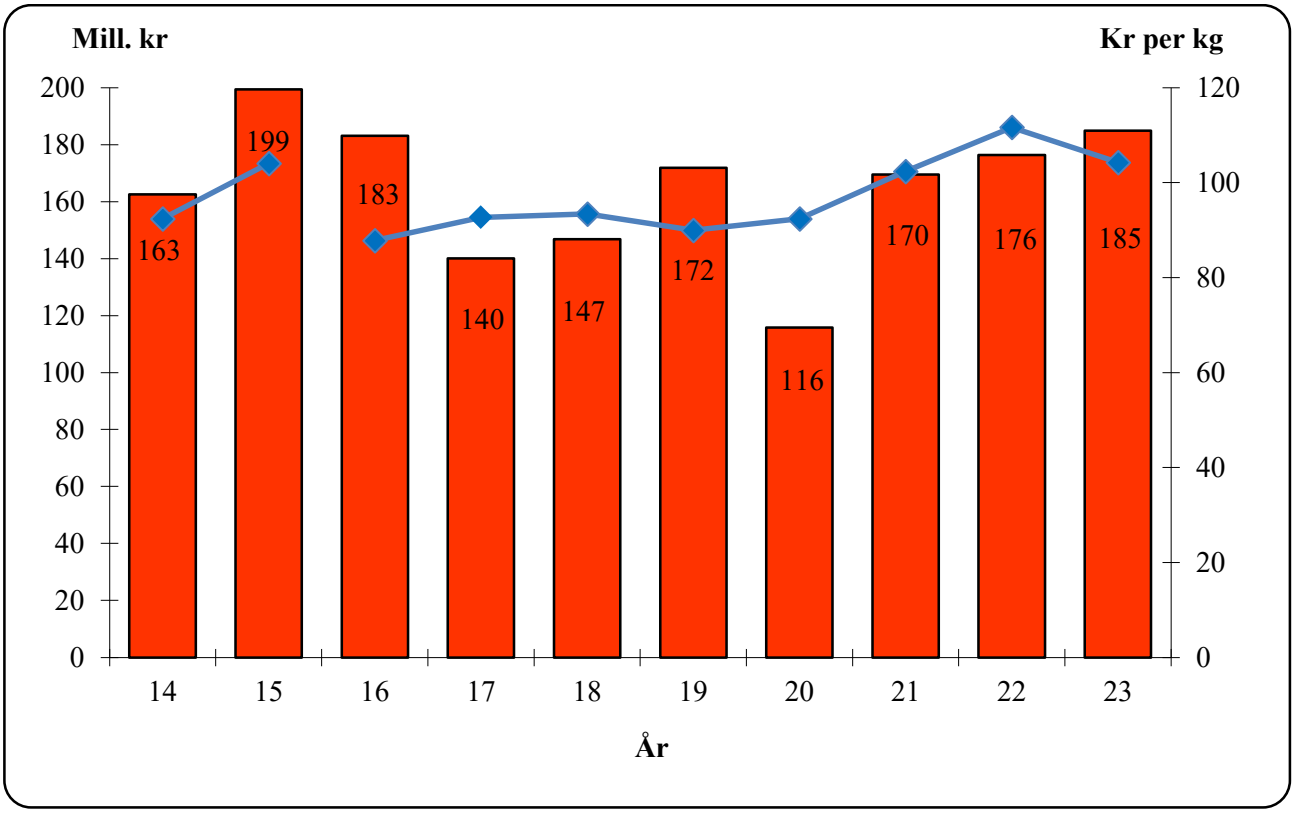

Figur 2.1.2 Reindriftens kjøttinntekter i perioden 2014-2023 (søyler), og prisutviklingen (kurve) (2023 kroner)

2.1.3 Antall slakt ved slakteri

Tabell 2.1.4 viser antall dyr slaktet ved registrerte slakterier per kalenderår og driftsår over en treårsperiode. Tabellen viser også vinterslakt i årene 2022-2024.

Tabell 2.1.4 Antall slakt ved slakteri per reinbeiteområde og sone

Reinbeiteområde	Kalenderår			Driftsår			Vinterslakt		
	2021	2022	2023	2021/22	2022/23	2023/24	2022	2023	2024
Polmak/Varanger	14 230	10 004	12 131	13 166	10 254	11 559	916	1 166	594
Karasjok øst	4 503	4 850	3 793	5 018	3 716	3 901	2 573	1 439	1 547
Karasjok vest	6 568	5 752	7 169	6 860	5 528	7 470	592	368	669
Øst-Finnmark	25 301	20 606	23 093	25 044	19 498	22 930	4 081	2 973	2 810
Kautokeino øst	5 908	5 232	7 652	5 192	6 084	6 806	3	855	9
Kautokeino midt	6 261	6 643	8 655	6 418	6 282	8 726	418	69	140
Kautokeino vest	7 556	3 012	4 949	5 192	4 064	4 993	1	1 053	1 097
Vest-Finnmark	19 725	14 887	21 256	16 802	16 430	20 525	422	1 977	1 246
Troms	1 668	1 996	2 149	1 736	2 080	1 991	74	158	0
Nordland	1 733	1 211	2 099	1 536	1 719	1 619	53	590	110
Nord-Trøndelag	4 376	3 889	4 673	4 086	4 424	3 978	1 170	1 705	1 010
Sør-Tr./Hedmark	7 102	8 389	8 087	7 986	7 547	8 024	3 461	2 619	2 556
Reinlag	6 922	7 861	7 280	7 446	7 422	7 125	977	538	383
Landet	**66 827**	**58 839**	**68 637**	**64 636**	**59 120**	**66 192**	**10 238**	**10 560**	**8 115**

Av tabell 2.1.4 fremgår det at det totale antallet dyr slaktet ved registrerte slakterier økte med 17 prosent i kalenderåret 2023 sammenlignet med 2022.

Tabellen nedenfor viser hvor stor andel Finnmark har av totalt slakteuttak på landsbasis (slakt levert slakteri). Andel vinterslakt er vinterslakt hele landet per driftsår.

Tabell 2.1.5 Andel av totalt antall slakt, og andel vinterslakt

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Slakteandel Finnmark	67 %	61 %	67 %	60 %	65 %
Andel vinterslakt	20 %	22 %	16 %	18 %	12 %

2.1.4 Slaktevekter

Tabell 2.1.6 viser utviklingen i gjennomsnittlige slaktevekter for slakt til slakteri, og andelen kalveslakt de fem siste årene. Samlet gjennomsnittsvekt i 2023 er 22,5 kg. For voksen rein er gjennomsnittsvekten 33,8 kg, og for kalv er den 19,5 kg. De totale gjennomsnittsvektene har i sammenligningsperioden vært mellom 21,9 og 23,8 kg. Vektene i 2022 er det høyeste i sammenligningsperioden. En relativt kald og våt sommer som er en fordel for en arktisk art som reinen, et godt soppår og lavere andel kalveslakt kan ha medvirket til økt gjennomsnittsvekt dette året.

Slaktevektene er lavest i Finnmark. I 2023 har Finnmark 65 prosent av det totale slakteuttaket i landet i antall dyr. I antall tonn, har Finnmark 59 prosent av det totale uttaket i landet.

Tabell 2.1.6 Utvikling i gjennomsnittsvekter (slakt til slakteri) i perioden 2019-23 (kg)

Gjennomsnittsvekter	2019	2020	2021	2022	2023
Kalv	19,0	19,3	19,5	20,4	19,5
Voksne	33,4	33,9	33,5	34,9	33,8
Totalt	**21,9**	**22,7**	**22,1**	**23,8**	**22,5**
Andel kalv totalt	80 %	76 %	82 %	76 %	79 %
Andel kalv Finnmark	84 %	79 %	85 %	79 %	83 %

Tabell 2.1.7 gir en mer detaljert oversikt over slaktevektene for slakt levert til slakteri i 2022 og 2023. Reinlagene, Troms og Nordland er områdene med høyest slaktevekter.

Tabell 2.1.7 Gjennomsnittlige slaktevekter (levert til slakteri) for kalv, voksne dyr og totalt i 2022 og 2023 (kg)

Reinbeiteområde	Gj.sn. slaktevekter kalv			Gj.sn. slaktevekter voksne			Gj.sn. slaktevekter totalt		
	2022	2023	Endring	2022	2023	Endring	2022	2023	Endring
Polmak/Varanger	20,2	19,9	-0,3	32,8	32,6	-0,2	23,1	21,9	-1,2
Karasjok øst	18,4	18,9	0,5	28,6	29,8	1,2	20,6	21,1	0,6
Karasjok vest	19,0	17,3	-1,8	29,9	27,7	-2,1	20,9	18,6	-2,4
Øst-Finnmark	19,4	18,9	-0,5	31,1	30,8	-0,3	21,9	20,7	-1,2
Kautokeino øst	19,5	18,3	-1,2	33,0	31,7	-1,3	21,8	20,2	-1,7
Kautokeino midt	18,4	17,3	-1,1	30,5	28,1	-2,4	21,1	19,2	-1,8
Kautokeino vest	18,9	17,1	-1,9	32,9	30,0	-2,9	21,7	21,0	-0,7
Vest-Finnmark	18,9	17,6	-1,3	31,8	29,7	-2,0	21,5	20,0	-1,5
Troms	23,2	22,8	-0,5	41,1	38,7	-2,4	27,0	26,8	-0,2
Nordland	22,6	21,9	-0,7	48,0	41,0	-7,0	36,4	28,3	-8,1
Nord-Trøndelag	19,6	19,8	0,1	33,9	33,7	-0,2	23,9	23,9	0,0
Sør-Tr./Hedmark	20,8	21,1	0,2	34,6	36,3	1,7	24,1	24,4	0,3
Reinlag	25,6	24,7	-0,9	41,9	40,9	-1,0	30,4	29,4	-0,9
Landet	**20,4**	**19,5**	**-0,9**	**34,9**	**33,8**	**-1,1**	**23,8**	**22,5**	**-1,3**

For mer informasjon om slaktevekter henvises det til Ressursregnskapet for reindriftsnæringen.

2.1.5 Priser

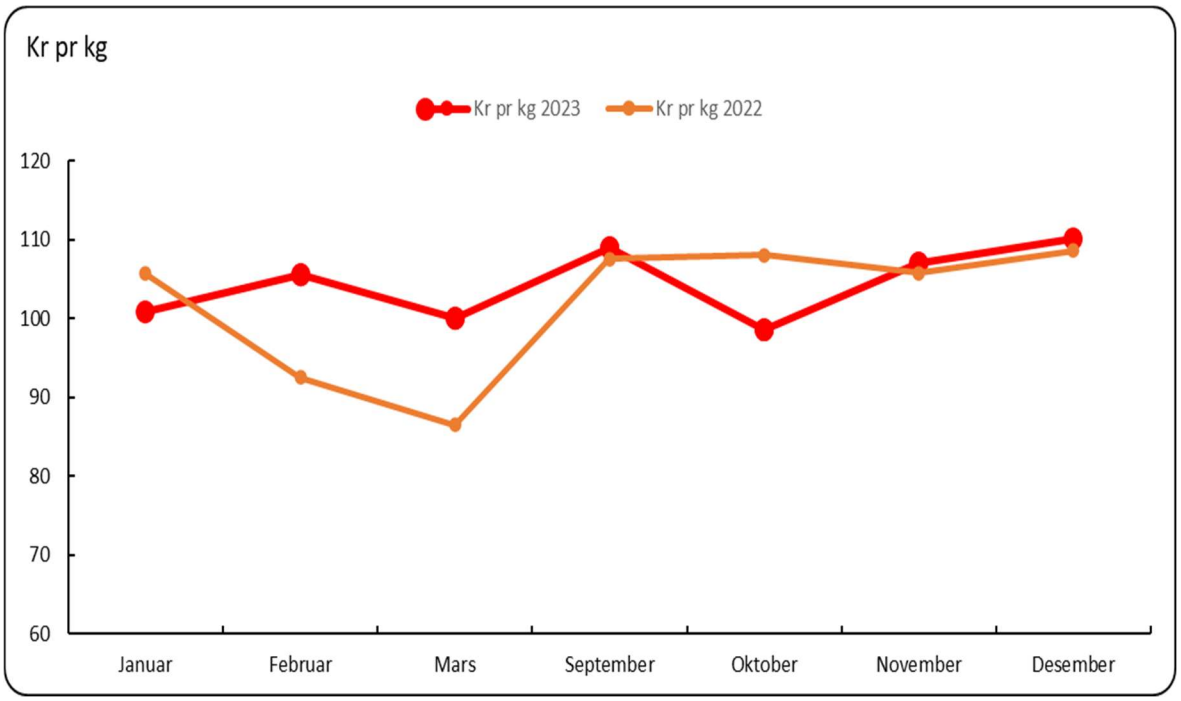

Figur 2.1.3 Kroner per kg for slakt til slakterier i slaktemåneder i 2022 og 2023.

Det går frem av figur 2.1.3 at prisen for reinsdyrkjøtt til slakterier i 2023 er høyest i september og desember. En ser også at i 2023 har prisene på vinterslakt vært høyere enn i 2022, men at man på

høsten har ligget på omtrent samme nivå som i 2022. Kalenderåret 2023 har en generelt flatere priskurve enn det vi ser i 2022. Som nevnt tidligere har det totalt sett vært en liten prisnedgang i 2023 – og når man ser på kurven ovenfor, er det oktoberslaktet som bidrar til dette. I oktober ble 37,5% av det totale høstslaktet gjennomført, altså en god del mer enn de øvrige høstmånedene – og her var prisen omtrent 10 kroner lavere per kg enn i 2022.

Tabell 2.1.8 viser prisutviklingen i perioden 2019 til 2023. Det går frem av tabellen at den totale gjennomsnittsprisen (netto) økte med 14,08 kroner per kg fra 2021 til 2022, det vil si 15 prosent. I 2023 får vi en liten prisnedgang, men kjøttprisen er betydelig høyere sammenlignet med 2021. Prisnedgangen har sammenheng med konkurransesituasjonen i Troms og Finnmark.
I sammenligningsperioden 2019 til 2023 har prisen økt med 27,34 kroner per kg, noe som tilsvarer 36 prosent. Omregnet i 2023-kroner utgjør økningen 16 prosent.

Tabell 2.1.8 Nettoprisutvikling i perioden 2018-22, og endring fra 2021 til 2022 (kroner per kg kjøtt omsatt via slakteri)

Reinbeiteområde	Kr pr kg 2019	Kr pr kg 2020	Kr pr kg 2021	Kr pr kg 2022	Kr pr kg 2023	Endring 2022-23	
						Beløp	Prosent
Polmak/Varanger	75,16	75,05	99,13	113,87	101,25	-12,62	-11 %
Karasjok øst	75,81	84,10	104,19	108,09	98,79	-9,30	-9 %
Karasjok vest	71,31	79,55	90,49	102,01	90,86	-11,14	-11 %
Øst-Finnmark	74,28	77,05	97,87	109,49	97,97	-11,52	-11 %
Kautokeino øst	73,68	82,62	94,58	112,16	95,18	-16,98	-15 %
Kautokeino midt	66,25	72,91	81,94	91,70	92,23	0,53	1 %
Kautokeino vest	71,39	62,19	77,21	97,57	93,89	-3,68	-4 %
Vest-Finnmark	70,46	72,35	84,67	100,29	93,71	-6,59	-7 %
Troms	96,36	100,56	103,43	117,21	109,53	-7,68	-7 %
Nordland	86,53	81,13	85,59	112,06	118,66	6,60	6 %
Nord-Trøndelag	74,04	78,72	81,97	98,27	112,73	14,46	15 %
Sør-Tr./Hedmark	80,04	82,04	86,27	100,02	114,09	14,06	14 %
Reinlag	89,01	93,14	98,38	110,81	126,50	15,69	14 %
Landet	**76,94**	**79,97**	**91,72**	**105,80**	**104,28**	**-1,52**	**-1 %**

2.1.6 Verdi av kjøttproduksjonen

Utviklingen i verdien av den totale kjøttproduksjonen, det vil si slakt ved slakteri og slakt til privat bruk og omsetning, fra 2019 til 2023 fremgår av tabell 2.1.9.

Tabell 2.1.9 Utvikling i verdien av den totale kjøttproduksjonen i perioden 2019-23 (1 000 kroner)

Reinbeite-område	Verdi 2019	Verdi 2020	Verdi 2021	Verdi 2022	Verdi 2023	Endring 2022-23	
						Beløp	Prosent
Polmak/Varanger	20 094	14 960	31 267	27 271	27 944	673	2 %
Karasjok øst	13 670	3 081	11 602	12 328	10 630	-1 698	-14 %
Karasjok vest	13 960	10 049	14 204	14 908	15 010	103	1 %
Øst-Finnmark	47 797	27 917	57 132	54 711	53 766	-945	-2 %
Kautokeino øst	14 503	8 587	13 441	15 476	18 215	2 739	18 %
Kautokeino midt	13 310	11 559	12 841	16 509	20 423	3 915	24 %
Kautokeino vest	11 261	6 416	12 479	8 280	12 025	3 745	45 %
Vest-Finnmark	39 140	26 453	38 989	40 406	50 684	10 279	25 %
Troms	6 768	5 246	6 540	7 909	7 732	-178	-2 %
Nordland	6 266	4 361	5 464	6 752	8 466	1 714	25 %
Nord-Trøndelag	7 488	7 845	9 021	9 818	13 553	3 735	38 %
Sør-Tr./Hedmark	18 584	10 209	15 074	20 978	23 504	2 525	12 %
Reinlag	20 855	18 199	19 646	26 515	27 130	615	2 %
Landet	**146 898**	**100 231**	**151 866**	**167 089**	**184 835**	**17 745**	**11 %**

Verdien av den totale kjøttproduksjonen har vært økende i perioden 2019 til 2023 med unntak av nedgangen i 2020. Nedgangen i 2020 har sammenheng med at slakteuttaket ble betydelig redusert som følge av en omfattende beitekrise.

Figur 2.1.4 viser variasjonen i gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel mellom de ulike reinbeiteområdene/-sonene. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel for samisk reindrift i 2023 var 293 000 kroner.

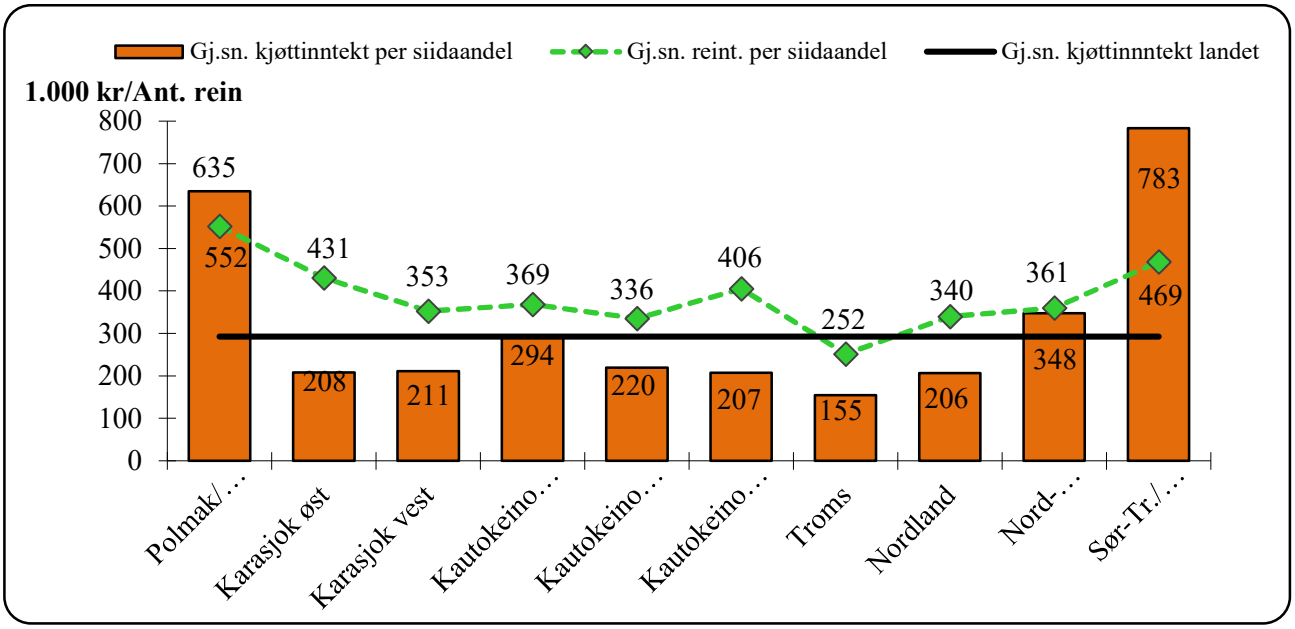

Figur 2.1.4 Gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel (samisk reindrift) i 2023 (1000 kroner) Kurven viser gjennomsnittlig reintall per siidaandel. Linjen viser gjennomsnittlig kjøttinntekt for den samiske reindriften i hele landet.

I området for samisk reindrift er det for 2023 registrert 539 aktive siidaandeler med rein. Gjennomsnittlig reintall per siidaandel er på 378 dyr i 2023, mot 380 dyr i 2022. Antall siidaandeler er redusert med en.

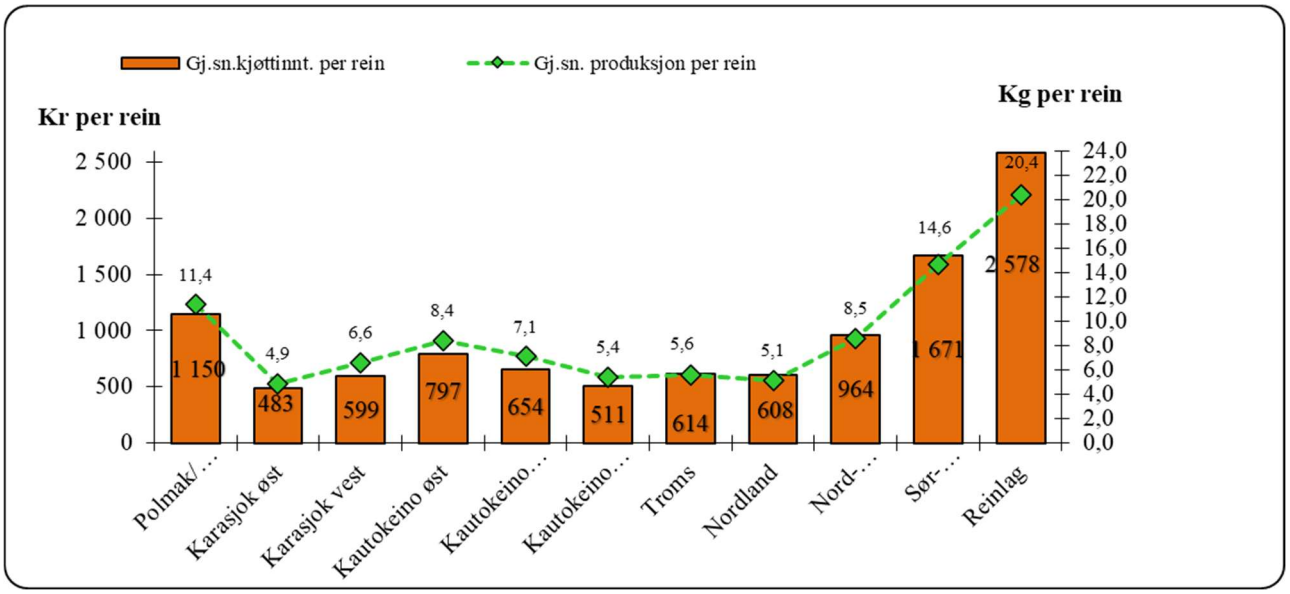

Figur 2.1.5 Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein i vårflokk i 2023 (kroner per rein) Kurven viser produksjon per rein i vårflokk (kg per rein).

Figur 2.1.5 viser gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein, som varierer mellom 483 kroner i Karasjok øst og 2 578 kroner hos reinlagene. Gjennomsnittlig kjøttinntekt per rein for landet er 863 kroner.

Med produksjon menes her summen av slakt til slakteri samt privat forbruk og omsetning (privat slakt). Gjennomsnittlig produksjon per rein i vårflokk er 8,3 kg i 2023, noe som er en økning på 1 kg fra 2022. Det er stor variasjon mellom både områder og soner. Lavest produksjon per rein har Karasjok øst med 4,9 kg per rein. Høyest produksjon per rein har reinlagene, Sør-Trøndelag og Hedmark og Polmak/Varanger med henholdsvis 20,4 kg, 14,7 kg, og 11,4 kg per rein. I områdene for øvrig ligger den gjennomsnittlige produksjonen per rein i vårflokk mellom 5,1 – 8,6 kg. For nærmere omtale av produksjon vises det til Ressursregnskap for reindriftsnæringen.

2.1.7 Endring i samlet livdyrverdi

Tabell 2.1.10 viser korrigerte reintall per 31. mars i perioden fra 2019 til 2023, og beregnet korrigert reintall per 31. mars 2024. Tabellen bygger på opplysninger fra melding om reindrift, og tallene er avrundet til nærmeste hundre. Det vises for øvrig til Ressursregnskap for reindriftsnæringen når det gjelder oversikter over reintall.

Tabell 2.1.10 Korrigert reintall per 31. mars i perioden 2019-23, og beregnet reintall per 31. mars 2024 (avrundet)[1]

Reinbeite-område	2019	2020	2021	2022	2023	Øvre reintall 2023	2024 (beregnet)
Polmak/Varanger	24 500	25 200	25 300	24 500	24 300	26 200	24 200
Karasjok øst	22 200	22 800	24 100	23 900	22 000	21 300	22 200
Karasjok vest	23 500	23 400	23 000	23 900	25 000	23 150	25 800
Øst-Finnmark	70 200	71 400	72 400	72 300	71 400	70 650	72 200
Kautokeino øst	23 400	23 100	22 300	22 700	22 900	22 989	23 100
Kautokeino midt	32 100	31 900	32 200	32 200	31 200	29 050	30 500
Kautokeino vest	23 500	23 800	23 300	23 400	23 500	23 350	24 300
Vest-Finnmark	78 600	78 700	77 800	78 300	77 600	75 400	78 000
Troms	12 200	12 300	12 200	12 800	12 600	15 750	12 800
Nordland	14 000	14 100	14 000	14 000	13 900	18 200	14 000
Nord-Trøndelag	13 900	14 200	14 000	14 000	14 100	16 300	13 900
Sør-Tr./Hedmark	13 800	13 800	13 900	14 000	14 100	14 300	14 000
Reinlag	10 900	10 700	10 600	10 500	10 500	-	10 600
Landet	**213 400**	**215 200**	**215 000**	**215 800**	**214 100**		**215 400**

[1] *Reintall per 14.11.2023*

Tabell 2.1.10 viser at reintallet har vært relativt stabilt i hele perioden. Beregnet reintall har økt i 2024.

Tabellene 2.1.11 og 2.1.12 viser verdi- og mengdeberegninger for endringer i den totale livdyrverdien. Reintall per 31. mars ligger til grunn for beregningene. Siden totalregnskapet periodiseres etter kalenderår, er det imidlertid endringene i samlet livdyrverdi fra 1. januar til 31. desember som er interessant. Reintall per 1. januar beregnes på grunnlag av henholdsvis korrigert reintall per 31. mars og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars gjeldende kalenderår. Reintall per 31. desember estimeres på grunnlag av henholdsvis (beregnet) korrigert reintall per 31. mars og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars påfølgende kalenderår. Det henvises for øvrig til kapittel 1.3 for nærmere metodebeskrivelse.

Tabell 2.1.11 Produksjon, bestand og verdi i perioden 2019-23

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Slakteuttak (Ant.)					
Slakteri	77 725	46 095	66 827	58 839	68 637
Privat	6 761	6 547	5 721	5 347	7 452
Totalt	84 486	52 642	72 548	64 186	76 089
Bestandsendring	-8 860	972	508	-967	-1 220
Totalt antall	**75 626**	**53 614**	**73 056**	**63 219**	**74 869**
Tonn slakt	1 909	1 253	1 656	1 579	1 773
Bestandsendring	-195	38	-9	-14	-24
Totalt tonn	**1 714**	**1 292**	**1 647**	**1 565**	**1 749**
Verdi slakt 1000 kr	146 898	100 231	151 866	167 089	184 835
Bestandsendring	-15 327	4 048	92	-1 453	-3 298
Total verdi 1000 kr	**131 571**	**104 279**	**151 958**	**165 636**	**181 537**

Bestandsendring beregnes ut ifra endring i reintall og snittvekt for voksen rein og kalv fra et driftsår til det neste fratrukket det som er slaktet i perioden 1. januar til 31. mars.

Tabell 2.1.12 viser en nedgang i samlet livdyrbestand i 2023 på 1220 dyr. Målt i slaktekvantum og verdi utgjør endringen en nedgang på henholdsvis 24 tonn og 3,3 mill. kroner sammenlignet med 2022. For reineiere vil flokken ha større verdi enn det som gjenspeiler seg i livdyrverdien.

Tabell 2.1.12 Verdi av endring i samlet livdyrverdi for perioden 1. januar - 31. desember i 2022 og 2023

				2023	2022
Reinbeiteområde	**Antall rein**	**Tonn**	**Kroner per kg**	**Verdi 1 000 kr**	**Verdi 1 000 kr**
Polmak/Varanger	-659	-7	101,25	-739	-1 228
Karasjok øst	328	6	98,79	620	-7 440
Karasjok vest	1 029	26	90,86	2 317	2 758
Øst-Finnmark	698	24	97,97	2 199	-5 910
Kautokeino øst	-575	-4	95,18	-337	3 384
Kautokeino midt	-588	-15	92,23	-1 391	-1 404
Kautokeino vest	819	17	93,89	1 530	2 269
Vest-Finnmark	-344	-2	93,71	-198	4 249
Troms	26	-1	109,53	-58	1 482
Nordland	-460	-15	118,66	-1 782	1 137
Nord Trøndelag	-898	-24	112,73	-2 714	1 004
Sør Tr./Hedmark	-113	-4	114,09	-456	-2 194
Reinlag	-129	-2	126,50	-289	-1 221
Landet	**-1 220**	**-24**	**104,28**	**-3 298**	**-1 453**

Nord-Trøndelag er det området med størst negativ verdi i endring av samlet livdyrverdi i 2023.

2.1.8 Binæringsinntekter

Binæringsinntektene har vært regnet inn i Totalregnskapet. Økonomisk utvalg fikk frem til og med 2021 oversikt over binæringsinntekter fra næringsoppgaven. Fra 2022 er posten binæringsinntekter fjernet fra skattemeldingen, og vi har derfor ikke lenger oversikt over binæringsinntekter. Økonomisk utvalg har ikke andre kilder for binæringsinntekter. Fra 2022 vil derfor denne inntekten falle ut av regnskapet, og det vil se ut som om den totale inntekten er redusert.

Økonomisk utvalg har derfor valgt å vise en oversikt over binæringsinntekter fra tidligere år, for å synliggjøre andelen binæringsinntekter historisk.

Duodji, jakt, fiske og bærplukking og lignende er integrerte deler av den samiske reindriften. Dette har en verdi for reindriftsnæringen både økonomisk og kulturelt, men kommer ikke frem i Totalregnskapet.

Tabell 2.1.13 Binæringsinntekter i perioden 2018-21 (1 000 kroner)

Reinbeiteområder	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Polmak/Varanger	301	185	32	140
Karasjok øst	1 097	257	470	352
Karasjok vest	2 232	2 842	1 604	1 844
Øst-Finnmark	3 630	3 284	2 106	2 336
Kautokeino øst	533	140	208	343
Kautokeino midt	1 608	1 167	1 173	1 889
Kautokeino vest	1 467	864	1 057	437
Vest-Finnmark	3 608	2 170	2 437	2 670
Troms	4 411	1 117	1 257	977
Nordland	566	631	401	420
Nord-Trøndelag	99	173	200	101
Sør-Tr.lag/Hedmark	1 462	1 722	1 552	1 924
Totalt:	**13 516**	**9 097**	**7 954**	**8 428**
Totalt i prosent av produksjonsbaserte inntekter:	**7,1 %**	**5,2 %**	**5,2 %**	**4 %**

2.1.9 Andre produksjonsbaserte inntekter

Under posten andre produksjonsbaserte inntekter inngår leieinntekter, provisjonsinntekter og andre driftsrelaterte inntekter. Tabell 2.1.14 gir en oversikt over andre produksjonsbaserte inntekter i 2023, fordelt etter type inntekt.

Tabell 2.1.14 Andre produksjonsbaserte inntekter i 2023 (1 000 kroner)

Reinbeite-område	Leie-inntekter	Andre dr. rel. innt.	Totalt 2023
Polmak/Varanger	0	4 392	4 392
Karasjok øst	120	1 521	1 641
Karasjok vest	0	1 758	1 758
Øst-Finnmark	120	7 671	7 791
Kautokeino øst	0	2 121	2 121
Kautokeino midt	129	7 593	7 723
Kautokeino vest	10	2 459	2 469
Vest-Finnmark	139	12 173	12 312
Troms	312	4 077	4 389
Nordland	908	9 504	10 412
Nord-Trøndelag	0	10 479	10 479
Sør-Tr./Hedmark	75	3 485	3 560
Totalt samisk reindrift	**1 554**	**47 389**	**48 943**

Tabellen viser at andre produksjonsbaserte inntekter utgjør til sammen 48,9 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 2,9 mill. kroner i forhold til 2022. For nærmere omtale av kilde for inntektene henvises det til kapittel 1.3.5.

2.2 Tilskudd

2.2.1 Direkte og kostnadssenkende tilskudd og tilskudd over Reindriftens utviklingsfond

Kategorisering av tilskuddene er omtalt i del 1.

Tilskuddsutbetalinger i perioden 2019-2023 etter tilskuddsordning, og utbetalinger i 2023 etter tilskuddsordning og reinbeiteområde er vist i tabellene 2.2.1 og 2.2.2. Tilskuddsutbetalinger i perioden 2019-2023 er presentert i figur 2.2.4. Figurene 2.2.2 og 2.2.3 viser henholdsvis tilskuddsutbetalinger per siidaandel og tilskuddsutbetalinger per kg.

Tabell 2.2.1 viser en økning i direkte tilskudd på 7,8 mill. kroner, og en økning i andre tilskudd på 9,6 mill. kroner fra 2022 til 2023. De totale tilskuddsutbetalingene økte med 20,4 mill. kroner fra 2022 til 2023. Av denne økningen er 3,6 mill. kroner et resultat av at flere tilskuddsordninger er inkludert enn tidligere. Det gjelder tilskudd til juridisk bistand, tilskudd ved omfattende tap av rein over RUF og velferdsordninger.

I tillegg er ekstraordinært tilskudd til beredskap over RUF flyttet til tilskudd over RUF fra Totalregnskapet for 2023. Dette utgjør 6,1 mill. kroner. Den største økningen for tilskudd er på produksjonstilskudd med 7,15 mill. kroner.

Velferdsordningene omfatter tidligpensjon og tilskudd til avløsning i reindriften ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall. Disse ordningene regnes med i Totalregnskapet fra 2023.
I tillegg overføres det hvert år 0,5 mill. kroner til NAV til sykepenger, disse er ikke mulig å fordele på reinbeiteområde, og er derfor ikke regnet inn i Totalregnskapet.

I 2021 ble det utbetalt et ekstraordinært tilskudd til alle siidaandeler og reinlag på 30 000 kroner over post 75, som en delvis kompensasjon for de negative konsekvensene av beitekrisen i 2020. I tillegg ble det gitt kalveslaktetilskudd til alle dyr.

Tabell 2.2.1 Tilskuddsutbetalinger i perioden 2019-2023 (1 000 kroner)

Tilskuddsordning	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Distriktstilskudd	15 370	16 395	21 584	24 914	23 819
Produksjonspremie	35 440	35 110	27 044	39 001	46 151
Særskilt driftstilskudd til ungdom	2 213	2 200	2 240	2 120	2 100
Særskilt driftstilskudd til kvinner	-	475	350	575	700
Etableringstilskudd	3 724	3 488	3 377	2 805	3 985
Kalveslaktetilskudd	26 389	25 336	21 230	21 752	22 066
Simleslaktetilskudd					3 516
Ektefelle/ samboertillegg	810	720	540	240	360
Ekstraordinært tilskudd beitekrise post 75			12 270		
Sum direkte og kostnadssenkende tilskudd:	83 946	83 724	88 636	91 407	102 717
Investeringer	2 517	1 111	977	3 082	4 429
Ekstraordinært tilskudd til beredskap	-	-	-	-	6 149
Pramming/transport	6 068	4 879	5 201	6 148	6 792
Tiltak konvensjonsbeiter	3 216	2 720	3 978	3 183	4 090
Fagbrevordning i reindriften	1 292	815	1 381	2 305	2 250
Tilskudd ved omfattende tap av rein i ulykker					225
Juridisk bistand					468
Feltbarnehage	75	31	50	41	3
Sum Reindriftens Utviklingsfond:	13 167	9 555	11587	14 758	24 406
Tilskudd til avløsning					903
Tidligpensjon					2 062
Sum velferdsordninger					2 966
Totalt:	**97 113**	**93 280**	**100 223**	**106 166**	**130 088**

Tabell 2.2.2 Tilskuddsutbetalinger i 2023 etter tilskuddsordning og reinbeiteområde (1 000 kroner)

Tilskudd	Øst-Finnm.	Vest-Finnm.	Troms	Nordland	Nord-Tr.lag	Sør-Tr/ Hedm.	Reinlag	Totalt
Distriktstilskudd	4 195	9 088	3 013	2 733	1 675	1 688	1 427	23 819
Produksjonspremie	15 513	13 845	2 901	2 079	3 228	6 199	2 388	46 151
Særskilt driftstilskudd til ungdom	760	1 040	40	160	80	40	-	2 120
Særskilt driftstilskudd til kvinner	200	250	25	100	75	50	-	700
Etableringstilskudd	1 420	1 825	100	220	200	220	-	3 985
Kalveslaktetilskudd	7 302	5 769	730	451	1 479	2 893	3 443	22 066
Simleslaktetilskudd	1 143	1050	127	146	275	337	438	3 516
Ektefelle/ samboertillegg	60	120	30	90	-	60	-	360
Sum direkte og kostnadssenkende tilskudd:	**30 593**	**32 987**	**6 966**	**5 979**	**7 012**	**11 486**	**7 696**	**102 717**
Investeringer	3 522	260	263	-	-	384	-	4 429
Ekstraordinært tilskudd til beredskap	2 973	1 016	1 238	922	-	-	-	6 149
Pramming/transport	389	6 404	-	-	-	-	-	6 792
Tiltak konvensjonsbeiter	-	-	1 845	2 245	-	-	-	4 090
Fagbrevordning	555	1 037	74	176	296	111	-	2 250
Tap av rein i ulykker	-	-	-	-	225	-	-	225
Juridisk bistand	-	295	114	-	59	-	-	468
Feltbarnehage	3	-	-	-	-	-	-	3
Sum Reindriftens Utviklingsfond:	**7 442**	**9 011**	**3 534**	**3 343**	**580**	**495**	**-**	**24 406**
Tilskudd til avløsning	300	480	-	-	-	124	-	903
Tidligpensjon	475	262	-	150	750	425	-	2 062
Sum velferdsordninger	**775**	**742**	**-**	**150**	**750**	**549**	**-**	**2 966**
Sum tilskudd 2023	**38 809**	**42740**	**10 500**	**9 472**	**8 342**	**12 529**	**7 696**	**130 088**
Sum tilskudd 2022	*32 931*	*37 223*	*7 618*	*7 138*	*6 255*	*10 854*	*4 148*	*106 166*
Sum tilskudd 2021	*28 047*	*34 756*	*7 729*	*7 344*	*6 915*	*9 645*	*5 786*	*100 223*
Sum tilskudd 2020	*27 769*	*34 484*	*5 674*	*6 543*	*4 796*	*9 387*	*4 628*	*93 280*
Sum tilskudd 2019	*32 697*	*32 252*	*6 197*	*6 806*	*6 535*	*8 048*	*4 579*	*97 113*

Tabell 2.2.4 viser utbetalinger for 2023 etter tilskuddsordning i Finnmark.

Tabell 2.2.3 Utbetalinger i Finnmark i 2023 etter tilskuddsordning (1 000 kroner)

Tilskudd	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Øst-Finnmark	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest	Vest-Finnmark
Distriktstilskudd	2 306	1 889	-	4 195	1 798	4 437	2 854	9 088
Produksjonspremie	6 912	3 990	4 610	15 513	4 709	5 830	3 305	13 845
Særskilt driftstilskudd til ungdom	120	320	320	760	320	480	240	1 040
Særskilt driftstilskudd til kvinner	150	-	50	200	100	125	25	250
Etableringstilskudd	560	420	440	1 420	540	420	865	1 825
Kalveslaktetilskudd	3 611	1 551	2 140	7 302	2 058	2 320	1 391	5 769
Simleslaktetilskudd	625	292	226	1 143	300	331	419	1 050
Ektefelle/ samboertillegg	-	-	60	60	30	60	30	120
Sum direkte og kostnadssenkende tilskudd:	**14 283**	**8 463**	**7 846**	**30 593**	**9 855**	**14 003**	**9 130**	**32 987**
Investeringer	3 501	-	21	3 522	101	159	-	260
Ekstraordinært tilskudd til beredskap	1 703	1 190	80	2 973	1 016	-	-	1 016
Pramming/transport	-	-	389	389	3 916	2 488	-	6 404
Fagbrevordning	-	167	389	555	389	500	148	1 037
Juridisk bistand	-	-	-	-	118	-	177	295
Tilskudd ved omfattende tap av rein i ulykker	-	-	-	-	-	-	-	-
Feltbarnehage	-	3	-	3	-	-	-	-
Sum Reindriftens Utviklingsfond:	**5 204**	**1 360**	**878**	**7 442**	**5 539**	**3 147**	**325**	**9 011**
Tilskudd til avløsning	60	60	180	300	-	360	120	480
Tidligpensjon	475	-	-	475	-	116	146	262
Sum velferdsordninger	**535**	**60**	**180**	**775**	**-**	**476**	**266**	**742**
Sum tilskudd 2023	**20 022**	**9 882**	**8 904**	**38 809**	**15 394**	**17 625**	**9 721**	**42 740**
Sum tilskudd 2022	*18 109*	*4 196*	*10 625*	*32 931*	*13 493*	*14 821*	*8 910*	*37 223*

Tabell 2.2.5 gir en oversikt over tilskuddsutbetalingene i en 5-års periode for direkte tilskudd. Tilskuddene har økt jevnt i perioden og var høyest i 2023 med kroner 126 572. Denne økningen kommer av økte tilskudd og simleslaktetilskudd som ble utbetalt i 2023.

Tabell 2.2.4 Utbetalinger av direkte tilskudd i perioden 2019-23 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	13 787	13 010	13 162	16 051	14 283
Karasjok øst	5 621	5 392	4 086	3 957	8 463
Karasjok vest	11 193	8 518	9 953	9 435	7 846
Øst-Finnmark	30 601	26 919	27 202	29 442	30 593
Kautokeino øst	8 115	9 154	7 659	9 652	9 855
Kautokeino midt	11 223	10 535	12 262	12 375	14 003
Kautokeino vest	6 735	9 087	9 298	8 373	9 130
Vest-Finnmark	26 073	28 776	29 220	30 400	32 987
Troms	4 334	4 683	5 440	5 696	6 966
Nordland	4 383	4 591	4 872	5 362	5 979
Nord-Trøndelag	5 927	4 741	6 841	6 061	7 012
Sør-Tr./Hedmark	8 048	9 387	9 349	10 381	11 486
Reinlag	4 579	4 628	5 712	4 065	7 696
Landet	**83 946**	**83 724**	**88 636**	**91 407**	**102 717**

Tabell 2.2.6 viser tilskuddene fordelt per siidaandel i de ulike områdene. Hvor mye som utbetales varierer fra område til område, høyest totalt er i Polmak/ Varanger og lavest totalt i Karasjok Vest.

Tabell 2.2.5 Tilskuddsutbetalinger per siidaandel i 2023 (1 000 kroner)

	2023		
Reinbeiteområde	**Prod. avh.**	**Andre**	**Totalt**
Polmak/Varanger	310 408	118 273	455 056
Karasjok øst	160 211	26 657	193 770
Karasjok vest	107 328	12 366	125 412
Øst-Finnmark	177 404	44 828	233 789
Kautokeino øst	154 113	89 343	248 294
Kautokeino midt	147 007	33 835	189 517
Kautokeino vest	150 173	5 606	167 601
Vest-Finnmark	149 937	42 306	200 658
Troms	136 785	70 686	210 002
Nordland	142 269	81 542	231 030
Nord-Trøndelag	172 731	14 880	213 893
Sør-Tr./Hedmark	371 639	16 508	417 649
Sum tilskudd per siidaandel	**176 293**	**45 280**	**227 074**

Figur 2.2.1 viser totale og gjennomsnittlige tilskuddsutbetalinger for direkte og kostnadssenkende tilskudd, tilskudd over Reindriftens utviklingsfond, velferdsordninger og tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader.

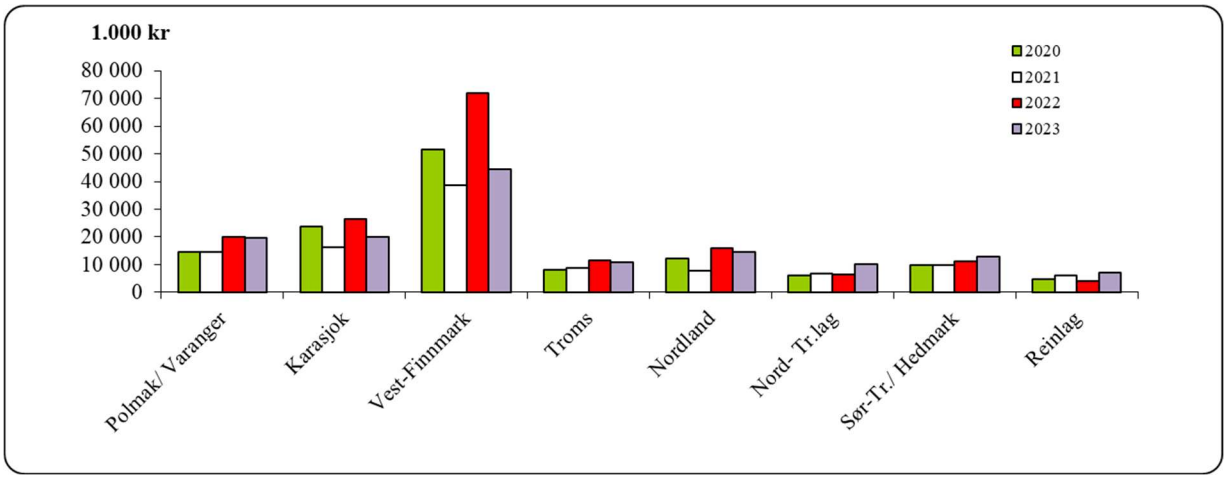

Figur 2.2.1 Tilskuddsutbetalinger i perioden 2020-2023 (1 000 kroner)

Figur 2.2.2 viser forskjellene mellom områdene når det gjelder gjennomsnittlig tilskudd per siidaandel. Gjennomsnittlig tilskudd for alle områder er 253 000 kroner per siidaandel. Figuren viser også at Polmak/ Varanger ligger høyest i landet med et gjennomsnitt på 450 000 kroner per andel. Reintall, flokkstruktur, slakteuttak og kravene avtalepartene setter, vil være styrende for hva de enkelte områder får i utbetalinger per siidaandel. Dette gjelder i hovedsak de produksjonsavhengige tilskuddene, samt enkelte ordninger over Reindriftens utviklingsfond.

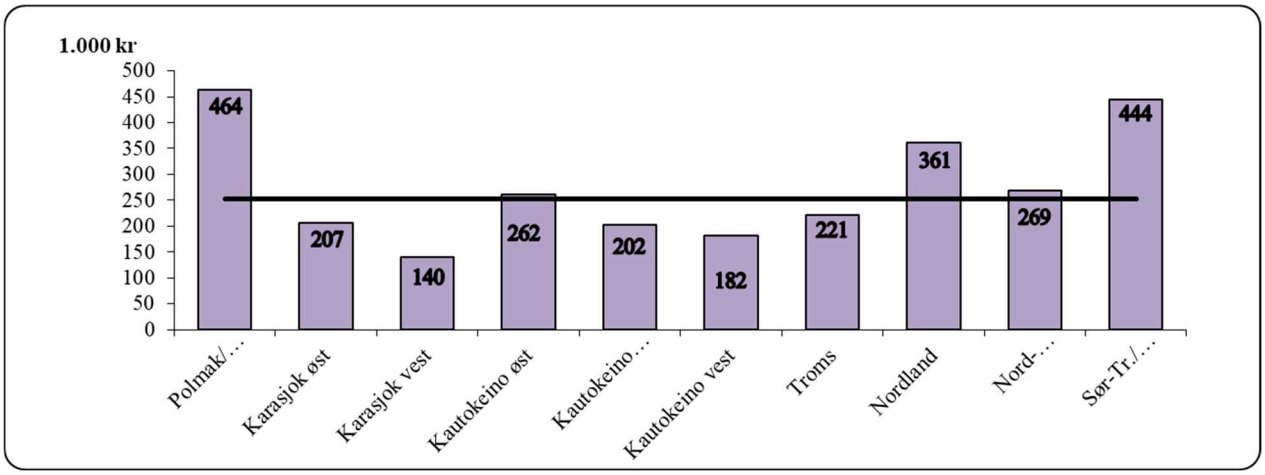

Figur 2.2.2 Gjennomsnittlige tilskuddsutbetalinger per siidaandel og gjennomsnitt for alle områder i 2023 (1 000 kroner)

Figur 2.2.3 viser 81,14 kroner i tilskuddsutbetaling per kg kjøtt i landsgjennomsnitt. Siidaandelene i Nordland har de høyeste tilskuddene med 207 kroner per kg produsert kjøtt.

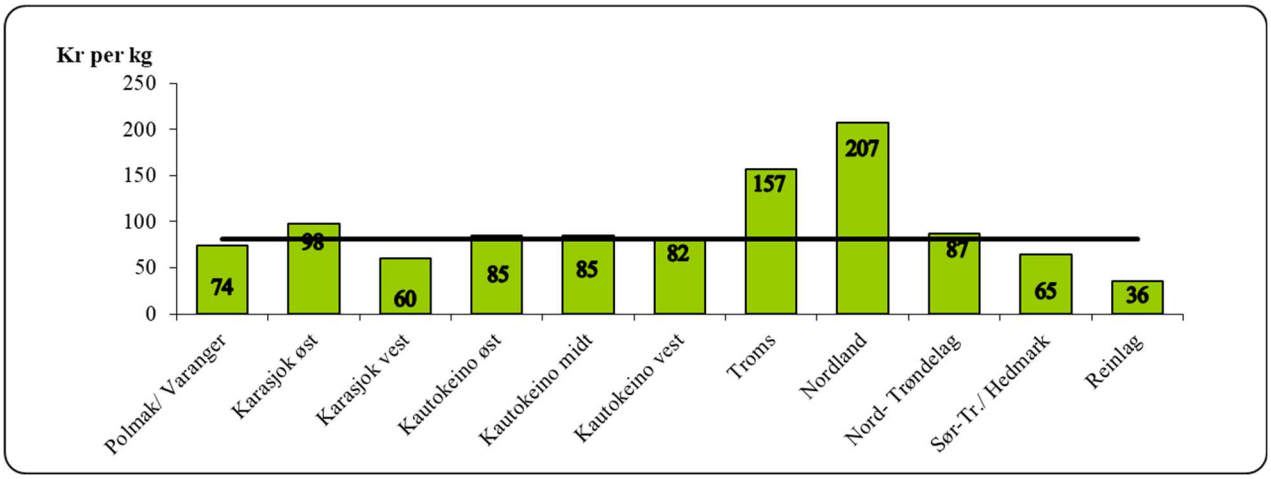

Figur 2.2.3 Gjennomsnittlige tilskuddsutbetalinger per kg kjøtt i 2023

2.2.2 Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

Sametinget gir tilskudd til næringsutvikling og tilleggsnæringer til reindrift. Et av de prioriterte områdene er å øke omsetningen og videreforedling av lokalmat. Sametinget har også en særskilt satsning på samisk reiseliv og samiske kulturnæringer. Hvor store utbetalingen har vært har variert over år. I 2023 ble det utbetalt 121 000 kroner og den høyeste utbetalingen var i Troms.

2.2.3 Tiltak mot radioaktivitet

Reindriften ble i 1986 hardt rammet av radioaktiv forurensing etter Tsjernobylulykken. I juli 1986 fattet derfor regjeringen et prinsippvedtak om at den enkelte produsent skulle holdes økonomisk skadesløs ved gjennomføring av nødvendige skadebegrensende tiltak etter ulykken. Forurensingen rammet særlig hardt områder på Sør-Helgeland og sørover. På bakgrunn av dette er det tidligere gitt årlige kompensasjoner til reineiere som gjennomfører tiltak for å redusere radioaktivitetsnivået i reinflokken. I ordningens funksjonstid har det vært gjort flere endringer.

Fra 2019 til 2023 er det ingen utbetalinger til tiltak mot radioaktivitet.

I 2018 ble det utbetalt 909 000 kroner over ordningen, mens det i 2017 og 2016 ikke var utbetalinger til reineiere til tiltak mot radioaktiv forurensing. I 2015 var de samlede utbetalingene 167 000 kroner.

Bortsett fra i 2011 og 2018, har utbetalinger for tiltak mot radioaktivitet blitt redusert de siste årene. Forekomsten av radioaktivitet i beitevekster vil variere mellom år, derfor vil utbetalte midler knyttet til tiltak mot tiltak mot radioaktivitet også variere.

Vedleggstabell 1 viser de årlige utbetalingene fra 1990-2023 fordelt på tiltak.

2.2.4 Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader

Tabell 2.2.7 viser utbetalinger fra statsforvalteren til forebyggende tiltak mot rovviltskader i reindriften for årene 2021 - 2023. For nærmere omtale av tiltak og tap til rovvilt vises det til del 3 og til Ressursregnskapet for reindriftsnæringen.

Tabell 2.2.6 Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader i 2021- 2023 (1 000 kr)

Reinbeiteområde	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	1 029	538	390
Karasjok øst	470	16	684
Karasjok vest	909	997	914
Øst-Finnmark	2 408	1 550	1 987
Kautokeino øst	728	775	627
Kautokeino midt	1 197	1 145	866
Kautokeino vest	647	589	844
Vest-Finnmark	2 573	2 509	2 337
Troms	679	485	453
Nordland	194	5 020	5 312
Nord-Trøndelag	0	0	2 165
Sør-Tr.lag/Hedm.	0	200	785
Totalt samisk reindrift	**5 854**	**9 764**	**13 039**

Det fremgår av tabellen at utbetalte tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader i tabellperioden var høyest i 2023 med 13,0 mill. kroner og lavest i 2021 med 5,9 mill. kroner.

Det tildeles også midler til felles tiltak som kommer både landbruket og reindriften til gode. Disse tallene er ikke tatt med i tabellen.

Tabell 2.2.7 Utbetalinger til reindriftsutøvere over Utviklingsprogrammet (1 000 kroner)

Reinbeite område	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Polmak/Varanger	63	100	90	-	-
Karasjok øst	-	-	-	-	-
Karasjok vest	-	-	-	-	75
Øst-Finnmark	63	100	90	-	75
Kautokeino øst	-	-	-	-	-
Kautokeino midt	-	-	-	-	300
Kautokeino vest	70	74	-	-	-
Vest-Finnmark	70	74			300
Troms	-	-	-	-	-
Nordland	32	-	140	-	-
Nord-Tr.lag	-	-	-	-	-
Sør-Tr./Hedm.	200	-	-	-	-
Reinlag	-	-	-	-	-
Landet	**365**	**174**	**230**	**-**	**375**

Totalt er det utbetalt 42,5 mill. kroner til reindriftsutøvere over programmene siden oppstarten i 2001. Det tildeles også midler til bedrifter som har som formål å øke verdiskapingen i reindriftsnæringen se tabell 3.1.3.

2.3 Erstatninger

Erstatninger er delt i to underposter: erstatning for tap av rein og erstatning for arealinngrep.

2.3.1 Erstatning for tap av rein

Under erstatninger for tap av rein inngår erstatninger fra Miljødirektoratet for tap av rein til rovvilt, erstatninger fra Bane NOR for rein drept av tog og *beregnede* erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept i trafikken. Sistnevnte er beregnet med grunnlag i innrapporterte tall fra melding om reindrift.

Tabell 2.3.1 Erstatninger for tap av rein 2019-23 (1 000 kroner)

	2019	2020	2021	2022	2023
Miljødirektoratet – tap rovvilt	80 450	92 252	103 913	93 614	89 000
Jernbaneverket – tap tog	2 015	4 135	1 518	2 567	925
Forsikringsselskaper – tap bil	1 206	1 758	1 797	1 595	2 013
Totalt	**83 671**	**98 145**	**107 228**	**97 775**	**91 939**

Tabell 2.3.2 Erstatning for tap av rein til rovvilt, tog og trafikk i perioden 2019-23 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	5 884	4 681	9 086	9 871	8 717
Karasjok øst	4 274	7 775	6 334	8 029	7 801
Karasjok vest	3 347	4 900	5 756	6 678	5 704
Øst-Finnmark	13 504	17 356	21 176	24 578	22 222
Kautokeino øst	5 933	5 761	7 473	5 579	4 594
Kautokeino midt	11 271	13 296	14 812	12 894	10 188
Kautokeino vest	4 701	6 148	7 737	7 901	7 030
Vest-Finnmark	21 905	25 206	30 022	26 373	21 812
Troms	13 307	13 099	14 119	11 384	11 312
Nordland	19 882	22 278	21 417	19 092	17 416
Nord-Trøndelag	10 758	13 332	12 646	10 742	12 227
Sør-Tr. /Hedmark	3 892	6 303	7 087	4 480	6 000
Reinlagene	422	573	761	1 126	949
Landet	**83 671**	**98 145**	**107 228**	**97 775**	**91 939**

Det er erstatninger for tap av rein til rovvilt som utgjør den største andelen. I 2023 utgjorde tap til rovvilt omtrent 97 prosent av de totale erstatningsutbetalingene for tap av rein.

For tap av rein til rovvilt blir det blant annet lagt vekt på om tapet er skjedd i et område hvor det er dokumentert forekomst av rovvilt, eller det i flere foregående år er påvist rovvilttap. Det er vanskelig å dokumentere tap av rein til rovvilt, og dokumentasjonskravet er strengt. Dokumentasjonsandelen for rovvilttap er dermed lav. Det er i første rekke sannsynliggjorte tap som erstattes.

Tapt produksjonspremie og kalveslaktetilskudd knyttet til erstattede rein tatt av rovvilt er inkludert i erstatningsutbetalingene dersom søker er berettiget slikt tilskudd.

Figur 2.3.1 viser utviklingen i utbetalte rovvilterstatninger fra Miljødirektoratet mellom 2014 og 2023.

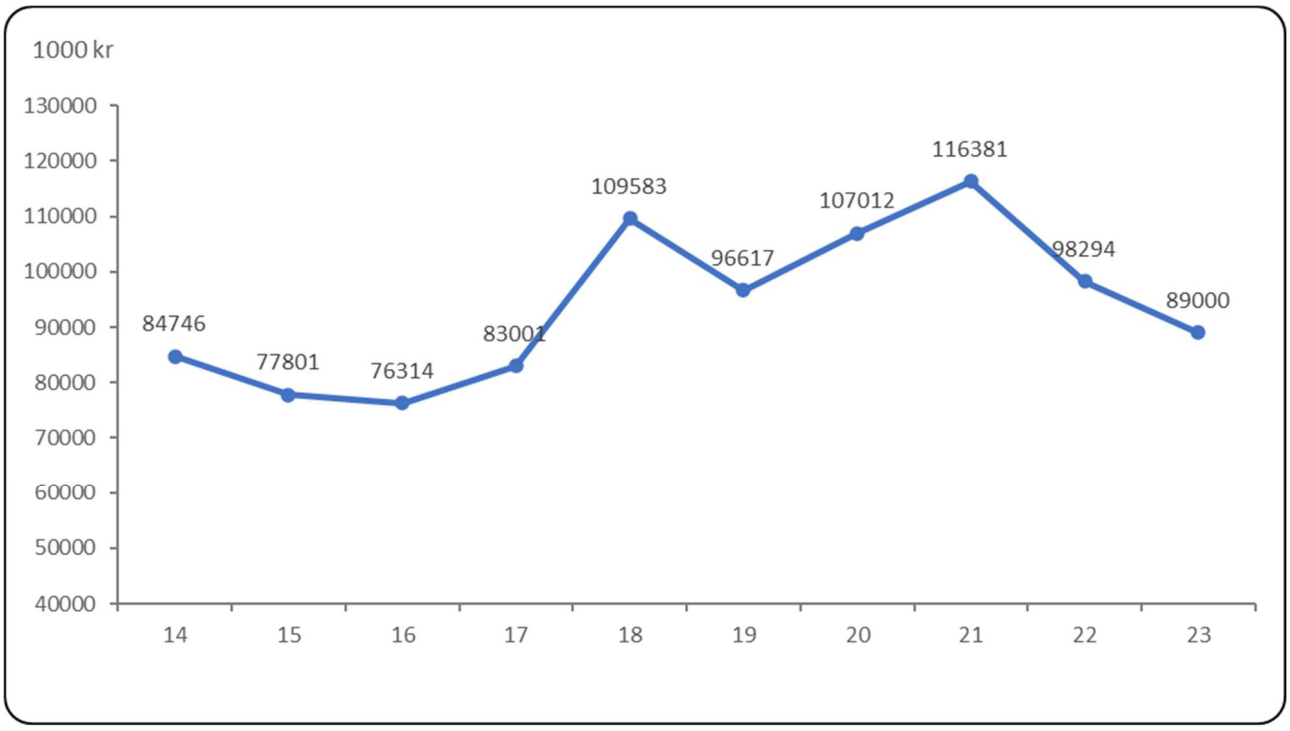

Figur 2.3.1 Utbetalte rovvilterstatninger til reindriftsnæringen i perioden 2014-2023 (2023 kroner)

2.3.2 Erstatning for arealinngrep

Tabell 2.3.2 viser en oversikt over erstatningene for arealinngrep i perioden 2020-2023.

Tabell 2.3.3 Erstatning for arealinngrep i perioden 2020-23 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Polmak/Varanger	107	528	248	120
Karasjok øst	923	673	834	689
Karasjok vest	0	0	0	0
Øst-Finnmark	**1 030**	**1 201**	**1 081**	**809**
Kautokeino øst	0	285	300	166
Kautokeino midt	475	852	287	0
Kautokeino vest	314	112	639	2086
Vest-Finnmark	**789**	**1 249**	**1 226**	**2 252**
Troms	479	0	0	3 858
Nordland	937	2 857	5 767	4 896
Nord-Trøndelag	514	398	540	0
Sør-Trøndelag	870	1 342	1 782	23383
Sum	**4 618**	**7 045**	**10 397**	**14 198**
Andel innleverte distriktsregnskap i prosent:	70 %	70 %	76 %	83 %

Distrikts- og fondsregnskapene er bakgrunnsmateriale for beregning av arealerstatningene i totalregnskapet. Dette innebærer at det bare er erstatninger som utbetales til distriktene som er med i oversikten. Erstatninger kan også utbetales direkte til reineiere eller til siidaer. Disse erstatningene har Økonomisk utvalg ikke oversikt over. Manglende spesifikasjon i distrikts- og fondsregnskapene gjør for øvrig at oversikten over distriktenes erstatninger for arealinngrep er usikker. Økonomisk utvalg ser behovet for en bedre oversikt over arealerstatninger, og ber avtalepartene vurdere mulighetene for en bedre oversikt.

2.4 Kostnader

2.4.1Siidaandelenes kostnader

Siidaandelenes kostnader i perioden 2020-2023 er presentert i tabell 2.4.1. Tabell 2.4.2 viser siidaandelenes kostnader i 2023 fordelt etter kostnadsart.

Tabell 2.4.1 Siidaandelenes kostnader i perioden 2020-2023 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2020	2021	2022	2023
Polmak/ Varanger	17 385	13 048	25 263	28 590
Karasjok øst	15 578	15 319	16 260	17 746
Karasjok vest	20 948	20 995	26 060	26 864
Øst-Finnmark	53 911	49 362	67 584	73 201
Kautokeino øst	17 782	21 719	24 850	23 772
Kautokeino midt	28 443	30 985	36 327	38 089
Kautokeino vest	18 127	18 746	17 291	17 866
Vest-Finnmark	64 352	71 450	78 467	79 728
Troms	17 179	14 696	16 724	18 527
Nordland	25 767	15 467	26 514	29 571
Nord-Trøndelag	12 013	14 081	13 722	14 913
Sør-Tr. / Hedmark	11 735	11 200	14 157	15 590
Totalt samisk reindrift	**184 957**	**176 255**	**217 167**	**231 530**

Det fremgår av tabell 2.4.1 at siidaandelenes samlede kostnader øker med 14,4 mill. kroner sammenlignet med 2022 (7 prosent). Størst økning har Polmak/Varanger og Nordland, med henholdsvis 13 og 12 prosent økning. De samme områdene hadde også størst økning fra 2021 til 2022. Det er posten utstyr og avskrivninger som har økt mest i perioden. En nærmere beskrivelse av de ulike postene kommer i tabell 2.4.2.

Totalt er det postene avskrivninger, utstyr og reiser/drivstoff som utgjør den største andelen av siidaandelenes kostnader, mens posten varekjøp – som også utgjør en stor del av de totale kostnadene, har den største reduksjonen sammenlignet med 2022.

Figur 2.4.1 viser også at gjennomsnittlig reintall per siidaandel har variert i perioden. I 2023 er gjennomsnittet 380 dyr.

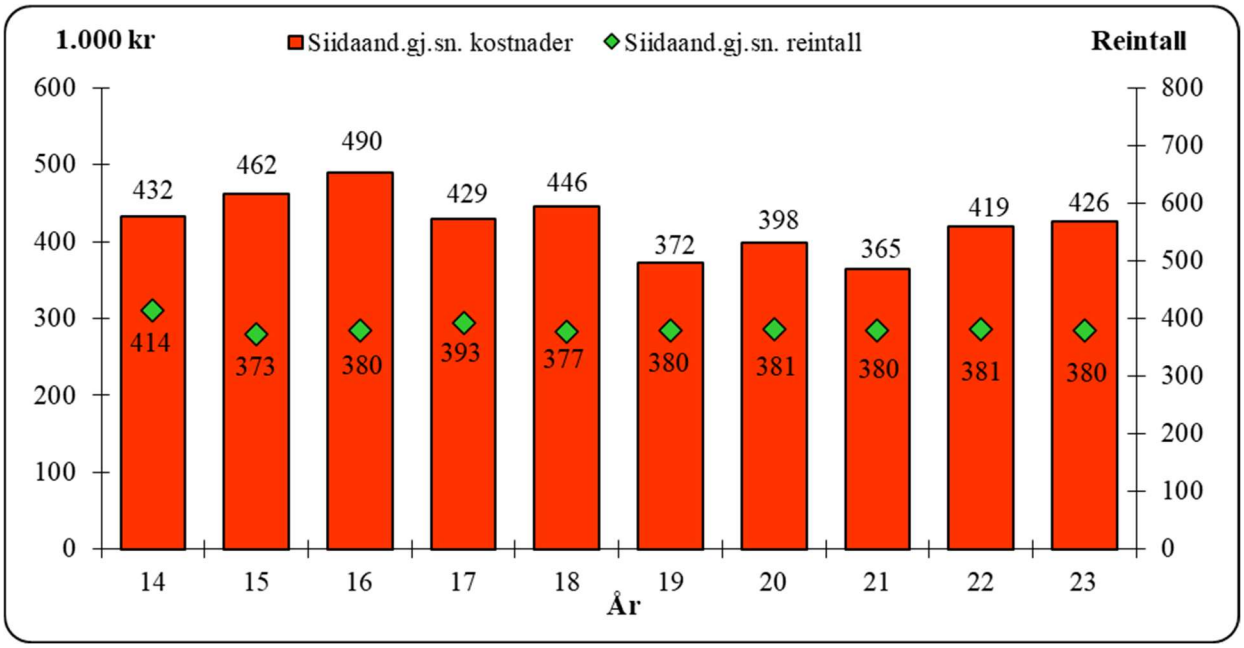

Figur 2.4.1 Utvikling i siidaandelenes gjennomsnittlige kostnader (søyler) (2023 kroner) og siidaandelenes gjennomsnittlige reintall

Tabell 2.4.2 Siidaandelenes kostnader i 2023 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Øst-Finnm.	Vest-Finnm.	Troms	Nordl.	Nord-Tr.lag	Sør-Tr.lag	Totalt 2023
Frakt og transport	233	548	26	192	25	0	1 023
Varekjøp	4 310	2 675	2 178	7 838	1 208	172	18 380
Reiser/ Drivstoff	7 880	10 106	2 127	3 172	985	1 643	25 913
Utstyr	15 033	16 012	2 838	3 221	2 282	2 489	41 875
Kjøretøyer og maskiner	5 707	8 073	1 587	2 161	1 229	2 070	20 827
Bygninger og anlegg	2 715	2 672	303	530	216	266	6 701
Avskrivninger	14 258	17 595	3 596	4 260	3 452	4 023	47 184
Strøm, energi	5 315	6 431	986	1 134	751	706	15 322
Administrasjon	1 744	2 111	499	667	541	435	5 997
Leie	1 055	1 100	499	1 180	734	343	4 910
Forsikring	2 431	2 657	745	1 182	503	513	8 031
Salg og reklame	18	69	3	11	9	0	110
Fremmedtjenester	4 077	5 313	1 261	3 167	1 543	2 714	18 074
Provisjonskostnad	0	0	0	1	0	0	1
Diverse	8 426	4 366	1 879	857	1 437	217	17 181
Totalt	**73 201**	**79 728**	**18 527**	**29 571**	**14 913**	**15 590**	**231 530**

Tabell 2.4.2 forts. Siidaandelenes kostnader i Finnmark i 2023 fordelt på soner (1 000 kroner)

Kostnadsart	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest
Frakt og transport	0	58	174	408	88	52
Varekjøp	1 344	341	2 625	1 162	2 020	-507
Reiser/Drivstoff	2 005	2 653	3 221	2 803	4 714	2 590
Utstyr	5 988	3 570	5 475	4 730	7 610	3 672
Kjøretøyer og maskiner	1 329	1 799	2 579	2 413	3 560	2 100
Bygninger og anlegg	1 214	826	675	898	1 151	622
Avskrivninger	6 327	3 208	4 723	4 560	8 054	4 981
Strøm, energi	1 862	1 790	1 662	1 719	3 274	1 439
Administrasjon	656	470	617	466	1 197	448
Leie	637	208	210	270	394	436
Forsikring	974	706	751	972	1 140	545
Salg og reklame	2	0	17	57	2	11
Fremmedtjenester	2 025	639	1 413	1 926	2 662	724
Provisjonskostnad	0	0	0	0	0	0
Diverse	4 228	1 477	2 721	1 388	2 224	754
Totalt	28 590	17 746	26 864	23 772	38 089	17 866

Kostnadene i tabellene 2.4.1 og 2.4.2 er fordelt etter reinbeiteområder og soner.

Kostnadene varierer mye både mellom soner og reinbeiteområder. Det er også til dels betydelige kostnadsvariasjoner mellom reindriftsutøvere gruppert etter reintall. Figur 2.4.2 gir en oversikt over variasjonen i siidaandelenes gjennomsnittlige kostnader per rein fordelt etter siidaandelsleders reintall.

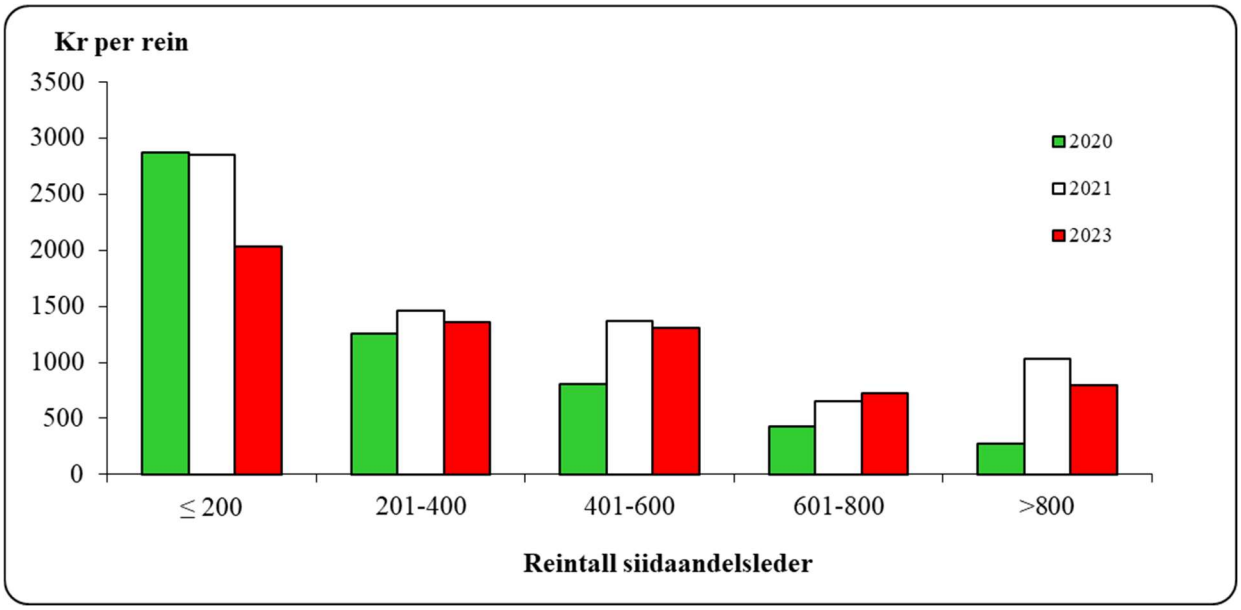

Figur 2.4.2 Gjennomsnittlige kostnader (kroner per rein) i perioden 2021-23 etter siidaandelsleders reintall

Det går frem av figur 2.4.2 at siidaandelsledere som har 200 rein eller mindre har de klart høyeste kostnadene per rein.

2.4.2 Felleskostnader i samisk reindrift/distriktenes kostnader

Utviklingen i felleskostnadene de fire siste årene er fremstilt i tabell 2.4.3. Felleskostnader etter kostnadsart er vist i tabell 2.4.4. Tallene i tabellene er forholdsmessig beregnet på bakgrunn av antall rein, med utgangspunkt i de regnskapene som er kommet inn.

Tabell 2.4.3 Felleskostnader i perioden 2020-23 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	5 421	3 062	4 206	9 085
Karasjok øst	6 234	4 890	5 083	3 132
Karasjok vest	7 283	2 324	10 103	2 935
Øst-Finnmark	18 937	10 276	19 392	15 152
Kautokeino øst	4 242	1 114	11 576	4 487
Kautokeino midt	9 139	7 559	16 943	5 346
Kautokeino vest	9 375	1 349	10 380	4 861
Vest-Finnmark	22 756	10 022	38 899	14 694
Troms	6 268	3 404	11 376	9 809
Nordland	11 397	6 200	8 994	16 106
Nord-Trøndelag	4 378	4 083	4 003	4 862
Sør-Tr. / Hedmark	2 296	3 089	2 883	3 757
Totalt samisk reindrift	**66 032**	**37 075**	**85 546**	**64 379**

Tabell 2.4.3 viser at de totale felleskostnadene i 2023 er redusert med 25% sammenlignet med 2022. Økningen fra 2021 til 2022 var på 131 prosent. Økningen fra 2021 til 2022 hadde sammenheng med beitekrisen i 2022 som førte til økte kostnader for distriktene. Som følge av dette ble det utbetalt om lag 47 mill. kroner til kriseberedskap dette året. Tilskuddet ble utbetalt til distriktene. I noen distrikter ble midlene utbetalt til siidaandelene, og kostnaden for krisetiltak som innkjøp av fôr vises hos siidaandelene. I andre tilfeller var det distriktene selv som dekket kostnadene til krisefôr og transport på vegne av siidaandelene, og kostnaden vises da i distriktsregnskapene. En del av kostnadene til kriseberedskap vises i både i siidaandelenes kostnader og i felleskostnadene. På grunn av ulik detaljeringsgrad i regnskapene, kan vi ikke se hvor stor andel dette gjelder. Utbetaling til kriseberedskap i 2020 kan også ha ført til samme effekt, men ikke i like stor grad da tilskuddet ble utbetalt til både distrikter og siidaandeler dette året.

I 2023 var det også tilfeller av låste beiter, men ikke en tilsvarende beitekrise som i 2022. Distriktene hadde derfor ikke tilsvarende kostnader.

Etableringen av distriktstilskuddet var med på å legge grunnlaget for at distriktene kunne opptre som egne økonomiske enheter med blant annet felles investeringer. Ordningen må ses i sammenheng med avtalepartenes ønske om å stimulere til felles ressursbruk innen reinbeitedistriktene. Distriktenes felleskostnader finansieres nå blant annet ved ulike tilskudd, avgifter til distriktskassen betalt av de ulike eierne og diverse felles fond.

Felleskostnadene for de ulike områdene kan til dels ha store variasjoner mellom år, og også variasjoner mellom de ulike utgiftspostene mellom år. Økonomisk utvalg påpeker at datagrunnlaget for felleskostnadene er noe usikkert på grunn av ulik detaljeringsgrad i regnskapene. Det foreligger heller ikke datagrunnlag for alle distrikter alle år. Forskjeller i organisering og regnskapspraksis mellom distrikter kan også føre til forskjellige måter å postere kostnader på.

De totale kostnadene er summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader (distrikter og fond) og kostnader i reinlag. Figur 2.4.3 sammenligner utviklingen for hver av disse kostnadsgruppene.

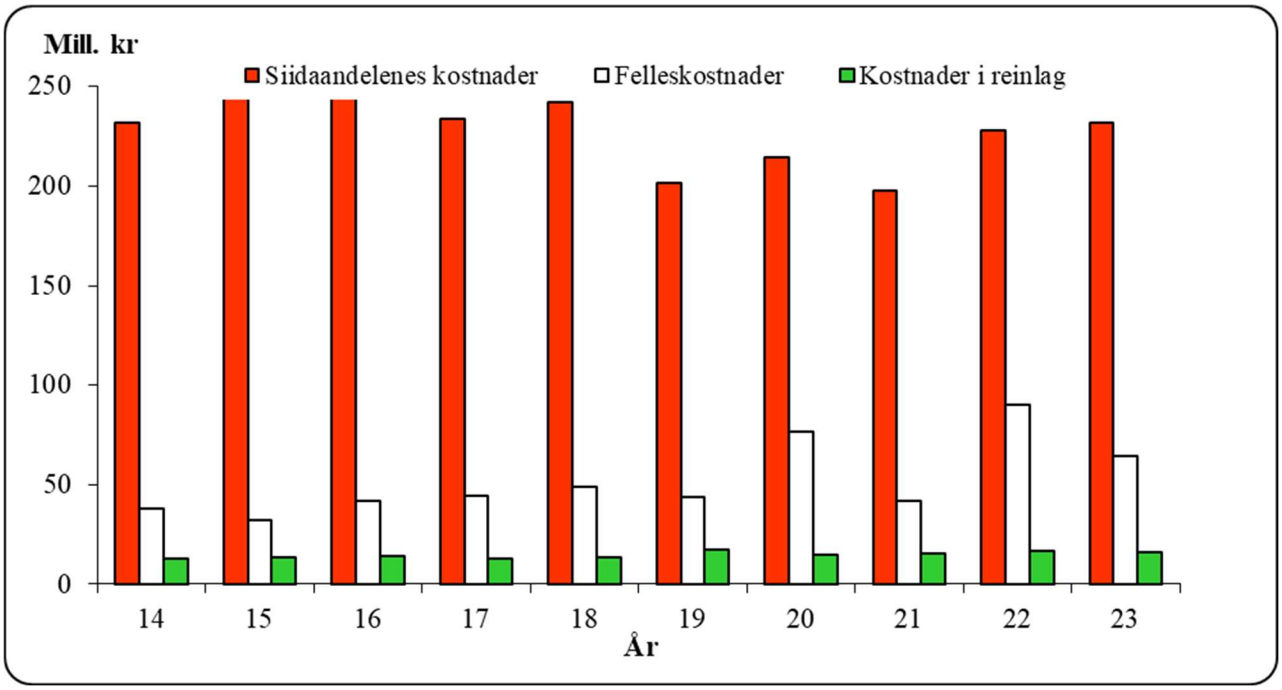

Figur 2.4.3 Kostnadsutviklingen i reindriftsnæringen i perioden 2014-2023 (2023 kroner)

Tabell 2.4.4 Felleskostnader i 2023 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautokeino øst	Kautokeino midt	Kautokeino vest
Frakt/transport	75	232	0	432	242	582
Varekjøp	1 541	1 730	0	103	745	371
Reiser/Drivstoff	57	1	0	56	23	73
Utstyr	2 856	153	27	1 531	1 069	486
Kjøretøy/maskiner	0	0	0	34	116	329
Bygninger/anlegg	2 384	0	0	99	109	238
Avskrivninger	696	99	0	114	367	633
Strøm/energi	28	0	0	4	0	14
Adm.	82	55	291	177	431	404
Leie	0	0	0	23	312	155
Forsikring	21	29	12	23	34	35
Fremmedtjenester	48	65	1 093	301	1 083	626
Diverse	1 298	767	1 512	1 591	814	916
Totalt	**9 085**	**3 132**	**2 935**	**4 487**	**5 346**	**4 861**

Tabell 2.4.4 fortsetter Felleskostnader i 2023 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Sør-Trøndelag/ Hedmark	Totalt
Frakt/transport	60	1 374	3 364	1 294	7 656
Varekjøp	6 038	3 566	0	459	14 555
Reiser/Drivstoff	6	68	0	50	333
Utstyr	2 910	1 404	99	264	10 797
Kjøretøy/maskiner	0	1	0	37	517
Bygninger/anlegg	54	759	221	154	4 018
Avskrivninger	224	377	0	86	2 596
Strøm/energi	0	28	33	86	193
Adm.	164	1 165	188	203	3 160
Leie	64	92	0	30	675
Forsikring	5	44	60	56	321
Fremmedtjenester	57	561	0	195	4 029
Diverse	227	6 666	898	842	15 531
Totalt	**9 809**	**16 106**	**4 862**	**3 757**	**64 379**

Tabell 2.4.4 viser at postene diverse (24 prosent), varekjøp (23 prosent), utstyr (17 prosent) og frakt/transport (12 prosent) står for hovedandelen av felleskostnadene i 2023. Størst reduksjon fra 2022 til 2023 finner vi på postene reiser (-69 prosent) og leie (-46 prosent), og størst økning finner vi på bygninger og anlegg (65 prosent).

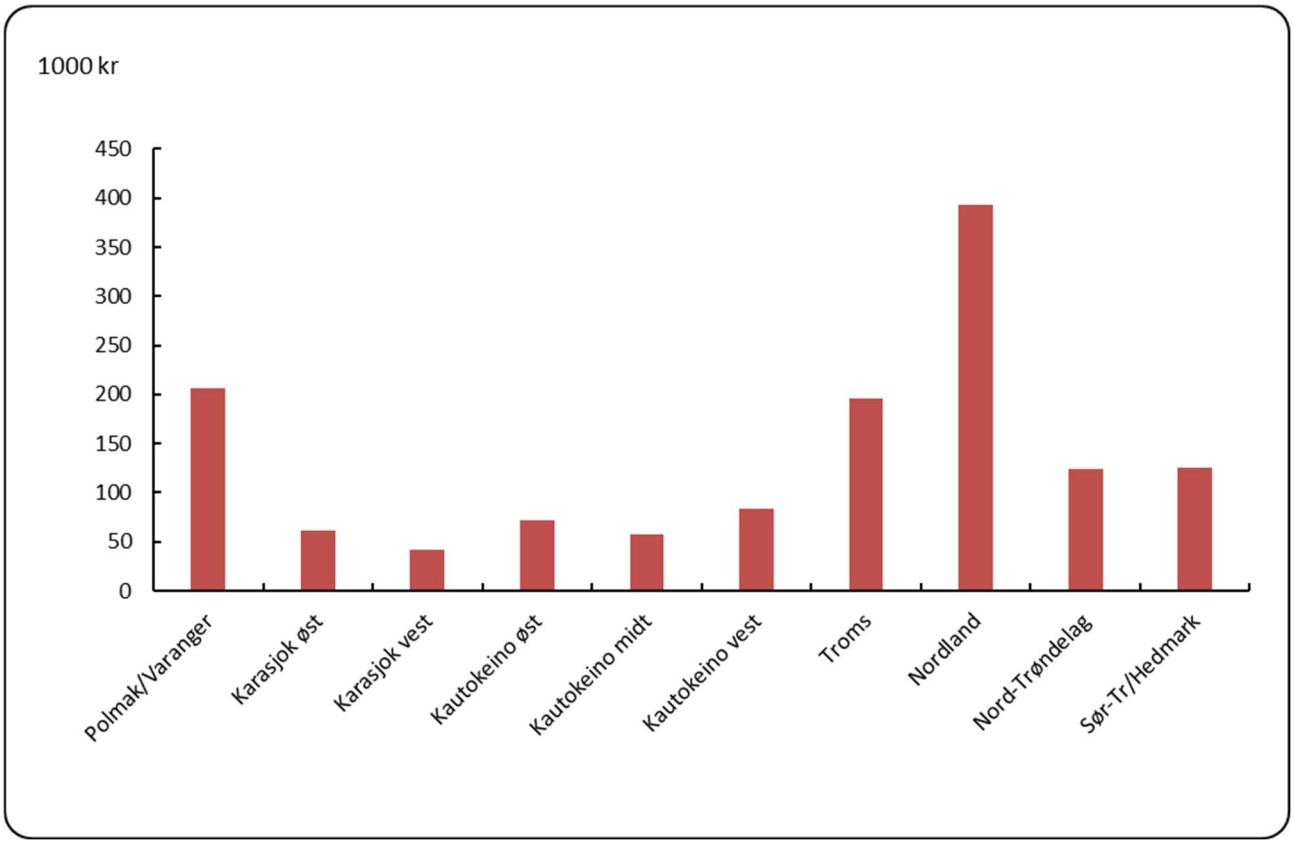

Figur 2.4.4 Felleskostnader i 2023 fordelt på antall siidaandeler

Figur 2.4.4 viser felleskostnadene i samisk reindrift fordelt på antall siidaandeler, vist per reinbeiteområde. Nordland, Polmak/Varanger og Troms skiller seg ut som områdene som har høyest kostnad per siidaandel.

2.4.3 Kostnader i reinlag

Reinlagenes totale kostnader for perioden 2020 til 2023 er vist i tabell 2.4.5.

Differansen på de ulike postene mellom år kan delvis tilskrives ulik detaljeringsgrad i grunnlagsmaterialet.

Tabell 2.4.5 Reinlagenes totale kostnader i perioden 2019-22 (1 000 kroner)

Kostnader	2020	2021	2022	2023
Frakt og transport	245	184	256	93
Varekjøp	2 196	2 457	2 837	2 894
Reiser/Drivstoff	116	90	154	107
Utstyr	7 956	8 686	9 844	9 809
Kjøretøyer og maskiner	359	265	364	453
Bygninger og anlegg	34	38	19	95
Avskrivninger	1 232	1 432	1 544	1 853
Strøm, energi	0	0	0	0
Administrasjon	0	0	17	0
Leie	549	552	612	787
Forsikring	0	0	0	0
Fremmedtjenester	188	146	210	195
Diverse	0	0	0	0
Totalt	**12 875**	**13 850**	**15 856**	**16 287**

Som nevnt i kapittel 3.2 holdes lønnsutgiftene utenfor i Totalregnskapet. Dette er på grunn av at årsresultat skal omfatte godtgjørelse for egen og leid arbeidskraft. Som følge av organisasjonsformen, gir dette særlig utslag for reinlagene, der lønnsutgiftene til gjetere er en betydelig kostnadspost.

2.4.4 Totale kostnader

Tabell 2.4.6 viser reindriftsnæringens totale kostnader, som er summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader i samisk reindrift og reinlagenes kostnader.

Tabell 2.4.6 Totale kostnader i 2023 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Øst-Finnm	Vest-Finnm	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Sør-Tr./ Hedmark	Reinlag
Frakt og transport	540	1 805	86	1 566	3 389	1 294	93
Varekjøp	7 582	3 894	8 216	11 404	1 208	631	2 894
Reiser/Drivstoff	7 938	10 258	2 133	3 240	985	1 693	107
Utstyr	18 069	19 098	5 747	4 625	2 380	2 754	9 809
Kjøretøyer og maskiner	5 707	8 552	1 587	2 162	1 229	2 107	453
Anlegg	5 098	3 117	358	1 289	437	420	95
Avskrivninger	15 053	18 709	3 820	4 637	3 452	4 109	1 853
Strøm, energi	5 343	6 449	986	1 162	784	792	-
Administrasjon	2 172	3 123	663	1 832	729	638	-
Leie	1 055	1 590	563	1 272	734	372	787
Forsikringer	2 494	2 749	750	1 226	563	569	-
Salg og reklame	18	69	3	11	9	-	-
Fremmedtjenester	5 282	7 322	1 318	3 728	1 543	2 909	195
Diverse	12 002	7 687	2 106	7 524	2 335	1 059	-
Totalt	**88 352**	**94 422**	**28 336**	**45 676**	**19 775**	**19 347**	**16 287**

Postene utstyr, avskrivninger, varekjøp og diverse utgjør den største andelen av de totale kostnadene.

Tabell 2.4.7 Totale kostnader i Finnmark i 2023 etter kostnadsart fordelt på soner (1 000 kroner)

Kostnadsart	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kauto. øst	Kauto. midt	Kauto. vest
Frakt og transport	74	291	174	840	330	634
Varekjøp	2 886	2 071	2 625	1 265	2 765	-136
Reiser	2 062	2 655	3 221	2 859	4 736	2 663
Utstyr	8 844	3 723	5 502	6 261	8 679	4 158
Kjøretøyer og maskiner	1 329	1 799	2 579	2 446	3 677	2 429
Anlegg	3 598	826	675	998	1 260	860
Avskrivninger	7 023	3 307	4 723	4 674	8 422	5 613
Strøm, energi	1 890	1 790	1 662	1 723	3 274	1 452
Administrasjon	738	526	908	643	1 629	851
Leie	637	208	210	293	705	592
Forsikringer	995	735	764	995	1 174	580
Salg og reklame	2	-	17	57	2	11
Fremmedtjenester	2 073	703	2 506	2 228	3 745	1 349
Diverse	5 525	2 244	4 232	2 978	3 039	1 670
Totalt	**37 675**	**20 878**	**29 799**	**28 259**	**43 435**	**22 728**

Tabell 2.4.8 viser utviklingen på de ulike kostnadsartene de fire siste årene, totalt for hele landet.

Tabell 2.4.8 Totale kostnader i perioden 2020-23 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	2020	2021	2022	2023
Frakt/transport	7 494	5 784	10 498	8 773
Varekjøp	40 678	25 215	55 023	35 829
Reiser	4 115	18 110	24 084	26 353
Utstyr	49 490	48 502	54 836	62 481
Kjøretøy og mask.	31 720	16 411	19 045	21 797
Bygn./anlegg	8 251	7 252	8 898	10 814
Avskrivninger	42 362	42 196	47 207	51 632
Strøm/energi	9 353	10 167	12 995	15 515
Administrasjon	8 805	6 491	8 732	9 156
Leie	5 849	4 950	6 259	6 372
Forsikringer	6 519	6 675	7 292	8 351
Salg og reklame	134	79	49	110
Fremmedtjenester	15 841	18 043	22 309	22 298
Provisjon	3	142	-	-
Diverse	33 249	17 163	41 338	32 713
Sum	**263 864**	**227 180**	**318 568**	**312 195**

Figur 2.4.5 viser totale kostnader per rein og per kg produsert kjøtt. Det fremgår av figuren at Nordland og Troms både har de høyeste kostnadene per rein og de høyeste kostnadene per kg

produsert kjøtt. Karasjok øst og Kautokeino vest har de laveste kostnadene per rein, mens reinlagene og Sør-Trøndelag/Hedmark har de laveste kostnadene per kg produsert kjøtt.

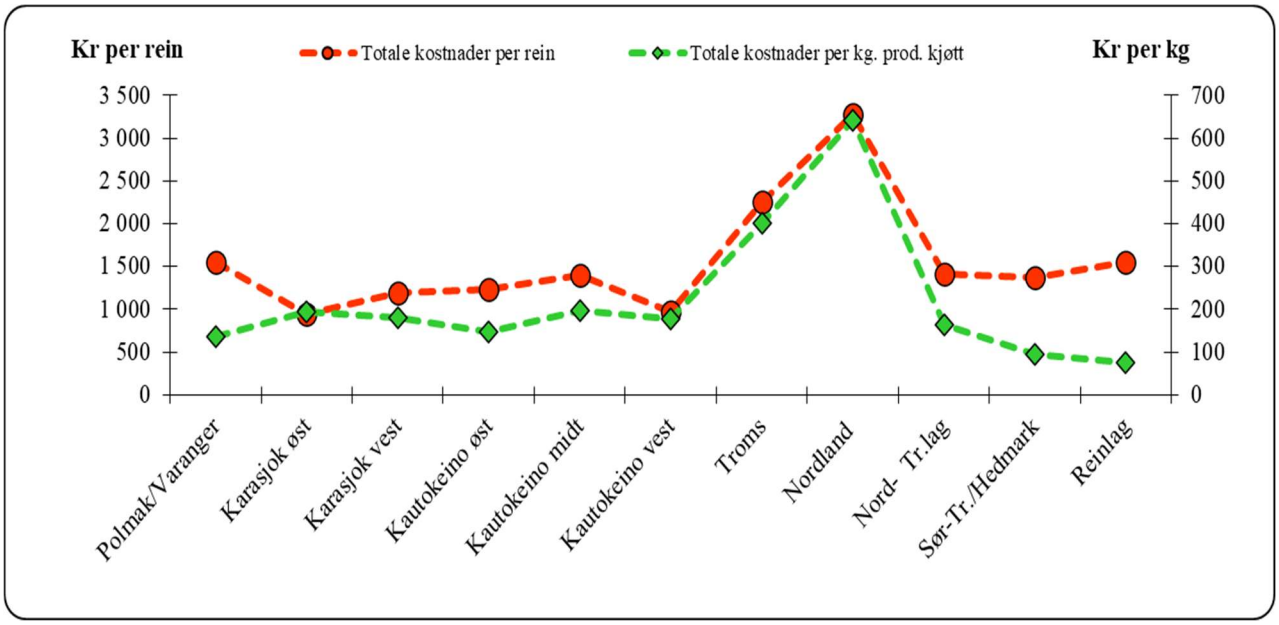

Figur 2.4.5 Totale kostnader (eksklusive renter) per rein og per kg produsert kjøtt i 2023

Figur 2.4.6 viser totale kostnader de tre siste årene.

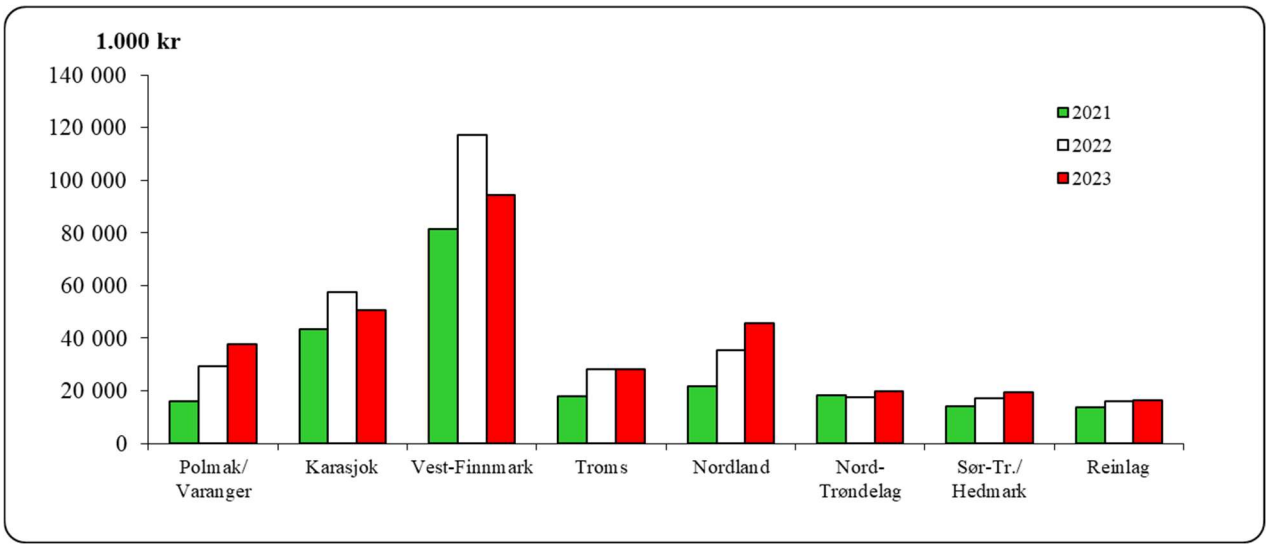

Figur 2.4.6 Totale kostnader (eksklusive renter) i perioden 2021-2023 (1 000 kroner)

2.4.5 Nærmere om kostnadsutviklingen

Tabell 4.4.9 viser utviklingen per kostnadsart for de siste 10 årene. Tabellen viser også hvor stor andel av den totale kostnaden de forskjellige kostnadsartene representerer og den totale kostnadsendringen i perioden 2014-2023.

Tabell 2.4.9 Totale kostnader i perioden 2014-2023 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Andel av total i 2023	Endring 2014-2023
Frakt/transp	5 051	5 630	4 589	3 713	6 151	3 923	7 494	5 784	10 498	8 773	3 %	46 %
Varekjøp	33 923	36 987	33 824	29 943	31 822	32 746	40 678	25 215	55 023	35 829	11 %	9 %
Reiser/drivstoff	3 023	3 619	4 325	4 466	3 775	3 066	4 115	18 110	24 084	26 353	8 %	606 %
Utstyr	30 879	32 994	40 224	43 658	44 622	26 029	49 490	48 502	54 836	62 481	21 %	70 %
Kjøretøy og maskiner	38 290	33 730	38 538	34 394	36 746	29 601	31 720	16 411	19 045	21 797	7 %	-44 %
Bygn./anlegg	4 775	8 412	8 143	6 688	7 958	7 147	8 251	7 252	8 898	10 814	3 %	19 %
Avskrivn.	35 825	38 959	45 952	41 961	42 486	37 703	42 362	42 196	47 207	51 632	18 %	35 %
Strøm/energi	8 767	8 480	9 476	9 497	9 801	8 314	9 353	10 167	12 995	15 515	4 %	56 %
Administr.	6 357	6 916	8 504	9 310	8 351	7 822	8 805	6 491	8 732	9 156	3 %	1 %
Leie	5 872	7 013	8 745	8 234	7 509	3 990	5 849	4 950	6 259	6 372	2 %	25 %
Forsikringer	4 308	4 750	6 263	5 299	6 343	5 053	6 519	6 675	7 292	8 351	3 %	98 %
Salg og reklame	1 109	692	689	313	180	92	134	79	49	110	0 %	-83 %
Fremmedtjenester	18 937	20 994	19 440	14 191	16 214	14 419	15 841	18 043	22 309	22 298	8 %	7 %
Provisjon	0	139	0	0	0	0	3	142	0	0	0 %	
Diverse	11 600	13 806	17 963	21 289	25 749	38 653	33 249	17 163	41 338	32 713	7 %	47 %
SUM	**208 716**	**223 121**	**246 675**	**232 956**	**247 708**	**218 558**	**263 864**	**227 180**	**318 568**	**312 195**	**100 %**	**32 %**

Tabellen viser at det gjennom hele perioden er avskrivninger (17%), utstyr (17%), varekjøp (14%) og kjøretøy/maskiner (12%) som utgjør hoveddelen av de totale kostnadene.

Den totale kostnadsøkningen fra 2014 – 2023 er på 50 prosent. Sammenligner vi dette med inntektene i næringen, er tallene som følger (sammenligningstallene er hentet fra tidligere års totalregnskap):

- Økning fra 2014 – 2023 i produksjonsbaserte inntekter: 93 prosent
- Økning fra 2014 – 2023 i inntekter fra kjøtt- og biprodukter (inkludert bonus): 54 prosent
- Økning fra 2014 – 2023 i de totale inntektene: 75 prosent

Kostnadsopplysningene for siidaandelene hentes fra skattemeldinger og næringsoppgaver. Økonomisk utvalg har ikke detaljkunnskaper om hvilke prinsipper den enkelte siidaandelsleder legger til grunn ved føring på postene, men forholder oss til tallene vi får utlevert fra Skatteetaten. De enkelte siidaandelslederne kan ha ulike prinsipper ved regnskapsføringen. Noen av postene i våre tabeller er summert av flere mindre poster. Dette gjelder blant annet postene utstyr og varekjøp.

Tabell 2.4.10 viser utviklingen i postene utstyr og varekjøp for perioden 2019 – 2023. Tallene er hentet fra siidaandelslederes næringsoppgaver.

Tabell 2.4.10 Utvikling av kostnader i perioden 2019-23 på postene Varekjøp og Utstyr (1 000 kroner)

Kostnadsgruppe	Varekjøp		Utstyr	
År/Kostnadsart	**Varekostnad**	**Beholdningsendring av varer**	**Rep og vedlikehold annet utstyr**	**Verktøy/inventar som ikke skal aktiveres**
2023	17 406	-1 591	11 691	25 451
2022	27 071	169	10 244	24 718
2021	16 025	284	9 149	19 466
2020	20 262	1 271	7 049	19 344
2019	18 655	256	5 467	16 869

2.5 Kapitalforhold

Satsene for beregning av balanseverdi for den samlede livdyrverdien er utarbeidet med utgangspunkt i en modell for beregning av veiledende livdyrpriser. Livdyrprisen består av en grunnpris beregnet på grunnlag av gjennomsnittlig kjøttpris og gjennomsnittlige slaktevekter per dyrekategori i de ulike reinbeiteområdene. Denne beregningen vises i tabell 2.1.1. Til grunnprisen legges et livdyrtillegg på 25 prosent. Livdyrverdien for kalv og voksne dyr beregnes på grunnlag av de kalkulerte livdyrprisene (per dyrekategori) og flokksammensetningen det enkelte år. Korrigert reintall for siidaandelen ligger til grunn for beregning av livdyrverdiene.

Andre aktiva er til og med 2022 hentet fra siidaandelsleder og deres ektefelle/ samboers næringsoppgaver. I 2023 har Økonomisk utvalg ikke fått data for andre aktiva.

Siidaandelsleders og ektefelle/samboeres totale gjeld (næringsgjeld, privat gjeld og skyldig merverdiavgift) har til og med 2022 vært grunnlaget for lånegjeld. Fra og med 2023 er det bare siidaandelsleders gjeld som er grunnlaget, fordi Økonomisk utvalg ikke lenger får data for siidaandelsleders ektefelle/samboer. Manglende spesifikasjon i grunnlagsmaterialet er årsaken til at total gjeld er valgt som utgangspunkt for beregningene. Rentesatsen blir i Totalregnskapet beregnet på grunnlag av renter og gjeld hentet fra skattemeldingen.

En oversikt over siidaandelenes samlede kapitalforhold i 2023 er gitt i tabell 2.5.1. Sammendrag for årene 2020-2023 er vist i tabell 2.5.2.

Tabell 2.5.1 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i 2023 (1 000 kroner)

Reinbeite-område	Eiendeler:			Lånegjeld:		Egenkap. 2023	Egenkap. 2022
	Rein	Annet	Totalt	Kroner	Prosent [1]		
Polmak/Varanger	93 668	0	93 668	26 256	28,0 %	67 412	114 409
Karasjok øst	76 339	0	76 339	12 508	16,4 %	63 831	92 542
Karasjok vest	73 860	0	73 860	20 682	28,0 %	53 178	78 856
Øst-Finnmark	243 867	0	243 867	59 446	24,4 %	184 421	285 807
Kautokeino øst	80 636	0	80 636	15 372	19,1 %	65 264	98 932
Kautokeino midt	95 624	0	95 624	21 627	22,6 %	73 996	105 676
Kautokeino vest	77 059	0	77 059	11 180	14,5 %	65 879	89 212
Vest-Finnmark	253 319	0	253 319	48 180	19,0 %	205 139	293 820
Troms	66 516	0	66 516	11 809	17,8 %	54 707	63 898
Nordland	72 528	0	72 528	10 227	14,1 %	62 301	79 502
Nord-Trøndelag	54 088	0	54 088	9 506	17,6 %	44 581	50 043
Sør-Tr./Hedmark	59 332	0	59 332	9 441	15,9 %	49 890	55 065
Totalt samisk reindrift	**749 649**	**0**	**749 649**	**148 610**	**19,8 %**	**601 039**	**828 136**

Den totale gjeldsandelen ligger på 19,8 prosent av sum eiendeler, mens den var på 23,4 prosent i 2022. Her er det en endring fra tidligere år, da ektefeller/samboere var regnet med i total gjeldsbelastning. Disse tallene er ikke lenger tilgjengelig fra 2023. Gjeldsandelen i 2023 er derfor ikke sammenlignbar med tidligere år. I 2023 har vi ikke mottatt tall over «Andre aktiva», som inngår under eiendeler i tabell 2.5.1 og 2.5.2. Dette har også betydning for gjeldsandelen. Siidaandelenes kapitalsituasjon er i hovedsak stabil med lav gjeld sett i forhold til sammenlignbare næringer, men dette utelukker ikke at enkelte siidaandeler kan ha problemer med den totale gjeldsbelastningen.

Tabell 2.5.2 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i perioden 2020-2023 (1 000 kroner)

Kapitalforhold	2020	2021	2022	2023
Livdyrverdi	610 145	681 999	836 597	749 649
Andre aktiva	248 314	255 337	245 100	0
Sum aktiva	858 459	937 336	1 081 696	749 649
Gjeld	208 028	223 944	253 561	148 610
Gjeld i prosent	24,2 %	23,9 %	23,4 %	19,8 %
Egenkapital	**529 585**	**713 392**	**828 136**	**601 039**

Det fremgår av tabell 2.5.2 at livdyrverdien for rein i 2022 var på det høyeste nivået i sammenligningsperioden. Det henvises til tabell 2.1.8 for oversikt over prisutvikling og 2.1.10 for oversikt over utviklingen i reintall i sammenligningsperioden.

[1] *Gjeld i prosent av sum eiendeler*

Rentekostnader for samisk reindrift og reinlag i perioden fra 2020 til 2023 er vist i tabell 2.5.3, og sammendrag for årene 2020 til 2023 for samisk reindrift er vist i tabell 2.5.4. Opplysninger om renteutgiftene for reinlagene var ikke tilgjengelige i 2023 fordiskattemeldingene ikke lenger ga opplysninger om rentekostnader.

Tabell 2.5.3 Rentekostnader i perioden 2020-2023 (1 000 kroner)

Område	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Polmak/Varanger	839	879	1 116	1 503
Karasjok øst	1 125	889	1 106	707
Karasjok vest	1 051	1 363	1 513	1 265
Øst-Finnmark	3 014	3 131	3 734	3 475
Kautokeino øst	834	784	907	886
Kautokeino midt	1 266	1 113	1 463	1 206
Kautokeino vest	648	592	734	605
Vest-Finnmark	2 748	2 489	3 104	2 697
Troms	832	691	797	748
Nordland	588	918	982	644
Nord-Trøndelag	518	635	790	605
Sør-Tr./Hedmark	476	491	677	485
Totalt samisk reindrift	**8 176**	**8 354**	**10 085**	**8 655**
Reinlag	383	471	473	-
Totalt	**8 558**	**8 825**	**10 558**	**8 655**

Det går frem av tabell 2.5.3 at de totale rentekostnadene er høyest i 2022, sammenligningsperioden sett under ett. Nedgangen i rentekostnadene er en følge av reduksjonen i gjeld fordi gjeld for ektefelle/samboer ikke lenger er medregnet.

Tabell 2.5.4 Total gjeld, renter og rentesats i samisk reindrift i perioden 2019-22 (1 000 kroner)

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Gjeld	208 028	223 944	253 561	148 610
Renter	8 145	8 354	10 085	8 655
Rentesats	3,92 %	3,73 %	3,98 %	5,82 %

Tabell 2.5.4 viser at rentesatsen i sammenligningsperioden var lavest i 2021, og høyest i 2023. Rentesatsen er beregnet på grunnlag av totale renter delt på total gjeld. Pantegrunnlag vil være private eiendeler som hus, biler, driftskjøretøy og reinflokken.

2.6 Sysselsetting

I 2021 ble arbeidstidsundersøkelsen fra 2021 tatt i bruk for beregning av årsverk.
Ved beregning av antall årsverk tas det hensyn til antall aktive siidaandeler, siidaandelsleders kjønn og alder, om det er felles siidaandel og antall reineiere i siidaandelene utenom siidaandelsleder. For nærmere omtale av årsverksberegninger og arbeidstidsundersøkelsen henvises det til kapittel 3.4.

Det beregnede arbeidsforbruket for 2023 er spesifisert i tabell 2.6.1. Ved beregningene av årsverk for siidaandelene er det lagt til grunn at et årsverk er 1 800 timer.

Fra og med 2018 baserer årsverk for reinlagene seg på reinlagenes egne beregninger. Der vi ikke har fått inn tall, er det brukt et gjennomsnitt av mottatte tall. Tidligere ble arbeidsforbruket i reinlagene beregnet i forhold til et fast antall rein per årsverk.

Tabell 2.6.1 Arbeidsforbruk og antall siidaandeler i 2023

Reinbeiteområde	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk	Antall siidaandeler
Polmak/Varanger	4 123	2,29	101	241	44
Karasjok øst	2 285	1,27	65	340	51
Karasjok vest	2 300	1,28	89	279	71
Øst-Finnmark	2 782	1,55	255	280	166
Kautokeino øst	3 706	2,06	128	179	62
Kautokeino midt	3 820	2,12	197	158	93
Kautokeino vest	3 616	2,01	117	202	58
Vest-Finnmark	3 731	2,07	442	176	213
Troms	2 679	1,49	74	169	50
Nordland	2 733	1,52	62	223	41
Nord-Trøndelag	2 450	1,36	53	266	39
Sør-Tr./Hedmark	2 718	1,51	45	311	30
Reinlag			22	477	
Landet	**3 117**	**1,73**	**953**	**225**	**539**

Tabell 2.6.1 viser at det i 2022 var totalt 539 aktive siidaandeler det vil si siidaandeler med rein. I publikasjoner tidligere enn 2012 har man lagt til grunn samtlige andeler, også dem uten rein.

Det fremgår videre det var totalt 954 årsverk i reindriften i 2023. Arbeidsforbruket målt i timer per siidaandel er høyest i Polmak/ Varanger, og lavest i Karasjok Øst. Differansen er på 1 838 timer. Målt i antall rein per årsverk i samisk reindrift varierer arbeidsforbruket fra 158 rein i Kautokeino midt til 340 rein i Karasjok Øst. Tallet på antall årsverk har blitt redusert med 7 fra 2022.

2.7 Resultat

Tabell 2.7.1 Årsresultatet per årsverk i perioden 2020-23 (kroner)

Reinbeiteområde	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	325 980	376 900	298 368	226 664
Karasjok øst	34 528	131 676	33 850	163 587
Karasjok vest	25 908	148 466	132 384	45 899
Øst-Finnmark	**78 571**	**234 771**	**172 278**	**148 210**
Kautokeino øst	113 221	126 864	166 992	96 510
Kautokeino midt	62 422	84 659	62 758	60 841
Kautokeino vest	5 487	102 169	101 301	109 858
Vest-Finnmark	**61 771**	**102 082**	**103 449**	**84 194**
Troms	97 420	225 189	119 944	125 274
Nordland	164 028	265 691	354 204	126 972
Nord-Trøndelag	367 767	252 506	303 923	446 622
Sør-Tr./Hedmark	409 312	597 948	510 958	637 979
Sum samisk reindr.	**114 888**	**191 338**	**171 388**	**155 049**
Reinlag	493 893	606 499	647 224	872 664
Landet	**124 054**	**202 344**	**182 282**	**171 622**

Polmak/Varanger skiller seg ut som den sonen i Finnmark som har best resultat per årsverk og per siidaandel (se tabell 2.7.2). I samisk reindrift sør for Finnmark er det Sør-Trøndelag/Hedmark som har det beste resultatet. Dette skyldes blant annet at de produksjonsbaserte inntektene ligger på et høyt nivå sammenlignet med de øvrige områdene. Tar man også med reinlagene har de best resultat per årsverk.

Det fremgår også av tabell 2.7.2 at resultatmålene har variert mye i perioden, og at det er stor variasjon mellom områdene og sonene.

Tabell 2.7.2 Årsresultatet per siidaandel i perioden 2019-23 (kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	366 850	371 318	859 188	680 167	520 297
Karasjok øst	167 759	72 211	168 932	43 806	208 494
Karasjok vest	198 876	50 932	186 029	169 675	57 535
Øst-Finnmark	**234 094**	**140 496**	**360 614**	**267 034**	**227 672**
Kautokeino øst	236 324	174 810	258 708	344 758	199 246
Kautokeino midt	175 890	121 528	176 136	133 614	128 877
Kautokeino vest	118 897	8 437	218 874	204 349	221 609
Vest-Finnmark	**178 548**	**106 118**	**212 875**	**215 154**	**174 712**
Troms	263 271	154 722	335 791	181 092	185 405
Nordland	305 191	282 715	396 095	544 264	192 006
Nord-Trøndelag	382 116	482 281	345 133	420 816	606 948
Sør-Tr./Hedmark	511 303	695 000	889 538	760 128	949 091
Sum samisk reindrift	**246 572**	**194 936**	**331 021**	**298 003**	**267 705**
Reinlag [1]	383 490	493 893	606 499	647 224	872 664
Landet	**252 749**	**207 001**	**341 807**	**311 674**	**291 429**

Tabell 2.7.2 viser at årsresultatet per siidaandel er høyest i 2021 i sammenligningsperioden.

Sammendrag av reindriftens totalregnskap for perioden 2020-23 er vist i tabell 2.7.3. Tabell 2.7.2 viser totalregnskapet for 2023 fordelt etter reinbeiteområder. De enkelte elementene i totalregnskapet er kommentert foran. Her gis derfor bare et kort sammendrag av hovedlinjene i utviklingen. Det gjøres oppmerksom på at fra og med 2023 vil posten for «Bonus» ikke lenger bli spesifisert på egen rad, men beløpet vil inngå i posten for «Kjøtt og biprodukter». Samtidig vil også posten for «Binæringsinntekter» bli tatt ut, da vi fra og med 2023 ikke lengre får ut tall knyttet til disse inntektene fra skattemeldingen. Gjennomsnittlige binæringsinntekter per år for hele reindriftsnæringen, basert på de siste 5 årene, var på om lag 10,5 mill. kr.

Resultatmål

Totalregnskapet viser en reduksjon i resultatmålene fra 2022 til 2023. Årsresultat reduseres fra 175,2 mill. kroner i 2022 til 163,5 mill. kroner i 2023 (-11,7 mill. kroner). Årsresultat per årsverk reduseres fra 182 282 kroner i 2022 til 171 622 kroner i 2023. Målt per siidaandel reduseres årsresultatet fra 311 674 kroner i 2022 til 291 429 kroner i 2023.

Resultatet i 2023 er ikke fullt ut sammenlignbart med tidligere år fordi resultatet i 2023 er basert på et noe annet grunnlag enn tidligere år. Som omtalt i kapittel 2.5 mangler vi opplysninger om renter for reinlag og gjeld for ektefeller/ samboere til siidaandelsledere. Samtidig har vi ikke lenger tall på binæringsinntekter, som gir en reduksjon i inntekt. Videre er det gjort endringer i hvilke tilskuddsordninger som er regnet inn i Totalregnskapet for 2023, se omtalte i kapittel 2.2.

[1] *Årsresultatet per årsverk for reinlagene.*

Inntekter

Sum produksjonsbaserte inntekter øker fra 228,8 mill. kroner i 2022 til 234,4 mill. kroner i 2023 (+5,6 mill. kroner). Kjøttinntektene øker med 17,7 mill. kroner. Binæringsinntekter er ikke lenger regnet inn i Totalregnskapet, se kapittel 2.1.8. I 2022 utgjorde binæringsinntekter 13,2 mill. kroner.

Variasjoner i reintallet fra år til år, sammenholdt med priser og gjennomsnittsvekter, skaper endringene i samlet livdyrverdi. For 2023 gir dette en reduksjon på 1,8 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Sum tilskudd reduseres fra 167,3 mill. kroner i 2022 til 143,8 mill. kroner i 2023 (-23,5 mill. kroner). Reduksjonen skyldes i stor grad høye utbetalinger av ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap i 2022 på bakgrunn av beitekrisen vinteren 2022. Samtidig er det fra 2023 tatt inn flere ordninger over Reindriftens utviklingsfond og velferdsordninger, dette utgjør til sammen 3,7 mill. kroner.

Erstatningene for tap av rein reduseres fra 97,8 mill. kroner i 2022 til 91,9 mill. kroner i 2023 (-5,8 mill. kroner), og erstatningene for arealinngrep øker fra 10,4 mill. kroner i 2022 til 14,2 mill. kroner i 2023 (+3,8 mill. kroner).

Totalt sett gir dette en reduksjon i de samlede inntektene fra 504,3 mill. kroner i 2022 til 484,3 mill. kroner i 2023 (-19,9 mill. kroner).

Kostnader

Siidaandelenes kostnader øker fra 217,2 mill. kroner i 2022 til 231,5 mill. kroner i 2023 (+14,4 mill. kroner) og felleskostnadene reduseres fra 85,5 mill. kroner i 2022 til 64,4 mill. kroner i 2023 (-21,2 mill. kroner). Reduksjonen kan ses i sammenheng med at kostnadene i 2022 var høye på grunn av beitekrisen.

Reinlagenes kostnader økes fra 15,9 mill. kroner i 2022 til 16,3 mill. kroner i 2023 (+0,4 mill. kroner).

I sum gir dette en reduksjon i de totale kostnadene fra 318,6 mill. kroner i 2022 til 312,2 mill. kroner i 2023 (-6,4 mill. kroner).

Renter på lånt kapital reduseres fra 10,6 mill. kroner i 2022 til 8,7 mill. kroner i 2023 (-1,9 mill. kroner). Dette skyldes blant annet at vi ikke lenger har data for gjeld og rentekostnader for ektefeller/ samboere til siidaandelsledere, samt at vi for 2023 ikke har rentekostnader for reinlagene.

Siidaandeler, reintall og årsverk

Antall siidaandeler i samisk reindrift er på 539 i 2023. Reintallet reduseres fra 215 800 i 2022 til 214 100 i 2023.

Antall årsverk hos reinlagene er på 22 i 2023.

Figurene 2.7.1 viser utviklingen for hovedpostene i reindriftens totalregnskap og Årsresultatet i perioden 2014-2023.

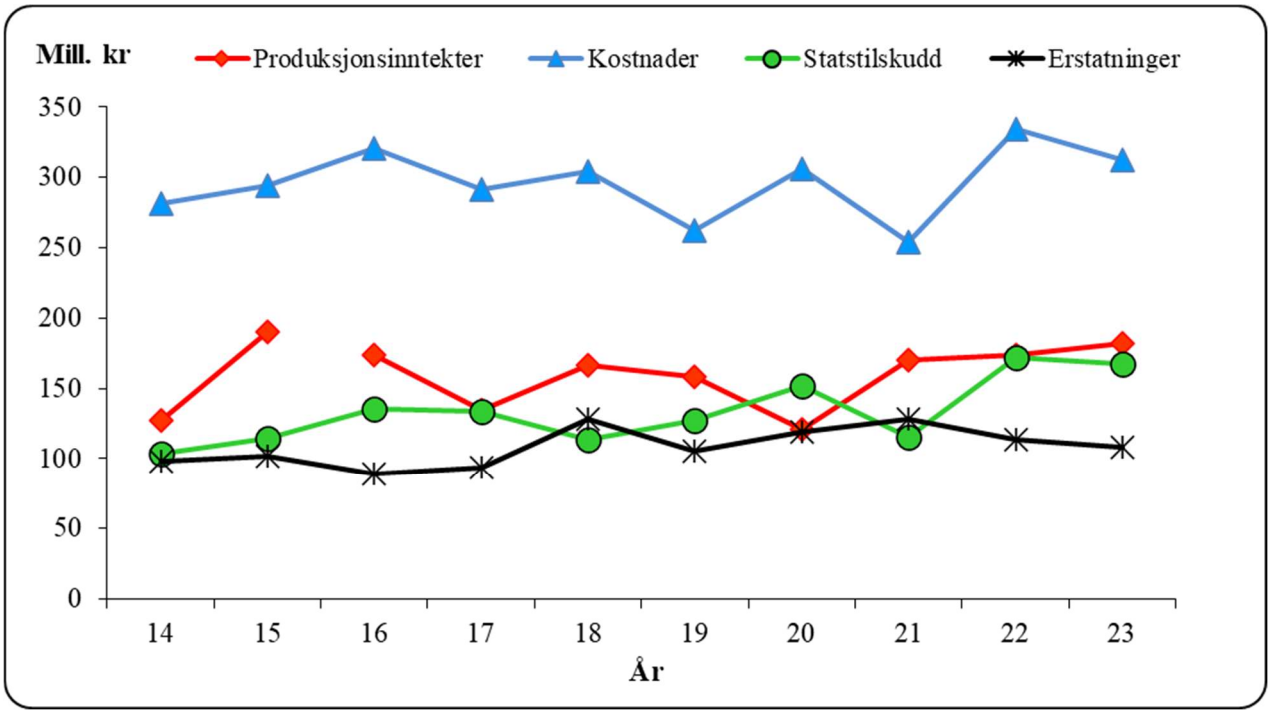

Figur 2.7.1 Utvikling i størrelsen på hovedposter i reindriftens totalregnskap (2023 kroner)

Produksjonsinntektene – dvs. kjøttinntektene korrigert for endringer i den samlede livdyrverdien – er den av postene i figur 2.7.1 som har hatt flest svingninger. Det henvises til kapittel 2.1 for nærmere omtale av priser og verdi av kjøttproduksjonen.

Tabell 2.7.3 Reindriftens totalregnskap i perioden 2020-23, og endring fra 2022 til 2023 (1 000 kroner) [1]

Regnskapsposter	2020	2021	2022	2023	Endring
Produksjonsbaserte inntekter:	**154 157**	**205 729**	**228 815**	**234 381**	**5 566**
Kjøtt, biprodukter og bonus	106 320	155 128	171 014	188 736	17 722
Endring i livdyrverdien	4 048	92	-1 453	-3 298	-1 845
Binæringsinntekter	7 954	8 428	13 233	-	
Andre prod. baserte inntekter [2]	35 834	42 081	46 031	48 943	2 912
Tilskudd:	**130 875**	**108 120**	**167 299**	**143 824**	**-23 475**
Direkte tilskudd	83 724	88 636	91 407	102 717	11 310
Reindriftens utviklingsfond	9 555	11 587	14 758	24 606	9 848
Velferdsordninger				2966	2 966
Ekstraordinære tilskudd[3]	24 826	1 691	50 027		-50 027
Tilskudd til tilleggsnæringer[4]	32	122	1 342	121	-1 221
Utviklingsprogrammet	174	230	-	375	375
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-
Konfl. demp. tiltak rovvilt	12 563	5 854	9 765	13 040	3 275
Erstatninger:	**102 763**	**114 273**	**108 172**	**106 136**	**-2 036**
Tap av rein	98 145	107 228	97 775	91 939	-5 837
Arealinngrep	4 618	7 045	10 397	14 198	3 801
Sum inntekter	**387 794**	**428 122**	**504 287**	**484 342**	**-19 945**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	184 957	176 255	217 167	231 530	14 364
Felleskostnader	66 032	37 075	85 546	64 379	-21 167
Kostnader i reinlag	12 875	13 850	15 856	16 287	431
Sum kostnader	**263 864**	**227 180**	**318 568**	**312 196**	**-6 373**
Driftsresultat	123 931	200 943	185 719	172 146	-13 572
Renter på lånt kapital	8 528	8 848	10 558	8 655	-1 903
Årsresultat					
Totalt (1 000 kr.)	115 403	192 095	175 161	163 492	-11 669
Per årsverk(kr.)	124 054	202 344	182 282	171 622	-10 660
Per siidaandel (kr.)	207 001	341 807	311 674	291 429	-20 244
Sum årsverk	930	949	961	953	-8
Antall siidaandeler [5]	558	562	562	561	-1
Årsresultat, ekskl. erstatninger for arealinngrep					
Totalt (1 000 kr)	*110 785*	*185 050*	*164 764*	149 294	-15 470
Per årsverk (kr)	*119 090*	*195 922*	*171 462*	156 718	-14 745
Per siidaandel (kr)	*198 718*	*334 762*	*293 174*	266 121	-27 053

[1] *Binæringsinntekter er fra 2023 ikke med i Totalregnskapet, se punkt 1.3.5*
[2] *Posten omfatter leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter.*
[3] *Ekstraordinære tilskudd er fra 2023 lagt inn i tilskudd til Reindriftens utviklingsfond*
[4] *Tilskudd tilleggsnæringer fra Sametinget*
[5] *Antall årsverk for reindrift i reinlagene (22 i 2023) er lagt til antall siidaandeler (539).*

Totalregnskap for reinbeiteområdene

Tabell 2.7.4 a-g Totalregnskap for perioden 2019 - 2023 per reinbeiteområde (1 000 kroner)

Tabell 2.7.4 a Øst-Finnmark

Øst-Finnmark	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**53 269**	**42 059**	**69 348**	**62 949**	**65 688**
Kjøtt, biprodukter og bonus	51 919	31 224	59 000	56 675	55 698
Endring i livdyrverdien	-7 267	4 272	-668	-5 910	2 199
Binæringsinntekter	3 284	2 106	2 336	3 696	-
Andre prod.bas. innt.	5 334	4 457	8 680	8 487	7 791
Tilskudd:	**33 451**	**38 429**	**30 545**	**46 430**	**40 902**
Direkte tilskudd	30 601	26 919	27 202	29 442	30 593
Reindriftens utviklingsfond	2 096	850	846	3 488	7 442
Velferdsordninger					775
Ekstraordinære tilskudd	0	8 503	0	10 919	0
Tilskudd til tilleggsnæringer	0	0	0	1 029	-
Utviklingsprogrammet	63	100	90	0	75
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	691	2 057	2 408	1 551	1 988
Erstatninger:	**15 372**	**18 385**	**22 377**	**25 659**	**23 031**
Tap av rein	13 504	17 356	21 176	24 578	22 222
Arealinngrep	1 868	1 030	1 201	1 081	809
Sum inntekter	**102 092**	**98 874**	**124 158**	**135 038**	**129 621**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	45 911	53 911	49 362	67 584	73 201
Felleskostnader	7 250	18 937	10 276	19 392	15 152
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**53 161**	**72 849**	**59 638**	**86 975**	**88 352**
Driftsresultat	48 930	26 025	62 632	48 062	41 268
Renter på lånt kapital	2 834	2 984	3 131	3 734	3 475
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	46 097	23 041	59 501	44 328	37 794
Per årsverk(kr)	156 791	78 571	234 771	172 278	148 210
Per siidaandel (kr)	277 690	140 496	360 614	267 034	227 672
Sum årsverk	294	293	253	257	255
Ant.siidaandeler	166	164	165	166	166

Tabell 2.7.4 b Vest-Finnmark

Vest-Finnmark	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**48 550**	**34 625**	**59 479**	**66 672**	**64 691**
Kjøtt, biprodukter og bonus	41 012	29 172	40 348	42 329	52 577
Endring i livdyrverdien	-170	-4 876	-1 365	4 249	-198
Binæringsinntekter	2 170	2 437	2 670	3 368	-
Andre prod.bas. innt.	5 536	7 892	17 826	16 725	12 312
Tilskudd:	**34 788**	**51 628**	**38 553**	**72 027**	**45 577**
Direkte tilskudd	26 073	28 776	29 920	30 400	32 987
Reindriftens utviklingsfond	6 179	5 708	5 536	6 823	9 211
Velferdsordninger					742
Ekstraordinære tilskudd	20	14 054	1 191	32 247	
Tilskudd til tilleggsnæringer	105	32	34	47	-
Utviklingsprogrammet	70	74	0	0	300
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	2 341	2 984	2 572	2 509	2 337
Erstatninger:	**22 825**	**25 994**	**31 271**	**27 599**	**24 064**
Tap av rein	21 905	25 206	30 022	26 373	21 812
Arealinngrep	920	789	1 249	1 226	2 252
Sum inntekter	**106 163**	**112 247**	**129 303**	**166 298**	**134 333**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	47 382	64 352	71 450	78 467	79 728
Felleskostnader	11 571	22 756	10 022	38 899	14 694
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**58 953**	**87 108**	**81 472**	**117 366**	**94 422**
Driftsresultat	47 210	25 139	47 831	48 932	39 911
Renter på lånt kapital	3 542	2 748	2 489	3 104	2 697
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	43 668	22 391	45 342	45 828	37 214
Per årsverk(kr)	119 638	61 771	104 015	103 449	84 194
Per siidaandel (kr)	206 957	106 118	212 875	215 154	174 712
Sum årsverk	365	362	436	443	442
Ant.siidaandeler	211	211	213	213	213

Tabell 2.7.4 c Troms

Troms	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**12 779**	**10 647**	**13 037**	**15 411**	**12 140**
Kjøtt, biprodukter og bonus	6 803	5 310	6 574	7 947	7 809
Endring i livdyrverdien	558	123	1 750	1 482	-58
Binæringsinntekter	1 117	1 257	977	2 818	-
Andre prod.bas. innt.	4 301	3 957	3736	3 164	4 389
Tilskudd:	**7 480**	**7 945**	**8 760**	**11 338**	**11 044**
Direkte tilskudd	4 334	4 683	5 440	5 696	6 966
Reindriftens utviklingsfond	1 862	991	2 289	1 922	3 534
Velferdsordninger					0
Ekstraordinære tilskudd	0	1 031	264	3 099	0
Tilskudd til tilleggsnæringer	0	0	88	136	91
Utviklingsprogrammet	0	0	0	0	-
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	-
Konfl.demp. tiltak rovvilt	1 283	1 240	679	485	453
Erstatninger:	**13 508**	**13 578**	**14 119**	**11 384**	**15 170**
Tap av rein	13 307	13 099	14 119	11 384	11 312
Arealinngrep	201	479	-	-	3 858
Sum inntekter	**33 767**	**32 170**	**36 913**	**38 133**	**38 354**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	13 110	17 179	14 696	16 724	18 527
Felleskostnader	5 541	6 268	3 404	11 376	9 809
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**18 651**	**23 447**	**18 100**	**28 100**	**28 336**
Driftsresultat	15 116	8 723	17 816	10 033	10 018
Renter på lånt kapital	989	832	691	797	748
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	14 127	7 891	17 125	9 236	9 270
Per årsverk(kr)	176 590	97 420	225 189	119 944	125 274
Per siidaandel (kr)	277 004	154 722	335 791	181 092	185 405
Sum årsverk	80	81	76	77	74
Ant.siidaandeler	51	51	51	51	50

Tabell 2.7.4 d Nordland

Nordland	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**12 354**	**13 732**	**7 235**	**18 026**	**17 096**
Kjøtt og biprodukter	6 266	4 361	5 464	6 752	8 466
Endring i livdyrverdien	-304	391	-2 153	1 137	-1 782
Binæringsinntekter	631	401	420	613	-
Andre prod.bas. innt.	5 806	8 578	3 504	9 524	10 412
Tilskudd:	**10 005**	**12 114**	**7 735**	**15 919**	**14 784**
Direkte tilskudd	4 383	4 591	4 872	5 362	5 979
Reindriftens utviklingsfond	2 422	1 952	2 473	1 776	3 343
Velferdsordninger					150
Ekstraordinære tilskudd	0	1 097	57	3 762	0
Tilskudd til tilleggsnæringer	0	0	0	0	0
Utviklingsprogrammet	32	0	140	0	0
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	3 167	4 474	194	5 020	5 312
Erstatninger:	**19 882**	**23 215**	**24 273**	**24 859**	**22 313**
Tap av rein	19 882	22 278	21 417	19 092	17 416
Arealinngrep	0	937	2 857	5 767	4 896
Sum inntekter	**42 241**	**49 061**	**39 638**	**58 804**	**54 193**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	22 162	25 767	15 467	26 514	29 571
Felleskostnader	6 175	11 397	6 200	8 994	16 106
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**28 337**	**37 164**	**21 667**	**35 507**	**45 677**
Driftsresultat	13 904	11 896	17 576	23 297	8 516
Renter på lånt kapital	955	588	940	982	644
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	12 949	11 309	16 636	22 315	7 872
Per årsverk(kr)	193 266	164 028	259 937	354 204	126 972
Per siidaandel (kr)	323 720	282 715	396 095	544 264	192 006
Sum årsverk	67	69	64	63	62
Ant.siidaandeler	40	40	42	41	41

Tabell 2.7.4 e Nord-Trøndelag

Nord-Trøndelag	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**13 649**	**15 705**	**12 301**	**17 259**	**21 317**
Kjøtt og biprodukter	7 488	7 845	9 021	9 818	13 553
Endring i livdyrverdien	185	462	-1 056	1 004	-2 714
Binæringsinntekter	173	200	101	176	-
Andre prod.bas. innt.	5 800	7 198	4 234	6 262	10 479
Tilskudd:	**7 003**	**6 167**	**6 915**	**6 385**	**10 507**
Direkte tilskudd	5 927	4 741	6 841	6 061	7 012
Reindriftens utviklingsfond	608	55	74	194	580
Velferdsordninger					750
Ekstraordinære tilskudd	0	141	0	0	0
Tilskudd til tilleggsnæringer	0	0	0	130	0
Utviklingsprogrammet	0	0	0	0	0
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	468	1 230	0	0	2 165
Erstatninger:	**11 339**	**13 845**	**13 043**	**11 283**	**12 227**
Tap av rein	10 758	13 332	12 646	10 742	12 227
Arealinngrep	581	514	398	540	-
Sum inntekter	**31 991**	**35 718**	**32 351**	**34 927**	**44 051**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	11 767	12 013	14 081	13 722	14 913
Felleskostnader	2 999	4 378	4 083	4 003	4 862
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**14 766**	**16 391**	**18 164**	**17 725**	**19 775**
Driftsresultat	17 225	19 327	14 095	17 202	24 276
Renter på lånt kapital	688	518	635	790	605
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	16 537	18 809	13 460	16 412	23 671
Per årsverk(kr)	330 740	367 767	252 506	303 923	446 622
Per siidaandel (kr)	424 026	482 281	345 133	420 816	606 948
Sum årsverk	50	51	53	54	53
Ant.siidaandeler	39	39	39	39	39

Tabell 2.7.4 f Sør-Trøndelag/ Hedmark

Sør-Trøndelag/ Hedmark	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**16 628**	**18 219**	**23 393**	**23 205**	**26 608**
Kjøtt og biprodukter	18 584	10 209	15 074	20 978	23 504
Endring i livdyrverdien	-6 209	2 705	2 293	-2 194	-456
Binæringsinntekter	1 722	1552	1 924	2 552	0
Andre prod.bas. innt.	2 535	3 752	4 101	1 869	3 560
Tilskudd:	**8 645**	**9 964**	**9 645**	**11 054**	**13 314**
Direkte tilskudd	8 048	9 387	9 349	10 381	11 486
Reindriftens utviklingsfond	0	0	296	472	495
Velferdsordninger					549
Ekstraordinære tilskudd	0	0	0	0	0
Tilskudd til tilleggsnæringer	0	0	0	0	0
Utviklingsprogrammet	200	0	0	0	0
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	397	578	0	200	785
Erstatninger:	**4 701**	**7 172**	**8 429**	**6 262**	**8 383**
Tap av rein	3 892	6 303	7 087	4 480	6 000
Arealinngrep	809	870	1 342	1 782	2 383
Sum inntekter	**29 974**	**35 356**	**41 518**	**40 520**	**48 305**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	9 991	11 735	11 200	14 157	15 590
Felleskostnader	2 940	2 296	3 089	2 883	3 757
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**12 931**	**14 030**	**14 289**	**17 039**	**19 347**
Driftsresultat	17 043	21 326	27 178	23 481	28 958
Renter på lånt kapital	602	476	491	677	485
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	16 441	20 850	26 686	22 804	28 473
Per årsverk(kr)	328 827	409 312	597 948	510 958	637 979
Per siidaandel (kr)	548 044	695 000	889 538	760 128	949 091
Sum årsverk	50	51	45	45	45
Ant.siidaandeler	30	30	30	30	30

Tabell 2.7.4 g Reinlag

Reinlag	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Produksjonsbaserte inntekter:	**18 781**	**19 169**	**20 937**	**25 294**	**26 841**
Kjøtt og biprodukter	20 855	18 199	19 646	26 515	27 130
Endring i livdyrverdien	-1 739	970	1 291	-1 221	-289
Binæringsinntekter	0	0	0	0	0
Andre prod.bas. innt.	0	0	0	0	0
Tilskudd:	**4 654**	**4 628**	**5 966**	**4 148**	**7 696**
Direkte tilskudd	4 579	4 628	5 712	4 065	7 696
Reindriftens utviklingsfond	83	0	74	83	0
Ekstraordinære tilskudd	0	0	180	0	0
Tilskudd til tilleggsnæringer	0	0	0	0	0
Utviklingsprogrammet	0	0	0	0	0
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	75	0	0	0	0
Erstatninger:	**422**	**573**	**761**	**1 126**	**949**
Tap av rein	422	573	761	1 126	949
Arealinngrep	0	0	0	0	0
Sum inntekter	**23 856**	**24 370**	**27 798**	**30 568**	**35 485**
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	-	-	-	-	-
Felleskostnader	-	-	-	-	-
Kostnader i reinlag	12 376	12 875	13 850	15 856	16 287
Sum kostnader	**12 376**	**12 875**	**13 850**	**15 856**	**16 287**
Driftsresultat	11 480	11 495	13 814	14 712	19 199
Renter på lånt kapital	539	383	471	473	-
Årsresultat					
Totalt (1.000 kr)	10 941	11 113	13 343	14 239	19 199
Per årsverk(kr)	475 691	493 893	606 499	647 224	872 664
Per siidaandel (kr)	-	-	-	-	-
Sum årsverk	23	23	22	22	22
Ant.siidaandeler	0	0	0	0	0

Tabell 2.7.4 viser totalregnskapet for perioden 2019 – 2023, for hvert reinbeiteområde..

Det går frem av tabellen at det er klare forskjeller i resultatene mellom reinbeiteområdene. Endringer i den samlede livdyrverdien skyldes i hovedsak endringer i reintall og flokksammensetning. Tabellen viser at disse endringene har stor betydning for resultatmålene i de fleste reinbeiteområdene. I de 561 siidaandelene inngår også reinlag som består av 22 årsverk.

I 2023 utgjør endringene i samlet livdyrverdi følgende verdiendring i mill. kroner for de ulike reinbeiteområdene, se tabell 2.7.4 a-g:

- **Øst-Finnmark:** +2,2
- **Vest-Finnmark:** -0,2
- **Troms:** -0,1
- **Nordland:** -1,8
- **Nord-Trøndelag:** -2,7
- **Sør-Trøndelag/Hedmark:** - 0,5
- **Reinlag:** -0,3

Øst-Finnmark: Årsresultatet reduseres med om lag 6,5 mill. kroner sammenlignet med 2022. De produksjonsbaserte inntektene øker med 2,7 mill. kroner. Tilskuddene reduseres med 5,5 mill. kroner. De totale erstatningene reduseres med 2,6 mill. kroner. Totalt reduseres inntektene med 5,4 mill. kroner, og samtidig øker kostnadene med 1,4 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 166.

Vest-Finnmark: Årsresultatet reduseres med 8,6 mill. kroner sammenlignet med 2022. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 2 mill. kroner. Statstilskudd reduseres med 26,4 mill. kroner, og erstatninger reduseres med 3,5 mill. kroner. Samlet gjør dette at de totale inntektene reduseres med 31,9 mill. kroner. Kostnadene reduseres med om lag 22,9 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 213.

Troms: Årsresultatet er tilsvarende med 2022. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 3,3 mill. kroner. Statstilskudd reduseres med 0,3 mill. kroner og erstatninger øker med 3,8 mill. kroner. Kostnadene øker med 0,2 mill. kroner. Antall siidaandeler er redusert til 50.

Nordland: Årsresultatet reduseres med 14,4 mill. kroner sammenlignet med 2022. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 0,9 mill. kroner. Statstilskudd reduseres med 1,1 mill. kroner, og erstatninger reduseres med 2,5 mill. kroner. Kostnadene øker med 10,2 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 41.

Nord-Trøndelag: Årsresultatet øker med 7,3 mill. kroner sammenlignet med 2022. De produksjonsbaserte inntektene økes med 4,1 mill. kroner. Tilskuddene øker med 4,1 mill. kroner sammenlignet med 2022, og erstatningene øker med 0,9 mill. kroner. Området øker sine kostnader med 2,1 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 39.

Sør-Trøndelag/Hedmark: Årsresultatet øker med 5,7 mill. kroner sammenlignet med 2022. De produksjonsbaserte inntektene øker med 3,4 mill. kroner og erstatningene øker med 2,1 mill. Tilskuddene reduseres med 2,3 mill. kroner. Kostnadene øker med 2,3 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 30.

Reinlag: Årsresultatet øker med 5,0 mill. kroner sammenlignet med 2022. De produksjonsbaserte inntektene øker med 1,5 mill. kroner. Tilskudd øker med 3,5 mill. kroner og erstatninger reduseres med 0,2 mill. kroner. Kostnadene øker med 0,4 mill. kroner. Antall årsverk er uendret.

Tabell 2.7.5. Totalregnskap for 2023 fordelt på soner i Finnmark (1 000 kroner)

Regnskapsposter	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautokeino øst	Kautokeino midt	Kautokeino vest
Produksjonsbaserte inntekter:	32 822	13 162	19 521	20 518	27 648	16 505
Kjøtt, biprod og bonus	29 169	10 901	15 446	18 734	21 316	12 505
Endring i livdyrverdien	-739	620	2 317	-337	-1 391	1 530
Andre prod.bas. innt.	4 392	1 641	1 758	2 121	7 723	2 469
Statstilskudd:	**20 412**	**10 566**	**9 923**	**16 221**	**18 791**	**10 565**
Direkte tilskudd	14 283	8 463	7 846	9 855	14 003	9 130
Reindriftens utviklingsfond	5 204	1 360	878	5 739	3 147	325
Velferdsordninger	535	60	180		476	266
Tilskudd til tilleggsnæringer[1]	-	-	-	-	-	-
Utviklingsprogrammet	-	-	75	-	300	-
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	-
Konfl.demp. tiltak rovvilt	390	684	914	627	866	844
Erstatninger:	**8 837**	**8 490**	**5 704**	**4 760**	**10 188**	**9 116**
Tap av rein	8 717	7 801	5 704	4 594	10 188	7 030
Arealinngrep	120	689	-	166	-	2 086
Sum inntekter	**62 071**	**32 218**	**35 149**	**41 499**	**56 627**	**36 186**
Kostnader:						
Siidaandelenes kostnader	28 590	17 746	26 864	23 772	38 089	17 866
Felleskostnader	9 085	3 132	2 935	4 487	5 346	4 861
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-	-
Sum kostnader	**37 675**	**20 878**	**29 799**	**28 259**	**43 435**	**22 728**
Driftsresultat	24 396	11 340	5 350	13 239	13 192	13 458
Renter på lånt kapital	1 503	707	1 265	886	1 206	605
Årsresultat						
Totalt (1 000 kr.)	22 893	10 633	4 085	12 353	11 986	12 853
Per årsverk(kr.)	226 664	163 587	45 899	96 510	60 841	109 858
Per siidaandel (kr.)	520 297	208 494	57 535	199 246	128 877	221 609
Sum årsverk	101	65	89	128	197	117
Antall siidaandeler	44	51	71	62	93	58
Årsresultat i 2022:						
Totalt (1 000 kr)	*29 927*	*2 234*	*12 047*	*21 375*	*12 426*	*11 852*
Per årsverk (kr)	*298 368*	*33 850*	*132 384*	*166 992*	*62 758*	*101 301*
Per siidaandel (kr)	*680 167*	*43 806*	*169 675*	*344 758*	*133 614*	*204 349*
Antall årsverk i 2022	*100*	*66*	*91*	*128*	*198*	*117*
Antall siidaandeler i 2022	*44*	*51*	*71*	*62*	*93*	*58*

Tabell 4.7.3 viser at det er store forskjeller mellom sonene i Finnmark, både innenfor reinbeiteområdene og mellom områdene. Dette fremkommer særlig på årsresultats beregningene per

[1] *Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget*

årsverk og per siidaandel. Årsresultat for Polmak/Varanger, som ligger høyest, utgjør 226 664 kroner per årsverk. For Karasjok vest som ligger lavest, viser tilsvarende beregning 45 899 kroner per årsverk.

Figur 2.7.2 viser fordelingen av totalregnskapets hovedposter etter reintall og reinbeiteområde. Det fremgår av figuren at kjøttinntektene per rein er høyest hos reinlagene og i Sør-Trøndelag/Hedmark, samt at kostnadene per rein er høyest i Nordland og Troms.

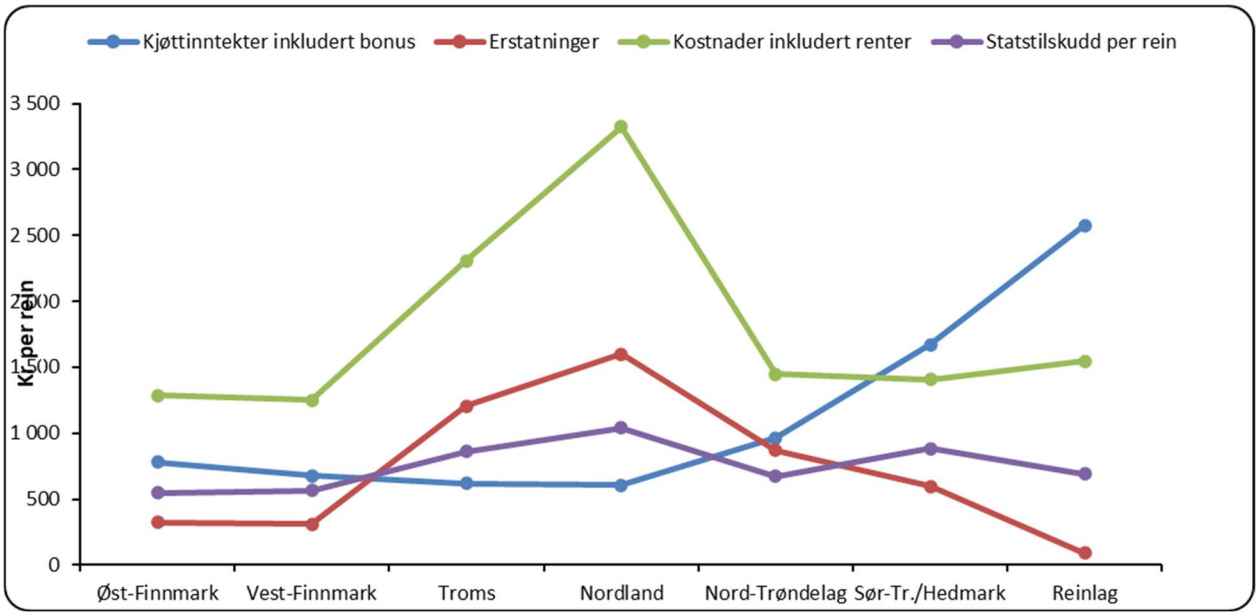

Figur 2.7.2 Fordeling av totalregnskapets hovedposter i 2023 etter reintall, per reinbeiteområde (kroner per rein)

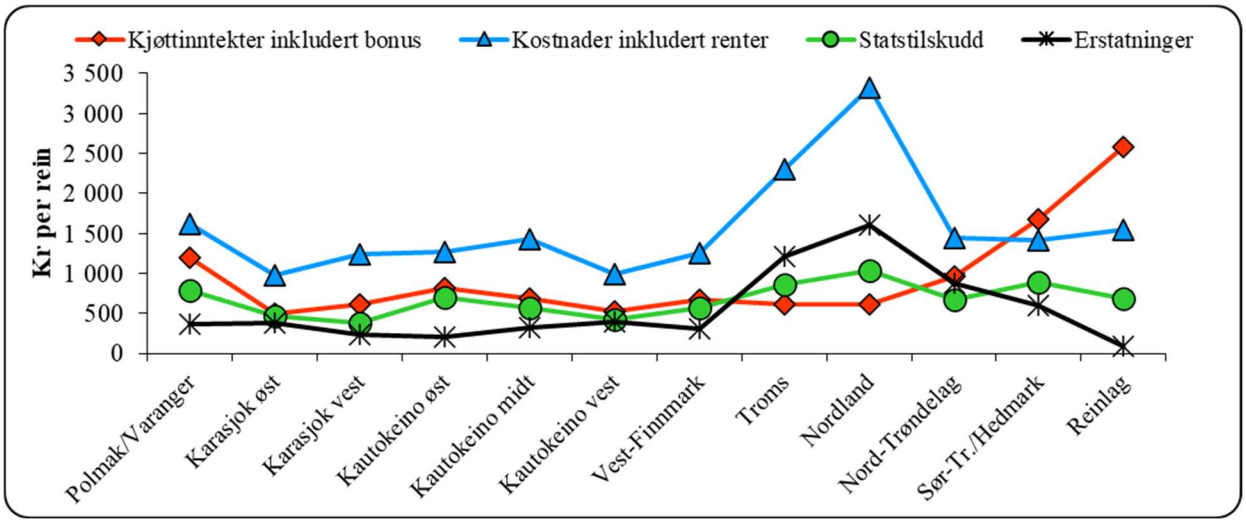

Figur 2.7.3 Fordeling av totalregnskapets hovedposter i 2023 etter reintall, fordelt på soner (kroner per rein)

Figur 2.7.3 viser gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel og gjennomsnittlige totale kostnader per siidaandel i 2023. Figuren viser at de totale kostnadene per siidaandel er større enn kjøttinntektene per siidaandel i alle områder utenom Sør-Trøndelag /Hedmark.

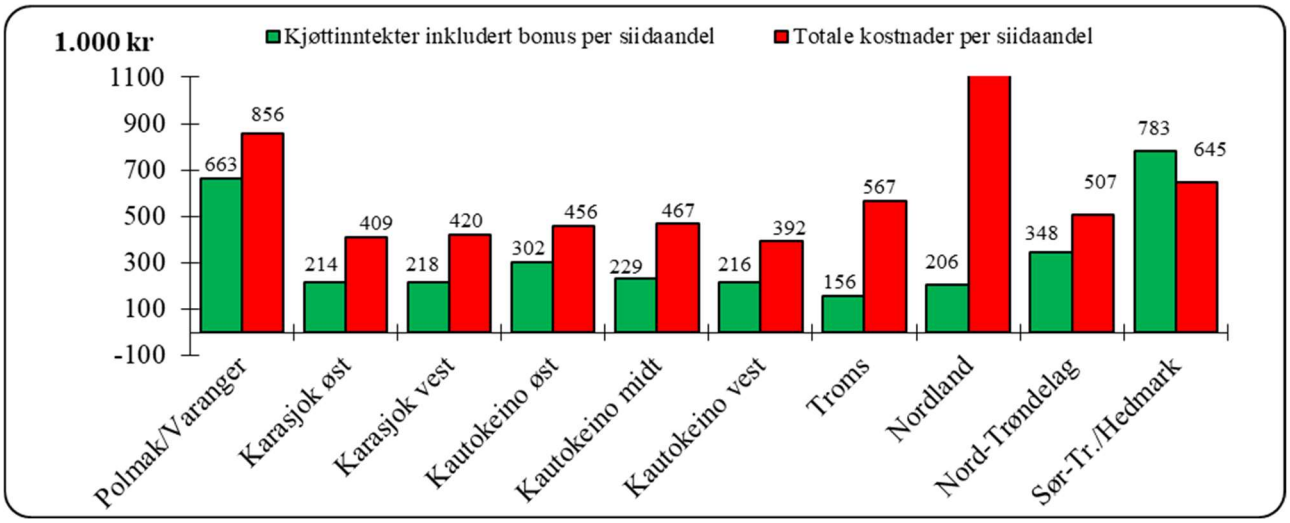

Figur 2.7.4 Kjøttinntekter per siidaandel og totale kostnader per siidaandel i 2023(1 000 kroner)

Figur 2.7.5 viser totale inntekter (produksjonsbaserte inntekter, tilskudd og erstatninger) og kostnader per siidaandel.

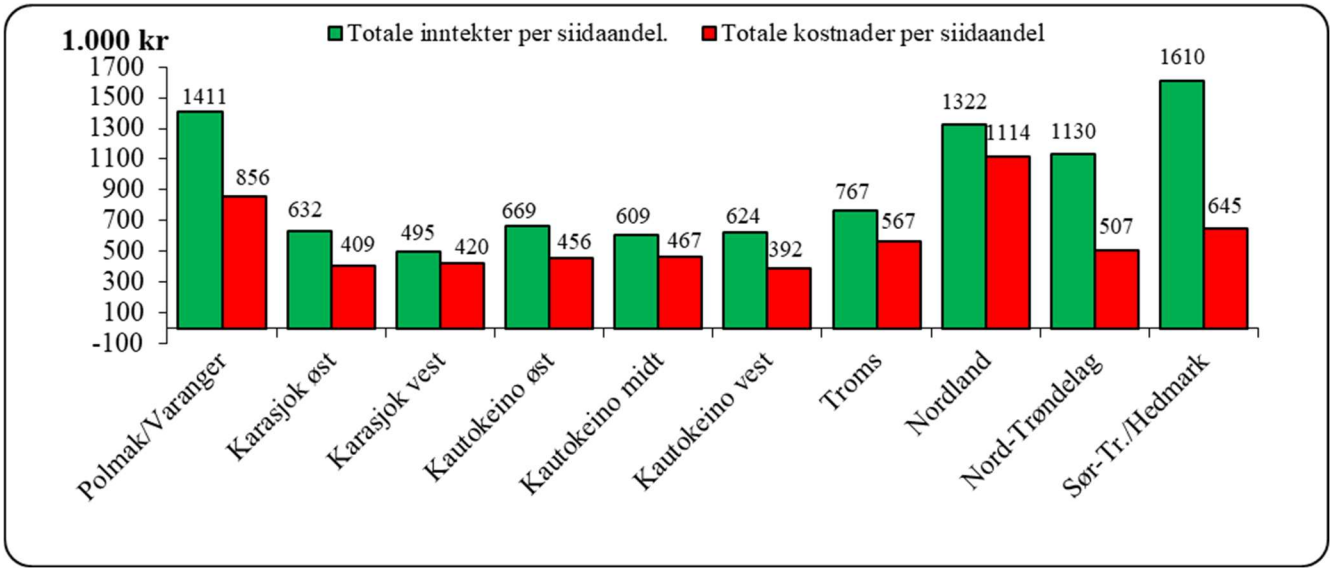

Figur 2.7.5 Totale inntekter per siidaandel og totale kostnader per siidaandel i 2023 (1 000 kroner)

Avvik mellom budsjett og regnskap 2023

Tabell 2.7.6 Avvik mellom budsjett og regnskap for 2023 (1 000 kroner)

Regnskapsposter	Budsjett 2023	Regnskap 2023	Avvik R-B 2023
Produksjonsbaserte inntekter:	228 744	234 382	*5 638*
Kjøtt og biprodukter	164 693	184 835	*20 142*
Bonus	3 902	3 902	*0*
Endring i livdyrverdien	896	-3 298	*-4 194*
Binæringsinntekter	13 223	0	*-13 223*
Andre prod. baserte innt.	46 031	48 943	*2912*
Tilskudd:	140 187	143 824	*3 637*
Direkte tilskudd	106 813	102 717	*-4096*
Reindriftens utviklingsfond	15 636	24 406	*8 770*
Velferdsordninger		2 965	
Ekstraordinære tilskudd[1]	6 730	200	*-6530*
Tilskudd til tilleggsnæringer[2]	1 415	121	*-1 294*
Utviklingsprogrammet	200	375	*175*
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	*0*
Konfl. demp. tiltak rovvilt	9 394	13 040	*3646*
Erstatninger:	108 403	106 137	*-2 266*
Tap av rein	101 049	91 939	*-9 110*
Arealinngrep	7 353	14 198	*6 845*
Sum inntekter:	477 334	484 343	*7 009*
Kostnader:			
Siidaandelenes kostnader	185 820	231 530	*45 710*
Felleskostnader	39 086	64 379	*25 293*
Kostnader i reinlag	16 716	16 287	*-429*
Sum kostnader:	241 622	312 196	*70 574*
Driftsresultat	235 712	172 146	*-63 565*
Renter på lånt kapital	10 811	8 655	*-2 156*
Årsresultat			
Totalt (1 000 kr)	224 901	163 492	*-61 409*
Per årsverk(kr)	233 299	171 622	*-61 744*
Per siidaandel (kr)	400 892	291 429	*-109 462*
Årsresultat eks erstatning for arealinngrep			
Totalt (1 000 kr)	*217 548*	*149 294*	*-68 254*
Per årsverk (kr)	*225 672*	*156 657*	*-69 015*
Per siidaandel (kr)	*387 786*	*266 121*	*-121 665*
Sum årsverk	964	*953*	*-11*
Antall siidaandeler	561	*561*	*0*

[1] *Ekstraordinære tilskudd er i sammendragstabellen slått sammen med Reindriftensutviklingsfond.*

[2] *Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget*

Slakteuttaket var i 2023 budsjettert til 70 689 rein. Regnskapet i 2023 viser et slakteuttak på 76 089 rein. Sammenlignet med regnskapet gir dette et avvik på 6 000 rein. Bakgrunnen for dette avviket kan være at det i de siste ukene av 2023 ble slaktet mer enn forventet etter uke 45 da slakteuttaket ble beregnet.

I totalregnskapet for 2022 ble pris for slakt levert til slakteri for 2023 budsjettert til 105,51 kroner per kilo. Økonomisk utvalg budsjetterte prisen 1,23 kroner per kilo for høyt. Dette kan ha sammenheng med at vi ikke hadde fått rapporter for budsjettåret fra alle slakteriene før regnskapet ble ferdigstilt, og hadde derfor ikke et godt nok grunnlag for å beregne prisen.

Gjennomsnittlig slaktevekt var beregnet til 21,3 kilo i budsjettet for 2023. Gjennomsnittsvekten i regnskapet for 2023 er på 22,5 kilo, det vil si at budsjettert vekt var 1,2 kilo lavere enn regnskapet. Gjennomsnittlig slaktevekt er basert på slakteuttaket per uke 45. Gjennomsnittlig vekt økte noe etter uke 45.

De produksjonsbaserte inntektene er 5 mill. kroner høyere enn budsjettert. Inntekter fra kjøtt- og biprodukter var 20 mill. kroner høyere enn budsjettert. Dette henger sammen med at slakteuttaket var budsjettert for lavt.

Livdyrverdien ble lavere enn budsjettert, et avvik på 4,2 mill. kroner. Dette kan ha sammenheng med at slakteuttaket var budsjettert for lavt. Livdyrverdien til budsjettet beregnes som et gjennomsnitt over de tre siste år.

Binæringsinntekter hadde en verdi basert på inntekter tidligere år i budsjettet for 2023. Her er det ingen reell endring i budsjett og regnskap for 2023, men endringen gjør at de produksjonsbaserte inntektene er redusert med 13 mill. kroner.

Andre produksjonsbaserte inntekter ble budsjettert 2,9 mill. for lavt. Andre produksjonsbaserte inntekter budsjetteres på samme nivå som årets regnskap.

Tilskudd er budsjettert 3,6 mill. kroner for lavt. Dette skyldes at tilskuddsutbetalingene per november 2023 ble lagt til grunn, og det ble utbetalt tilskudd etter dette tidspunktet.

Erstatninger ble budsjettert 2 mill. kroner for høyt. Tallene for erstatninger beregnes som et gjennomsnitt over tre år, fordi utbetalinger inneværende år ikke er tilgjengelige før Totalregnskapet legges frem.

Kostnadene ble budsjettert 20 mill. kroner for lavt. Kostnader beregnes normalt på grunnlag av fjorårets kostnader korrigert for prisstigning. I 2023 valgte Økonomisk utvalg å beregne kostnadene på grunnlag av kostnadene i 2021 korrigert for prisstigning, fordi kostnadene i 2022 var ekstraordinært høye som følge av den omfattende beitekrisen det året. Kostnadene i 2023 endte opp 6,3 mill. kroner lavere enn i 2022, til tross for at beitekrisen dette året var langt mindre omfattende.

Renter på lånt kapital har et avvik på 2,2 mill. kroner. Renter på lånt kapital budsjetteres med en forventet gjeldsbelastning lik året før og rentenivå. Gjeldsbelastningen i regnskapet for 2023 er betydelig lavere enn i 2022. Dette har sammenheng med at gjeld for ektefeller til siidaandelsledere ikke lenger er med i Totalregnskapet, og at rentekostnader i 2022 og 2023 ikke er sammenlignbare. I tillegg er ikke renter for reinlagene med i Totalregnskapet for 2023.

Totalt sett gjorde dette at driftsresultatet ble budsjettert 63,5 mill. kroner høyere enn regnskapet for 2023. Årsresultatet ble budsjettert 61,7 mill. kroner høyere enn regnskapet for 2023.

2.8 Budsjett 2024

Budsjettet er i hovedsak basert på foreliggende regnskapstall og opplysninger fra registrerte slakterier.

2.8.1 Produksjonsbaserte inntekter

Vinterslakt for 2024 er på totalt 8 125 dyr slaktet ved slakteri for hele landet.

For 2024 budsjetteres det med et totalt slakteuttak på 66 197 dyr inkludert et privat slakteuttak på 5 408 dyr. Privat uttak omfatter dyr som er slaktet i utlandet, etter Animaliehygieneforskriften til privat omsetning og bruk.

Med utgangspunkt i foreløpige slaktedata for 2024 (vinterslakt) og tall fra Animalia per uke 45, legger utvalget til grunn gjennomsnittlige slaktevekter ved slakteri på henholdsvis 19,43 kg for kalv og 34,38 kg for voksne dyr. Gjennomsnittlig slaktevekt totalt er 22,5 kg.

Andelen kalveslakt var 76 prosent i 2022 og 79 prosent i 2023. For 2024 legges det til grunn at andel kalveslakt vil være 79 prosent basert på slaktedata per uke 45 fra Animalia.

Med utgangspunkt i gjennomsnittsvekt, budsjettert antall slakt og budsjettert fordeling mellom kalv og voksne dyr forventes en total produksjon på 1 490 tonn i 2024.

Basert på innrapporterte slaktedata og informasjon fra slakteriene hittil i 2024, anslår utvalget en samlet gjennomsnittspris på 101,38 kroner per kg.

På grunnlag av kvantums- og prisanslagene budsjetteres kjøttinntektene i kalenderåret 2024 til 151 mill. kroner.

Andre produksjonsbaserte inntekter forventes å være på samme nivå som i 2023. Det budsjetteres derfor med 48,9 mill. kroner på denne posten.

Beregnet livdyrverdi for 2024 er et gjennomsnitt fra de tre siste årene. Med dette som utgangspunkt legges det til grunn at den beregnede livdyrverdien vil reduseres med 1,6 mill. kroner sammenlignet med året før.

2.8.2 Tilskudd

Tilskuddene budsjetteres på grunnlag av foreliggende regnskapstall per 13. november 2024 og prognoser for utbetaling per 31.12.2024.

Direkte tilskudd budsjetteres til 122,8 mill. kroner i 2024. Dette er en økning på 20,1 mill. kroner fra regnskap 2023.

Reindriftens utviklingsfond budsjetteres til 45,9 mill. kroner, noe som er en økning på 21,3 mill. kroner sammenlignet med regnskap 2023. Økningen gjelder i hovedsak ekstraordinært tilskudd til beredskap som følge av beitekrisen i 2024.

For velferdsordninger budsjetteres det med 2,6 mill. kroner for 2024, det gir en reduksjon på 0,3 mill. kroner sammenlignet med 2023. I tillegg overføres det hvert år 0,5 mill. kroner til NAV til sykepenger. Til sammen blir det da budsjettert 3,1 mill. kroner.

I 2024 budsjetteres tilskudd til tilleggsnæringer til 0,2 mill. kroner.

På bakgrunn av foreliggende regnskapstall og forventede utbetalinger ut året, blir det ikke budsjettert med utbetalinger til tiltak mot radioaktivitet i 2024.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader budsjetteres til 9,6 mill. kroner i 2024.

I sum budsjetteres tilskudd til 181,2 mill. kroner. Dette er en økning på 37,4 mill. kroner sammenlignet med regnskapsåret 2023.

2.8.3 Erstatninger

Erstatninger for tap av rein til rovvilt og erstatninger for tap av rein i trafikken (tog og bil) budsjetteres til et gjennomsnitt av de tre foregående årene, vektet opp mot områdenes historiske andel av de forskjellige erstatningsordningene. Erstatninger for arealinngrep budsjetteres også til et gjennomsnitt av de tre foregående årene.

Totalt sett innebærer dette at erstatninger budsjetteres til 109,4 mill. kroner i 2024, noe som er en økning på 3,3 mill. kroner sammenlignet med 2023.

2.8.4 Kostnader

De totale kostnadene har vært varierende og uforutsigbare de siste fire årene, blant annet som følge av økte kostnader på grunn av beitekriser. Kostnadene budsjetteres på grunnlag av kostnadene i 2023, korrigert for endringer i konsumprisindeksen.
Siidaandelenes kostnader budsjetteres til 238,7 mill. kroner, felleskostnader til 66,4 mill. kroner og reinlagenes kostnader til 16,8 mill. kroner.
De totale kostnadene budsjetteres til 321,9 mill. kroner i kalenderåret 2024.

2.8.5 Kapitalforhold

Gitt en forventet gjeldsbelastning lik året før og rentenivå (Nibor-rente per september 2024), budsjetteres rentekostnader for 2024 til 8,7 mill. kroner.

2.8.6 Resultat

Årsresultatet før fratrekk av rentekostnader budsjetteres til 167,2 mill. kroner, en reduksjon på 1,4 mill. kroner sammenlignet med regnskapet i 2023.

Totalt sett innebærer budsjettet reduksjon i årsresultatet fra 164 mill. kroner i 2023 til 158,5 mill. kroner i 2024. Årsresultatet per årsverk er 165 938 kroner (2023: 171 622 kroner). Årsresultatet per siidaandel er budsjettert til 282 479 kroner (2023: 291 430 kroner).

2.8.7 Sysselsetting

Beregnet arbeidsinnsats for 2024 er 955 årsverk. Antall siidaandeler er uendret på 539.

Del 3 Utviklingstrekk

I dette kapitlet omtales reindriftsavtalen mellom Norske Reindriftsamers Landsforbund og staten ved Landbruks- og matdepartementet. Innledningsvis omtales bakgrunnen for og utviklingen av avtalen frem til i dag. Totalregnskapet 2023 gjelder budsjettåret 2023 og Reindriftsavtalen 2022/2023. Resten av kapitlet gir en oversikt over tilskuddene under reindriftsavtalen de senere år.

3.1 Reindriftsavtalen

Reindriftsavtalen er, ved siden av reindriftsloven, det viktigste redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindriftspolitikken. I forhandlingene om reindriftsavtalen drøftes sentrale økonomiske spørsmål som knytter seg til utviklingen i næringen, samt at det fastsettes retningslinjer for bruken av de økonomiske virkemidlene. Ved at næringen representert ved Norske Reindriftsamers Landsforbund er gitt forhandlingsrett med staten, er næringen gitt en særlig mulighet til å utøve avgjørende innflytelse på egen økonomisk situasjon og utvikling. Reindriftsavtaleforhandlingene gjennomføres etter de bestemmelser som er gitt i gjeldende Hovedavtale for reindriften. Hovedavtalen ble inngått mellom staten ved Landbruksdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund den 26. februar 1993. I henhold til avtalens § 2 skal Landbruks- og matdepartementet og NRL føre forhandlinger om en løpende reindriftsavtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriftsnæringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte mål og retningslinjer for reindriftspolitikken.

Perioden for de årlige reindriftsavtalene løper fra 1. juli til 30. juni. Regelverket som er fastsatt etter avtalen trer i kraft 1. juli. Den økonomiske rammen for avtalen gjelder det påfølgende budsjettåret, og bevilges av Stortinget som en del av den ordinære behandlingen av statsbudsjettet for det aktuelle året.

3.1.1 Reindriftens utviklingsfond

Hovedandelen av tilskuddet til Reindriftens utviklingsfond (RUF) avsettes av avtalepartene til øremerkede formål. Det resterende tilskuddet er frie midler underlagt fondets styre som skal benyttes til de formål som sorterer under RUF. Tabell 3.1.1 gir en oversikt over utbetalingene på fondet de fire siste årene.

Tabell 3.1.1 Utbetalinger over Reindriftens utviklingsfond 2020-2023 (1 000 kroner)

	2020	2021	2022	2023
Konfliktforebyggende tiltak	1 500	1 500	1 500	1 500
Utviklingsprogrammet	9 700	7 500	7 100	7 700
Fagbrevordning	2 500	3 000	3 500	3 500
Markedstiltak	6 079	4 287	4 285	3 976
Tilskudd til fôring og flytting	2 720	3 978	3 183	4 090
Pramming/transport	4 879	5 201	6 148	6 792
Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	2 545	1 030	1 481	2 293
Reindriftens arealbrukskart	34	82	525	279
Evaluering rådgivningstjeneste i arealsaker	-	-	-	350
Utvikling av register for reinmerker	-	-	1 500	-
Infrastrukturtiltak for økt slakt	426	-	426	-
Prosjekt mot hets og rasisme	-	-	-	800
Veiledningsmateriell for reindriftsnæringen	-	566	768	-
Beredskapsseminar for næringen	-	-	-	-
Fjerning av gamle og ulovlige gjerder	332	121	163	282
Reindriftsfaglig medvirkning	60	-	76	21
Rådgivningstjeneste i arealsaker	-	-	3 500	3 000
Helsetjeneste for rein	-	-	2 000	2 000
Arbeidstidsundersøkelse	-	200	-	-
Tiltak som sikrer rekruttering og generasjonsoverganger	-	400	-	-
Strategier og tiltak for klimatilpasning i reindriften	-	-	200	-
Sikre norsk reindrift tilgang til beiteområder i Sverige	-	307	161	-
Klassifiseringssystem for reinkjøtt	635	1 000	542	26
Tilrettelegging distriktsplaner Nordland og Troms	97	-	-	-
Arbeidsgruppe klimatilpasning	-	-	-	381
Utredning reindriften i Trollheimen	-	-	348	252
Utvikling reindriftsbasert reiseliv	-	-	-	600
Tilskudd til beredskap	41 580	1 518	47 813	6 206
Møtekostnader beredskapsutvalgene	-	136	66	810
Utredning mekling	-	-	250	-
HMS-tjeneste i reindrift	1 000	1 000	2 000	3 000
Frakttilskudd	2 387	1 087	1 546	1 712
Etablering saksbehandlingssystem og nye nettsider NRL	-	-	205	112
Tilskudd til rapportering	308	133	173	215
Forskning/forskningsformidling	1 166	-	237	500
Kvinnerettede tiltak	758	276	70	218
Digitalisering av reindriftsforvaltningen	-	-	-	1 500
Feltbarnehager	31	50	41	3
Gjerdeanlegg/sperregjerder	685	977	2 656	4 429
Refusjon kursutgifter	49	64	70	70
Administrasjon RUF styret	52	61	56	126
Adm. Økonomisk utvalg	367	376	401	370
Tap av rein	141	-	1 828	225
Juridisk bistand	233	513	219	468
Diverse	406	680	710	2 009
SUM	**80 667**	**36 042**	**95 748**	**59 814**

Det går frem av tabellen at de tre største postene på fondet, gjennom hele perioden, er postene tilskudd til beredskap, Utviklingsprogrammet og Pramming/transport. På grunn av beitekrise i 2020 og 2022 bevilget Stortinget 30 mill. kroner til Reindriftens Utviklingsfond, i tillegg ble det i 2020 besluttet av avtalepartene å overføre 10 millioner fra Reindriftens Utviklingsfonds egenkapital til beredskapsfondet.

For nærmere informasjon om tilskudd over RUF henvises det til årsrapporten.

Ekstraordinære tilskudd til beredskap

I 2023 ble det utbetalt 6,2 mill. kroner til ekstraordinære tilskudd, som ble utbetalt som følge av beitekrisen dette året. Det meldes om at tilskuddet, som blant annet ble brukt til å kjøpe inn fôr og flytting fra vinter- til sommerbeite som følge av mangel på tilgjengelig beite på flytteruten, har bidratt til å ivareta dyrevelferden i stor grad.

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning, tidligere Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat, ble fra 1. januar 2015 utvidet til også å inkludere Reinprogrammet. Reinprogrammet ble gjort operativt fra høsten 2012. Programmet avløste da det tidligere VSP rein. Programmet skal være tilpasset bedriftenes utfordringer. Samtidig skal reiselivsbasert næringsutvikling i reindriften, samt samarbeidstiltak mellom reindriften og foredlingsbedrifter, inngå.

Det ble avsatt en bevilgning på 8,2 mill. kroner over reindriftsavtalen 2023/24 til Utviklingsprogrammet.

Tabell 3.1.2 viser en oversikt over innvilgede prosjektsøknader over Utviklingsprogrammet i perioden fra programmet startet opp i 2015 og frem til 10.09.2024. Det fremgår av tabellen at det er innvilget totalt 60,1 mill. kroner fordelt på 130 prosjekter. Dette tilsvarer et gjennomsnitt på 462 204 kroner per prosjekt. Av de 130 prosjektene er 45 prosent lokalisert i Finnmark.

Tabell 3.1.2 Innvilgede prosjektsøknader til reindriftsutøvere og bedrifter over Utviklingsprogrammet fra 2015 og frem til 10.09.2024*

Reinbeiteområde	Antall prosjekter	% av antall prosjekt	Innvilget beløp (1 000 kr)	Gj.sn. innv. beløp (kr)
Øst-Finnmark	25	19 %	11 418	456 738
Vest-Finnmark	34	26 %	10 048	295 537
Troms	13	10 %	4 580	352 308
Nordland	13	10 %	4 486	345 038
Nord-Trøndelag	3	2 %	2 505	835 000
Sør-Tr./Hedmark	5	4 %	3 640	728 000
Reinlag	0	0 %	0	0
Flere områder	37	28 %	23 409	632 683
Landet	**130**	**100 %**	**60 086**	**462 204**

**Regnskapstall per 10.09.2024.*

Tabell 3.1.3 Utbetalt tilskudd til reindrift (bedrifter) over Utviklingsprogrammet (1 000 kroner)

Reinbeite område	2022	2023	2024*
Øst-Finnmark	516	2 014	50
Vest-Finnmark	664	400	333
Troms		440	
Nordland		135	351
Trøndelag Reinlag	1 000	2 091	151
Flere områder	275	2 049	399
Landet	2 455	7 129	1 284

**Regnskapstall per 10.09.2024.*

Tabell 3.1.2 gir en oversikt over totalt innvilget tilskudd til reindriftsutøvere og bedrifter. Tabell 3.1.3 gir en oversikt over tilskudd kun til bedrifter - utbetalt. Det vises også til tabell 2.2.8, som gir en oversikt over tilskudd kun til reindriftsutøvere – utbetalt.
Det er bare den delen av tilskuddet over Utviklingsprogrammet som utbetales direkte til reineiere som regnes inn i Totalregnskapet. Den største delen av tilskudd under Utviklingsprogrammet går til bedrifter. Tilskuddene for hvert innvilget prosjekt utbetales etter gitte kriterier og delutbetalingene kan således gå over flere år.

3.1.2 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Kostnadssenkende og direkte tilskudd består av tilskudd til siidaandeler og reinlag og tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag (distriktstilskudd). Disse ordningene omtales nærmere i resten av dette kapitlet. I tillegg ble det i 2021 gitt et ekstraordinært tilskudd til siidaandeler og reinlag som en delvis kompensasjon for negative konsekvenser av beitekrisen i 2020. For tilskudd til siidaandeler og reinlag i driftsåret 2023/2024 viser figurer og tabeller utbetalinger per 16.10.2024.

Tilskudd til siidaandeler og reinlag

Tilskudd til siidaandeler og reinlag skal i henhold til forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag § 1 bidra til å fremme en bærekraftig reindrift, kvalitet og produktivitet, samt heve inntekten og virke utjevnende mellom enheter i næringen.

Figur 3.1.1 viser utbetalinger de tre siste driftsårene. Det fremgår av figuren at tilskuddene er økt i perioden 2022/23-2023/24 for alle reinbeiteområdene unntatt reinlagene, sammenlignet med året før.

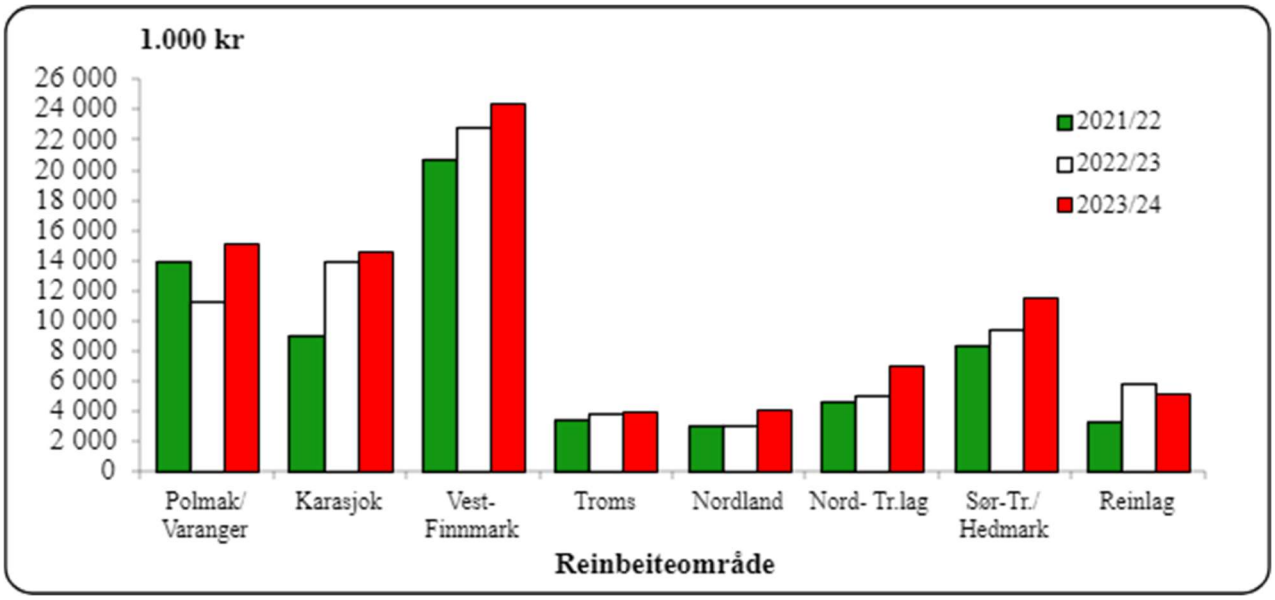

Figur 3.1.1 Tilskudd til siidaandeler og reinlag de tre siste driftsårene (1 000 kroner)

Tabell 3.1.4 viser resultatene av tilskuddsbehandlingen for siste driftsår (2023/24) rapportert fra statsforvalterne i oktober.

Tabell 3.1.4 Tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2023/24[21]

	Totalt		Antall innvilget		Avslag	Ikke søkt	Ikke ferdig
Reinbeiteområde	**Antall**	**%[22]**	**Antall**	**%[23]**	**Antall**	**Antall**	**Antall**
Polmak/Varanger	44	8 %	42	95 %	1	0	-
Karasjok øst	51	10 %	40	78 %	5	6	-
Karasjok vest	71	13 %	50	70 %	9	11	-
Øst-Finnmark	166	31 %	132	80 %	15	17	-
Kautokeino øst	62	11 %	43	69 %	4	12	1
Kautokeino midt	93	17 %	70	75 %	9	11	-
Kautokeino vest	58	11 %	43	74 %	2	13	-
Vest-Finnmark	213	39 %	156	73 %	15	36	1
Troms	50	9 %	30	60 %	2	16	-
Nordland	41	8 %	29	71 %	2	9	1
Nord-Tr.lag	39	7 %	36	92 %	0	3	-
Sør-Tr/Hedmark	30	6 %	30	100 %	0	0	-
Totalt samisk reindrift	**539**	**100 %**	**413**	**77 %**	**34**	**81**	2
Reinlag	4	100 %	4	100 %	0	0	0

[21] *Tabellen viser totalt antall siidaandeler, antall siidaandeler som har fått innvilget tilskudd, antall siidaandeler som har fått avslag på tilskudd og antall siidaandeler som ikke har søkt tilskudd*

[22] *Andel av totalt antall siidaandeler*

[23] *Andel av antall siidaandeler i reinbeiteområdet/sonen*

Tabellen viser at 413 av de 458 siidaandelene som søkte, har fått innvilget tilskudd i 2023/24. Dette gir et tilslag på 77 prosent i totalt antall siidaandeler. Det var 2 søknader som ikke var ferdigbehandlet per 16. oktober. Av søknadene til reinlagene ble 100 prosent av søknadene innvilget.

Tabell 3.1.10 gir en mer detaljert oversikt over de innvilgede tilskuddene til siidaandelene for driftsåret 2023/2024, og totalt for 2022/2023. Tabellen viser antall innvilgede tilskudd per område og gjennomsnittlig innvilget beløp per siidaandel for produksjonspremie og kalveslaktetilskudd. Tallene er fra Landbruksdirektoratet per 16. oktober 2024.

Tabell 3.1.5 Tilskudd til siidaandeler og reinlag utbetalt 2024 for driftsåret 2023/24, og totalt for 2023/24, gjennomsnittlig innvilget beløp og antall innvilgede tilskudd

Reinbeiteområde	Produksjonspremie [24]		Kalveslaktetilskudd[25]	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Polmak/Varanger	42	194 153	42	153 980
Karasjok øst	40	88 119	40	53 736
Karasjok vest	50	90 896	50	70 515
Øst-Finnmark	**132**	122 909	132	91 988
Kautokeino øst	43	98 924	39	81 779
Kautokeino midt	70	85 145	68	53 062
Kautokeino vest	43	80 420	35	57 777
Vest-Finnmark	**156**	87 640	142	62 111
Troms	30	103 546	28	32 779
Nordland	29	97 891	21	31 448
Nord-Tr.lag	36	134 341	33	51 705
Sør-Tr./Hedmark	30	245 778	30	130 282
Totalt samisk reindrift	**413**	116 346	386	72 941
2022/23	*426*	*102 623*	*402*	*46 326*
Reinlag	**4**	**487 500**	**4**	**823 063**
2022/23	*5*	*477 500*	*5*	*688 600*

Tabellen viser at det er innvilget 413 produksjonspremier og 386 kalveslaktetilskudd i 2023/24. Dette er om lag like mange som på samme tidspunkt i 2023.
I Reindriftsavtalen 2022/2023 ble det gitt et simleslaktetilskudd som et engangstiltak. Dette ble gjort som et tiltak for å redusere risikoen for CWD og andre sykdommer.

[24] *I 2023/24 kunne reinlag eller leder av siidaandel innvilges produksjonspremie med inntil 39 prosent av avgiftspliktig salgsinntekt. I 2022/23 var satsen inntil 38 prosent.*

[25] *I 2023/2024 kunne reinlag eller leder av siidaandel innvilges kalveslaktetilskudd med inntil 650 kroner per slaktet rein*

Tabell 3.1.6 Tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2023/24 (innvilget)

Reinbeite-område	Driftstilskudd ungdom[26]	Etablerings tilskudd[27]	Ektefelle-/samboer tillegg[28]	Driftstilskudd kvinner[29]
	Antall	Antall	Antall	Antall
Polmak/Varanger	1	3	-	4
Karasjok øst	8	1	-	-
Karasjok vest	5	3	-	-
Øst-Finnmark	**14**	**7**	**-**	**4**
Kautokeino øst	5	6	-	4
Kautokeino midt	12	1	-	2
Kautokeino vest	5	1	1	-
Vest-Finnmark	**22**	**8**	**1**	**6**
Troms	-	-	-	-
Nordland	3	3	3	4
Nord-Tr.lag	2	4	-	1
Sør-Tr./Hedmark	1	1	2	2
Totalt samisk reindrift	**42**	**23**	**6**	**17**

Tabell 3.1.11 viser at det er innvilget 42 driftstilskudd til ungdom, 23 etableringstilskudd, 6 ektefelle-/samboertillegg og 17 driftstilskudd til kvinner i 2023/24.

Tabell 3.1.12 viser tilslagsprosent for tilskudd til siidaandeler og reinlag de fem siste driftsårene, det vil si andelen av alle siidaandeler som har fått innvilget tilskudd. Det påpekes for øvrig at tilskuddsordningen i perioden har inneholdt ulike delordninger, og at vilkårene for å oppnå tilskudd har endret seg over tid.

[26] *Særskilt driftstilskudd til ungdom kan utbetales med inntil 40 000 kroner i de siidaandelene der leder er under 30 år per 1. januar i driftsåret.*

[27] *Etableringstilskudd ved overdragelse av siidaandel til ny leder som er under 35 år kan utbetales med inntil 120 000 kroner det første året etter overdragelsen, og inntil 100 000 kroner de to påfølgende årene.*

[28] *Ektefelle-/samboertillegg kan utbetales med 30 000 kroner i siidaandeler der begge ektefeller/samboere utøver aktiv reindrift i samme siidaandel.*

[29] *Særskilt driftstilskudd til kvinner kan innvilges med inntil 40 000 kroner til siidaandeler der kvinnen står som eneste leder.*

Tabell 3.1.7 Tilskudd til siidaandeler og reinlag de fem siste driftsårene (tilslagsprosent)

Reinbeiteområde	Driftsår				
	2019/20	**2020/21**	**2021/22**	**2022/23**	**2023/24**[30]
Polmak/Varanger	100 %	98 %	95 %	100 %	95 %
Karasjok øst	61 %	69 %	46 %	86 %	78 %
Karasjok vest	83 %	94 %	80 %	83 %	70 %
Øst-Finnmark	80 %	87 %	74 %	88 %	80 %
Kautokeino øst	77 %	84 %	75 %	69 %	69 %
Kautokeino midt	77 %	81 %	77 %	85 %	75 %
Kautokeino vest	86 %	93 %	78 %	69 %	74 %
Vest-Finnmark	80 %	85 %	77 %	76 %	73 %
Troms	51 %	59 %	60 %	60 %	60 %
Nordland	68 %	68 %	55 %	66 %	71 %
Nord-Tr.lag	82 %	90 %	85 %	82 %	92 %
Sør-Tr./Hedmark	100 %	110 %	107 %	100 %	100 %
Totalt samisk reindrift	**78 %**	**84 %**	**75 %**	79 %	77 %
Reinlag	100 %	100 %	75 %	100 %	100 %

Når det gjelder reinlagene, fremgår det av tabell 3.1.12 at tilslagsprosenten har vært 100 prosent gjennom hele sammenligningsperioden utenom i 2021/22. For de øvrige områdene framgår det av tabellen at tilslagsprosenten har variert mellom 75 og 84 prosent av alle siidaandeler i perioden. Tallene for Sør-Trøndelag/ Hedmark er over 100 prosent på grunn av etterbetalinger fra tidligere år. Det er flere årsaker til at ikke samtlige siidaandeler oppnår tilskudd; kriteriene som er satt skal oppfylles, og enkelte siidaandeler unnlater å søke da de er kjent med at de ikke tilfredsstiller kriteriene. MOR skal leveres, siidaandelsleder skal ikke motta alderspensjon, reintall skal være i samsvar med godkjente bruksregler og leder av siidaandel må ha hatt en avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt i eget merke på minimum 50 000 kroner.

Tabell 3.1.9 gir en oversikt over leverte/avslåtte/manglende søknader om tilskudd til siidaandeler og reinlag for driftsåret 2023/2024.

[30] *Foreløpige tall*

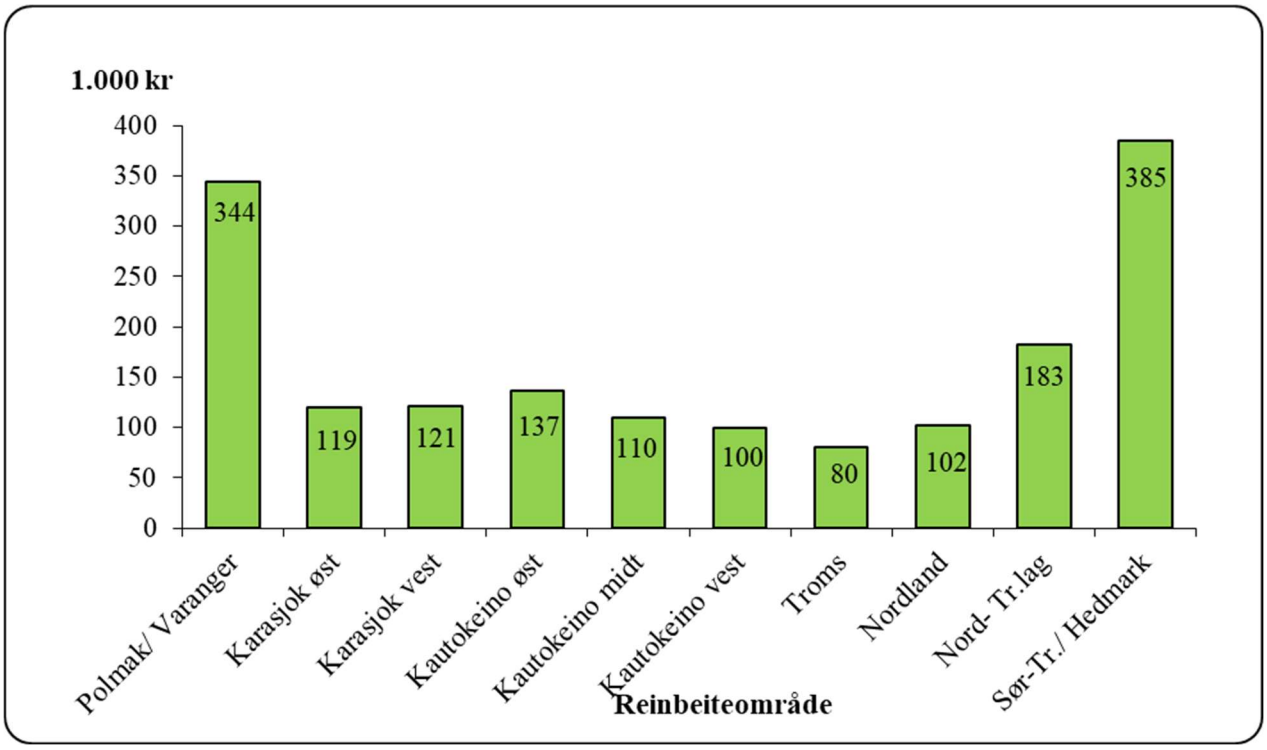

Figur 3.1.1 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler driftsåret 2023/2024 (per siidaandel)

Tilskuddene til siidaandeler og reinlag er produksjonsavhengige. Dette innebærer at områder med størst kjøttinntekt per siidaandel (jf. figur 2.1.4) også oppnår de største tilskuddene per andel. Samtidig innebærer det at tilskuddene per kg produsert kjøtt er noe lavere i disse områdene enn i de øvrige områdene (jf. figur 2.2.3), men her er ikke utslagene like store.

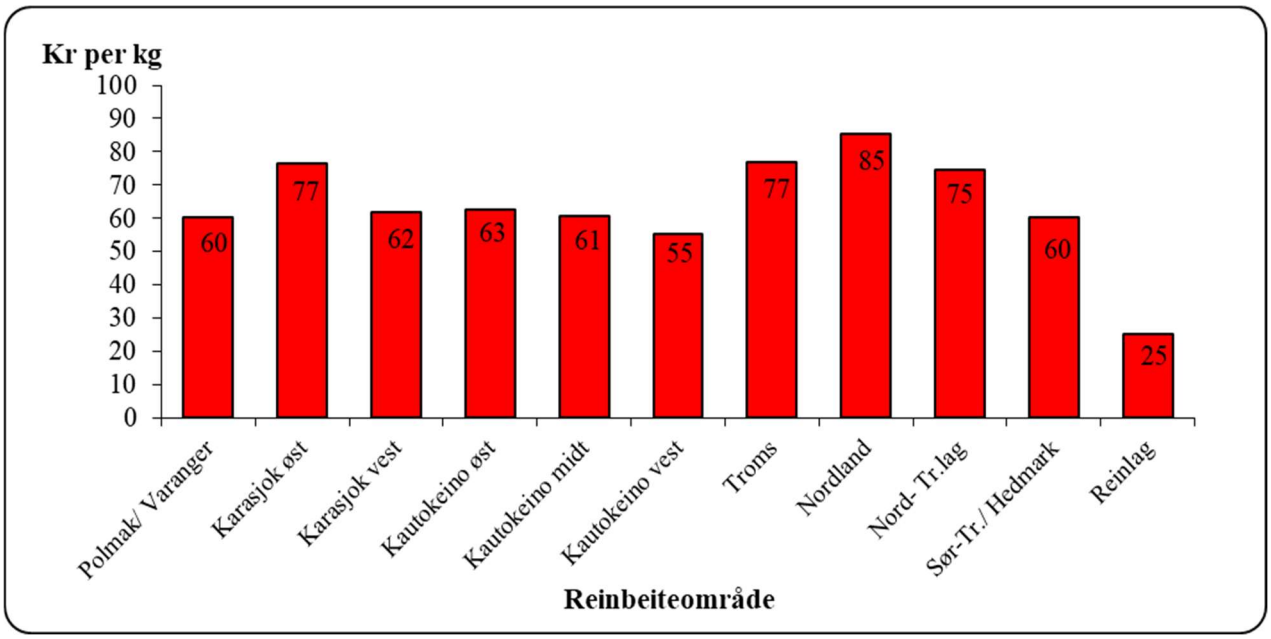

Figur 3.1.2 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2023/24 (kroner per kg)

Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag

Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag skal i henhold til forskriftens § 1 bidra til økt medansvar for utvikling av reindriften i bærekraftig retning, balanse mellom reintall og beiter, sikring av arealer og økt lønnsomhet. Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag omfatter tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning, særskilt tilskudd til Trollheimen og avsetning til beredskapsfond. Rammer for tilskuddsordningen, endringer i satser og vilkår for å motta tilskudd, samt forskyvninger i utbetalingstidspunkt i de forskjellige årene, har betydning for nivået på utbetalingene.

Tabell 3.1.14 gir en oversikt over utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag i perioden 2019-2023.

Tabell 3.1.8 Utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag i perioden 2019-2023 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	1 307	1 379	1 921	2 089	2 306
Karasjok øst	1 011	1 213	1 421	1 550	1 889
Karasjok vest	1 839	1 839	2 705	2 731	0
Øst-Finnmark	4 157	4 430	6 047	6 370	4 195
Kautokeino øst	977	1 192	1 472	2 354	1 798
Kautokeino midt	3 108	2 979	4 053	4 759	4 437
Kautokeino vest	1 099	1 384	2 552	2 617	2 854
Vest-Finnmark	5 183	5 555	8 077	9 730	9 088
Troms	1 590	1 742	2 060	2 281	3 013
Nordland	1 389	1 461	1 594	2 332	2 733
Nord-Tr.lag	995	981	1 325	1 442	1 675
Sør-Tr./Hedmark	1 422	1 587	1 858	2 023	1 688
Reinlag	635	640	625	735	1 427
Landet	**15 370**	**16 395**	**21 584**	**24 914**	**23 819**

Tabell 3.1.15 gir en oversikt over innleverte, avslåtte og manglende søknader om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag for driftsåret 2022/2023.

Tabell 3.1.9 Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag 2023, avslag eller ikke søkt

Reinbeiteområde	Antall distrikter	Antall søknader	Antall avslag	Antall ikke søkt
Polmak/Varanger	6	6	-	-
Karasjok øst	4	4	-	-
Karasjok vest	1	1	-	-
Øst-Finnmark	**11**	**11**	**-**	**-**
Kautokeino øst	7	6	-	1
Kautokeino midt	12	12	-	-
Kautokeino vest	6	6	-	-
Vest-Finnmark	**25**	**24**	**-**	**1**
Troms	14	11	-	3
Nordland	10	10	-	-
Nord-Tr.lag	6	5	-	1
Sør-Tr./Hedmark	5	5	-	-
Totalt samisk reindrift	**71**	**66**		**5**
Reinlag	4	4	-	-

Reinbeitedistriktenes beredskapsfond

Tabell 3.1.10 Utbetalinger til beredskapsfond for distriktene per år (kroner)

	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	398 333	397 500	519 375	562 292	560 208
Karasjok øst	241 667	311 665	298 333	384 167	463 333
Karasjok vest	612 917	612 917	901 667	910 417	-
Øst-Finnmark	**1 252 917**	**1 322 082**	**1 719 375**	**1 856 875**	**1 023 542**
Kautokeino øst	310 833	310 000	311250	458 958	257917
Kautokeino midt	778 250	728 750	997500	1 066 093	942085
Kautokeino vest	280 833	355 865	439625	396 875	448333
Vest-Finnmark	**1 369 917**	**1 394 615**	**1 748 375**	**1 921 927**	**1 648 335**
Troms	362 500	392 500	352 500	334 165	556 875
Nordland	375 000	385 000	433 750	537 917	684 583
Nord Trøndelag	250 833	145 000	157 500	145 000	275 000
Sør Tr./Hedmark	275 000	219 500	250 000	316 667	270 000
Reinlag	225 000	154 167	-	225 000	425 000
Landet	**4 111 167**	**4 012 863**	**4 661 500**	**5 337 550**	**4 883 335**

Tabell 3.1.10 viser en oversikt over hvor mye distriktene og reinlagene har satt av selv til beredskap og hvor mye de har fått utbetalt til beredskap over Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag de fem siste årene.

Tilskudd til beredskap gis med 150 prosent av egen avsetning, begrenset oppad til 25 prosent av totalt tilskudd. Disse midlene settes inn på distriktenes og reinlagenes beredskapsfond. De skal kun brukes ved erklærte beitekriser og de kan da benyttes til blant annet leie av alternative beiteområder, innkjøp av fôr, innleid arbeidskraft, transport av fôr og personell samt flytting av rein til alternative beiteområder.

Tallene i tabellen viser det som er utbetalt i kalenderåret. Før det utbetales ekstraordinære tilskudd til beredskap må fondet være brukt opp eller gjenstående midler på fondet ikke være tilstrekkelig for gjennomføring av nødvendige tiltak.

3.1.3 Velferdsordninger

Velferdsordningene utbetales over reindriftsavtalen, dette er tidligpensjon og tilskudd til avløsning i reindriften ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall. I tillegg overføres det hvert år 0,5 mill. kroner til NAV til sykepenger, disse er ikke mulig å fordele på områder. En eventuell utbetaling av disse sykepengene er ikke tatt med i beregningen i sammendraget og ikke i oversikten over tilskudd i tabell 2.2.1.

Tabell 3.1.11 Velferdsordninger, utbetalinger i 2023

	Øst-Finnmark	Vest-Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Sør-Trøndelag Hedmark	Totalt
Tidligpensjon	475 000	262 468		150 000	750 000	425 000	2 062 468
Tilskudd til avløsning	300 000	479 508	-	-	-	123 554	903 062
Sykepenger							500 000
Totalt	775 000	741 976	-	150 000	750 000	548 554	3 465 530

3.2 Markedsforhold

3.2.1 Produsentpriser

Figur 3.2.1 viser produsentpriser for kjøtt av rein, og engrospriser for storfe og lam. Det fremgår av figuren at prisutviklingen for storfe og lam følger omtrent samme tendens, mens prisen for reinkjøtt de siste årene varierer mer. Prisutviklingen for reinkjøtt synes å være uavhengig av prisutviklingen for storfe- og lammekjøtt, men mer avhengig av markedsforhold og markedsarbeid.

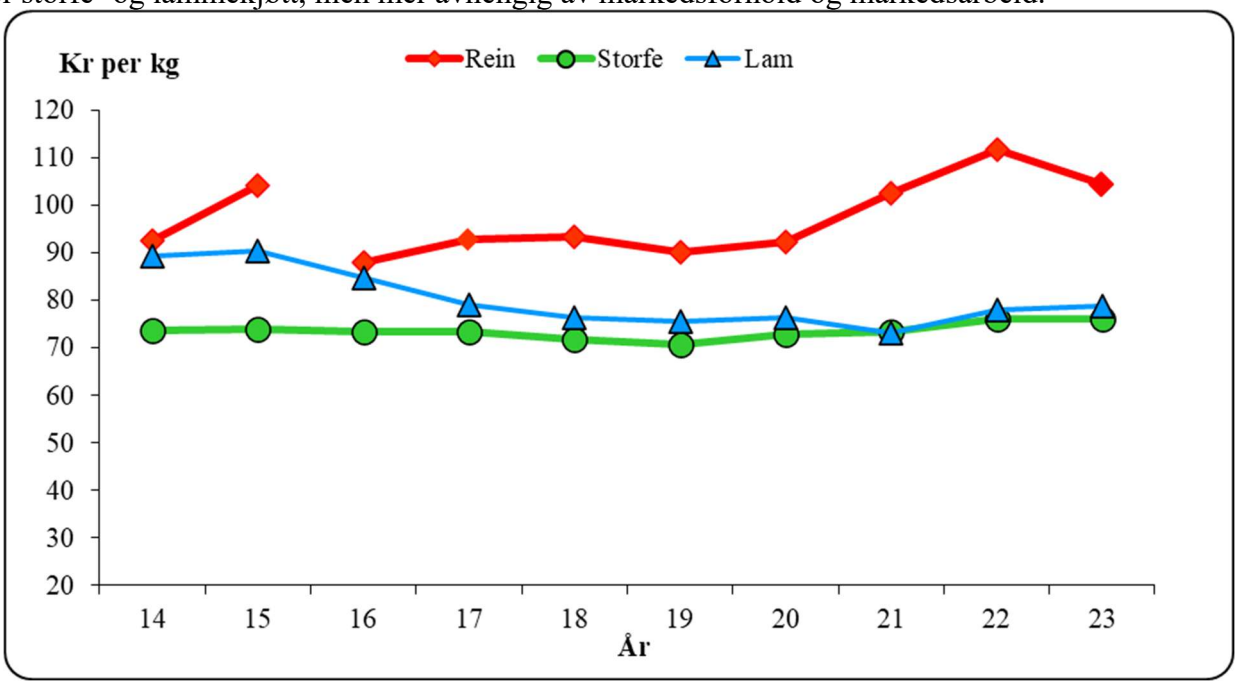

Figur 3.2.1 Produsentpris for kjøtt av rein, engrospris for storfe og lam, eksklusive tilskudd (2023 kroner) Kilde: Landbruksdirektoratet

Tidvis har tilgangen til innenlandsk produsert reinkjøtt vært mindre enn etterspørselen etter reinkjøtt i det norske markedet. Dette har i enkelte år medført import av reinsdyrkjøtt. Figur 3.2.2 gir en oversikt over innenlandsk produksjon og import av reinkjøtt til det norske markedet de ti siste årene.

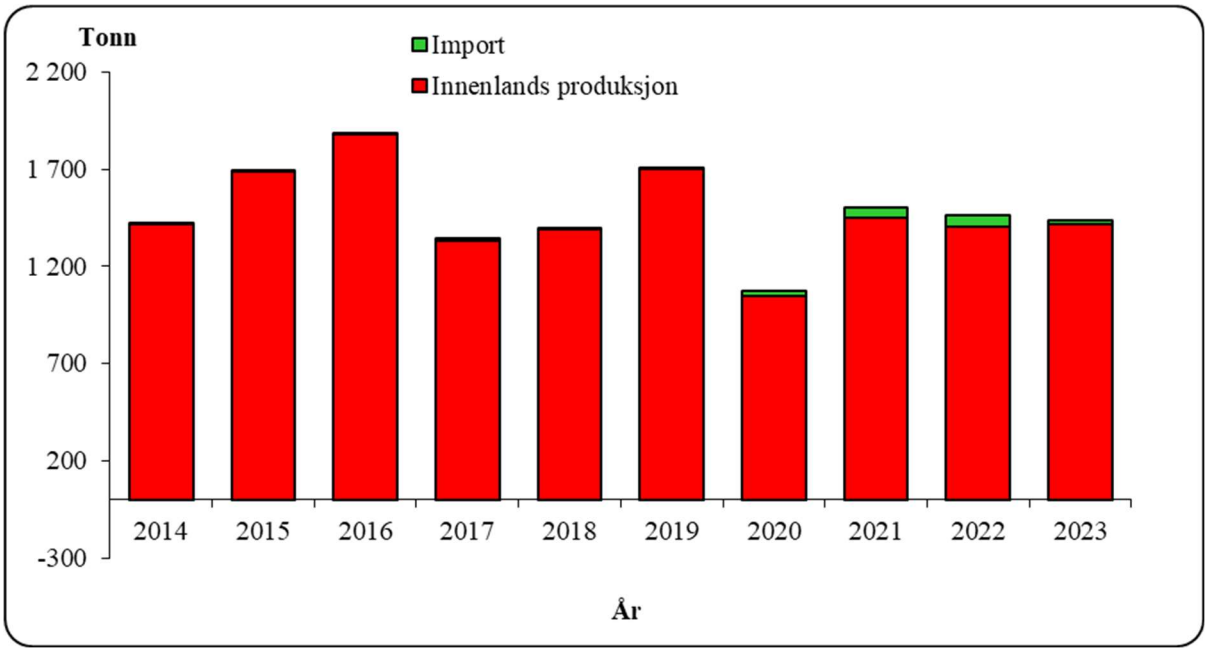

Figur 3.2.2 Fordeling mellom innenlandsk produksjon (slakt ved registrerte slakterier) og import i perioden 2014-2023 (tonn)

Tabellene 3.2.1 og 3.2.2 viser oversikter over henholdsvis import og eksport i den siste femårsperioden. Opplysningene er hentet fra Statistisk Sentralbyrås statistikk over utenrikshandelen.

Tabell 3.2.1 Import av reinkjøtt de fem siste årene – gjelder all import, det vil si import både til full og redusert tollsats (tonn)

Import (tonn)	2019	2020	2021	2022	2023
0106.0010 - Levende rein	-	12,00	-	-	0,12
0208.9021 - Hele og halve skrotter	-	12,42	50,36	58,28	18,08
0208.9022 - Kjøttstykker med bein	0,5	-	0,14	-	-
0208.9029 - Utbeinet kjøtt	2,9	0,94	2,68	1,51	0,34
0210.9903 - Saltet, tørket, røkt etc.	-	-	-	-	-
Totalt	**3,4**	**25,36**	**53,18**	**59,79**	**18,54**

Det går frem av tabell 3.2.1 at det i 2023 hovedsakelig er hele og halve skrotter som importeres.

Tabell 3.2.2 Eksport av reinkjøtt de fem siste årene (tonn)

Eksport (tonn)	2019	2020	2021	2022	2023
0106.0010 - Levende rein	-	-	-	-	-
0208.9021 - Hele og halve skrotter	5,08	4,59	-	-	-
0208.9022 - Kjøttstykker med bein	0,04	2,71	-	-	0,61
0208.9029 - Utbeinet kjøtt	1,08	29,04	3,70	1,36	0,13
0210.9903 - Saltet, tørket, røkt etc.	-	-	-	-	-
Totalt	**6,20**	**36,35**	**3,70**	**1,36**	**0,74**

Tabell 3.3.2 viser at eksporten av reinkjøtt bestod av kjøttstykker med bein og utbeinet kjøtt i 2023.

3.2.2 Slakterienes priser for slakting

Fra 2023 har vi ikke lenger tilgang til slakte og fraktekostnadene til bedriftene. Dette kom som en følge av ny forskrift der disse tallene ikke lenger meldes inn fra slakteriene. Vi har likevel valgt å ta med historiske tall for å vise kostnaden. Tabellen nedenfor viser derfor en oversikt over slakterienes slakte- og fraktekostnader per reinbeiteområde for perioden 2020-2022. Tabell 3.2.3 viser slakterienes innrapporterte priser til slakt og frakt per kg produsert kjøtt og andel slakt av totalslakt i de forskjellige områdene. Tallene er ekskl. mva.

Tabell 3.2.3 Slakterienes priser på slakting, inkl. frakt

	Andel slakt	**Pris per kg**	**Andel slakt**	**Pris per kg**	**Andel slakt**	**Pris per kg**
Slakteriadresse	**2020**		**2021**		**2022**	
Øst-Finnmark	27 %	12,1	37 %	8,4	19 %	0,3
Vest-Finnmark	38 %	16,0	25 %	13,8	37 %	10,3
Troms	2 %	16,1	3 %	14,0	2 %	17,3
Nordland	1 %	7,0	4 %	14,8	2 %	7,8
Nord-Trøndelag	12 %	15,6	7 %	17,9	16 %	25,0
Sør-Tr./Hedmark	18 %	12,2	11 %	12,7	19 %	12,5
Reinlag	11 %	9,7	14 %	11,4	5 %	8,0
Landet	**100 %**	**13,6**	**100 %**	**11,7**	**100 %**	**11,2**

Tabellen viser at gjennomsnittlige slakte- og fraktkostnader har hatt en reduksjon i sammenligningsperioden. Den lave kostnaden i Øst-Finnmark i 2022 kommer av manglende innrapportering av slakte- og fraktkostnader.

3.2.2 Markedssituasjonen i Sverige og Finland

Figurene 3.2.4-3.2.6 gir oversikt over utviklingen av reintall, slaktevolum og pris i Sverige og Finland den siste tiårsperioden, sammenlignet med tilsvarende tall for Norge. Det påpekes at det kan være forskjeller mellom landene når det gjelder metoder for utarbeidelse av statistikken, som gjør at tallene ikke nødvendigvis er direkte sammenlignbare. Økonomisk utvalg anser likevel at figurene er egnet til å presentere utviklingen innenfor hvert av landene, og til å gi en samlet vurdering av tendensene. Tallene fra Finland og Sverige kommer fra de finske reinbeitedistriktenes forening og det svenske Sametinget.

Tabellene viser tall for perioden 2013/2014 - 2022/2023.

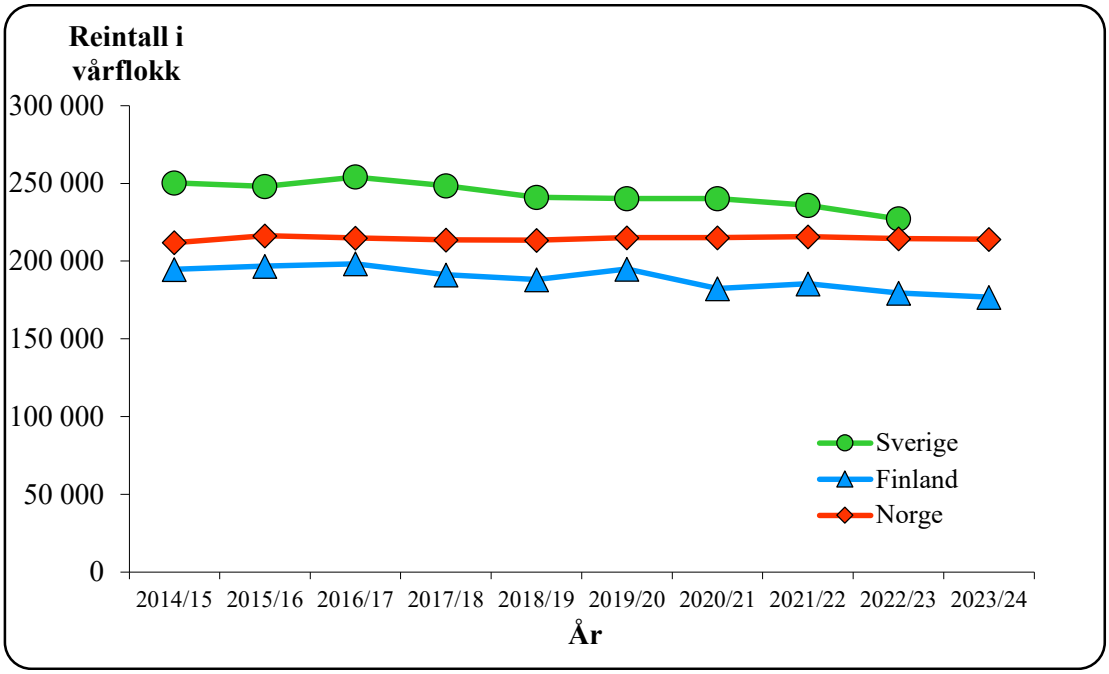

Figur 3.2.4 Reintallsutviklingen i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden

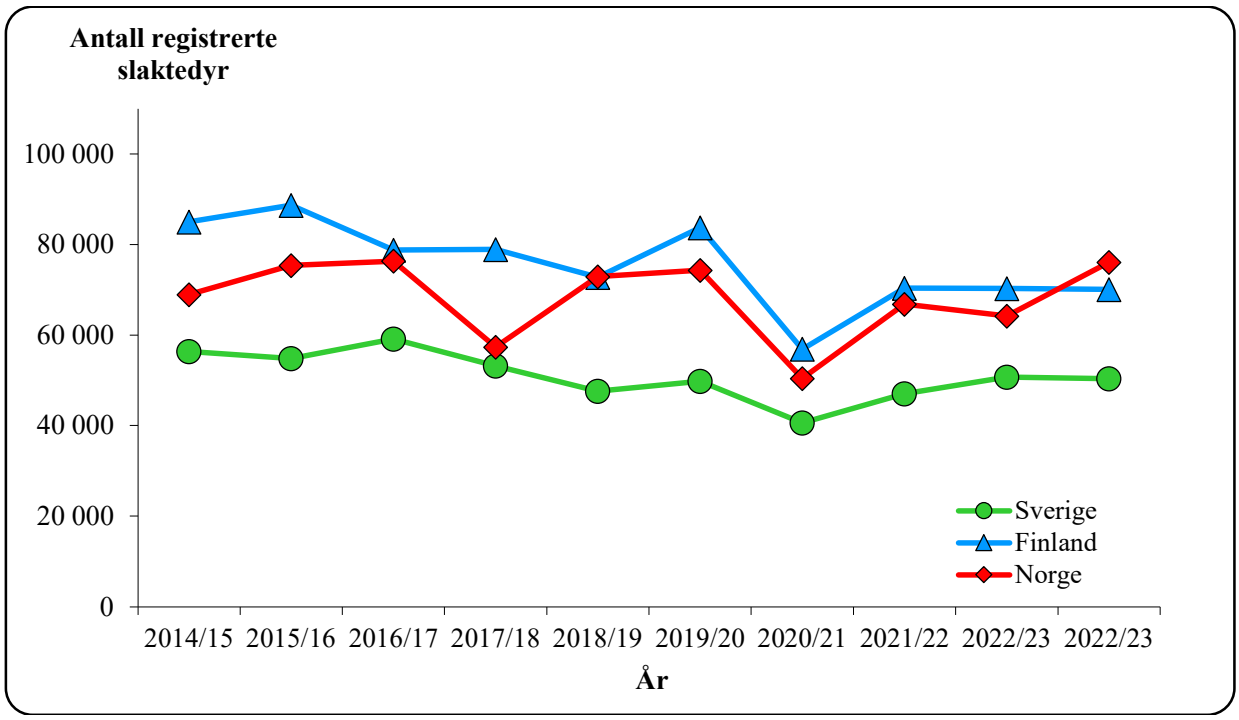

Figur 3.2.5 Totalt antall registrerte slaktedyr i Sverige, Finland og Norge

Det fremgår av figur 3.2.4 at alle landene har hatt et stabilt reintall gjennom hele sammenligningsperioden.

Figur 3.2.5 viser at utviklingen i totalt antall registrerte slaktedyr har vært varierende. I hovedsak har Finland hatt det høyeste antall slaktedyr gjennom hele perioden, med unntak av 2018/2019 og 2022/23. Sverige har hatt lavere antall slaktedyr enn de andre to landene i sammenligningsperioden.

Det gjøres oppmerksom på at det kan variere i hvilken grad slakt til privat forbruk og omsetning blir registrert i de tre landene. Konsekvensen er at figur 3.2.5 ikke nødvendigvis gir et fullstendig sammenlignbart bilde av utviklingen.

Figur 3.2.6 viser pris til reineier i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden, målt i faste 2023-euro. Figuren viser blant annet at Finland hadde en positiv utvikling i prisen fra 2012/2013 og frem til 2015/2016. I hele sammenligningsperioden har prisen i Finland vært høyere enn i Norge og Sverige. Norge og Sverige har hatt relativt lik trend med prisøkning i starten av perioden. Frem mot 2019/2020 var prisen i de to landene relativt stabil, før prisen igjen var økende på slutten av perioden med en nedgang i 22/23. Med unntak av Sverige hvor prisen har steget de to siste årene.

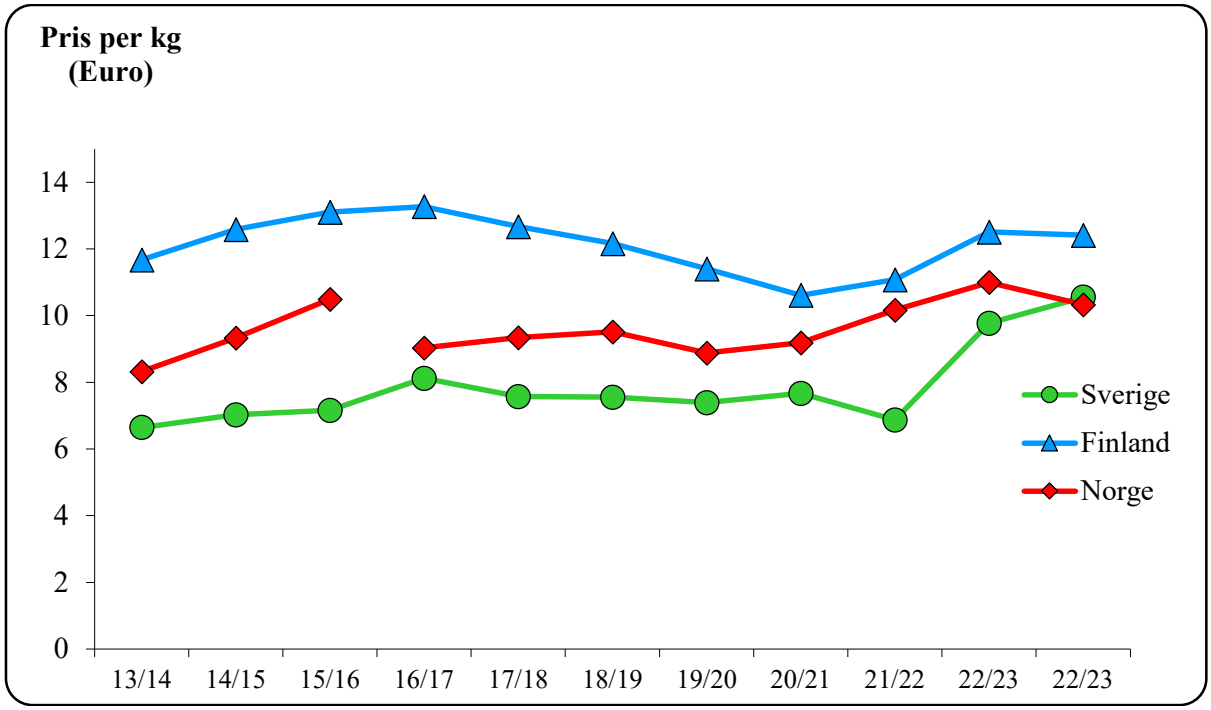

Figur 3.2.6 Pris til reineier i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden (pris per kg, 2023-euro)

3.3 Klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt

Høsten 2015 ble det innført et nytt klassifiseringssystem for reinsdyrkjøtt. Hensikten med systemet var å premiere levering av slakterein med god kjøttfylde. Dette skulle stimulere reineieren til å øke inntjeningen av den enkelte rein. Allerede høsten 2015 så man positive effekter av nytt klassifiseringssystem ved økt slakting av kalv og økt bevissthet om betydning av å levere rein med god kjøttfylde. Samtidig bidro systemet også til økt forutsigbarhet og likebehandling når det gjelder fastsetting av klasse for slaktet. I forbindelse med reindriftsavtalen 2018/2019 ble avtalepartene enige om å utvikle og innføre lengdemåling på rein. Bakgrunnen for dette var at klassifiseringen skal kunne gjøres så objektivt som mulig, for å oppnå en mer transparent klassifisering i alle reinslakteriene og større tillit til verdikjeden. I 2020 fikk samtlige slakterier installert nytt system.

Figur 3.1.3 viser fordeling av de ulike kvalitetsklassene i de forskjellige reinbeiteområdene i 2023. Klasse E er slakt med eksepsjonell muskelutvikling, klasse U er slakt med svært god muskelutvikling, klasse R er slakt med god muskelutvikling, klasse O er slakt med middels muskelutvikling og klasse P er slakt med lav muskelutvikling.

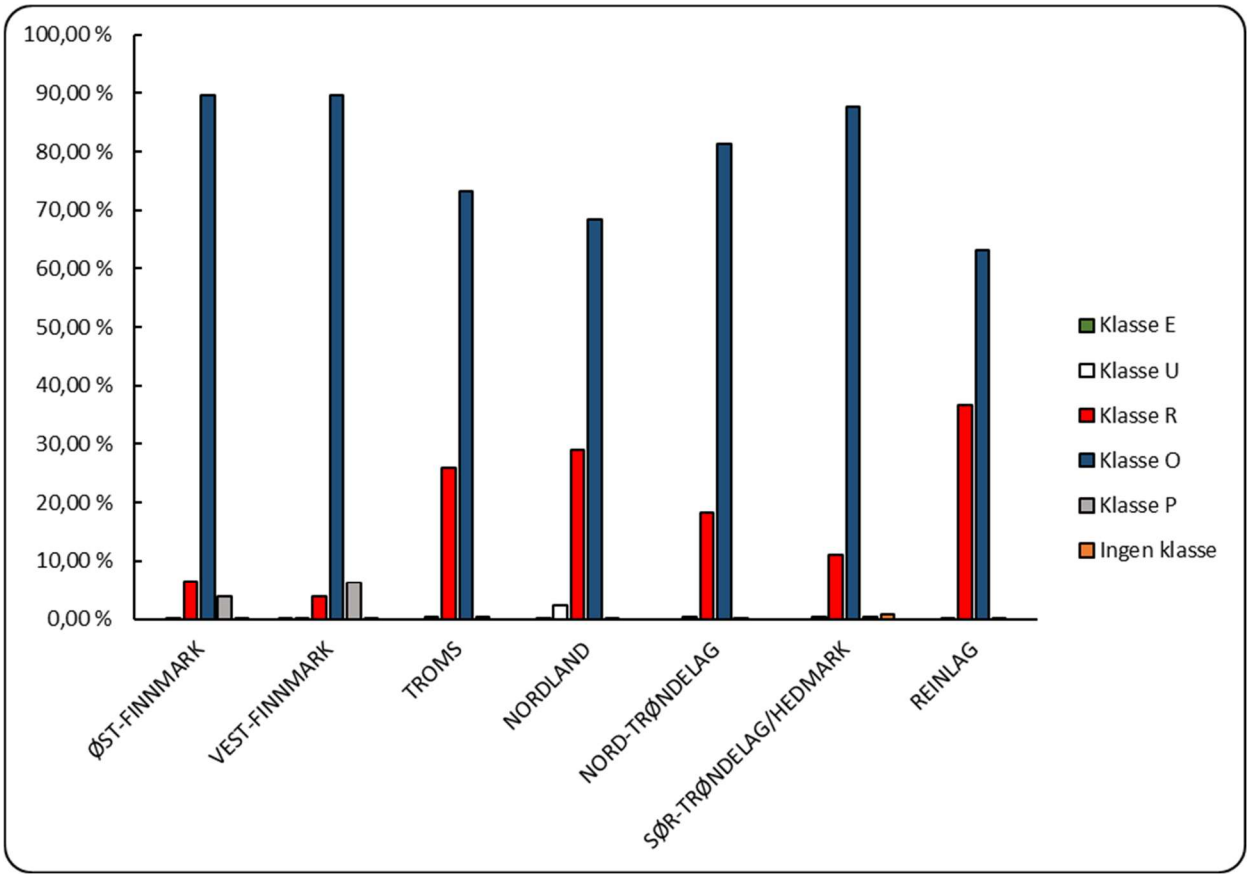

Figur 3.3.1 Fordeling av de ulike klassene i klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt på reinbeiteområdene i 2023.

Figurene viser at de fleste områdene har størst andel av slakt med kvalitetsklasse O i 2023. Fordelingene mellom de ulike slakteklassene er forholdsvis stabile fra år til år.

Figur 3.3.2 viser fordeling av slakt til slakterier på de ulike klassene i klassifiseringssystemet i slaktemåneder.. Fra mai til september ble det ikke slaktet.

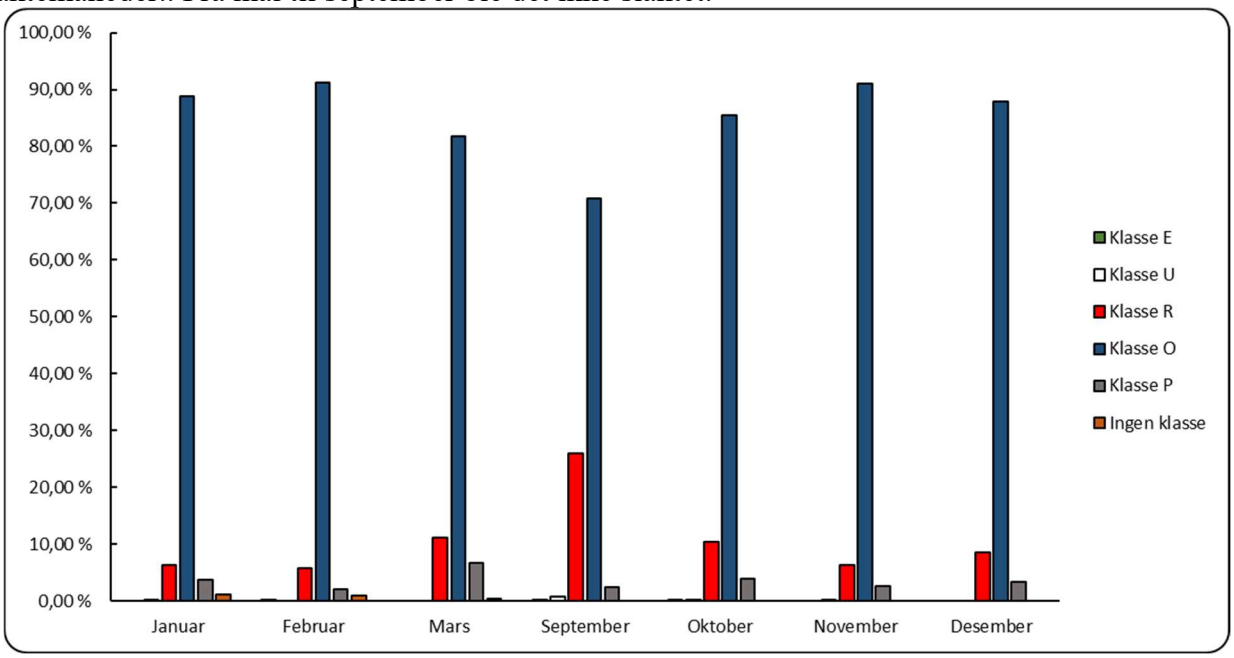

Figur 3.3.2 Fordeling av de ulike klassene i klassifiseringssytemet for reinsdyrkjøtt i slaktemåneder i 2023.

Figur 3.4.2 viser at alle slaktemånedene har størst andel med kvalitetsklasse O i 2023. Andel slakt med klasse R, er høyest i september. og reduseres utover høsten.

3.4.Strukturutvikling og sysselsetting

3.4.1 Inntekter utenfor reindriftsnæringen

Mange reindriftsfamilier henter deler av inntekten sin utenfor reindriftsnæringen. Utvalget legger derfor også fram siidaandelsledernes beregnede totale brutto lønns-, pensjons- og renteinntekter fra andre sektorer, samt deres inntekter fra annen næringsvirksomhet (heretter kalt "sum lønn med videre utenfor reindriften").

Grunnlag for beregningene av de nevnte inntektspostene er datamateriale fra skattemeldinger og næringsoppgaver.

Tidligere har Økonomisk utvalg også fått tall fra ektefeller og siidaandelsleder. Men på grunn av endringer i forskrift til Melding om reindrift har vi ikke lenger tall for ektefelle/samboer.

Ved felles siidaandel telles nå begge ektefeller/samboere, og i tabellene vil inntektene til begge være med. Til og med 2022 ble bare en av ektefellene/samboere telt med som siidaandelsleder. Det gjør at antallet siidaandelsledere blir høyere enn antallet siidaandeler.

Mens man tidligere korrigerte sum inntekter i forhold til antall mottatte regnskap, legges nå samtlige siidaandelslederes skattemeldinger til grunn for beregningene. Gjennomsnittsinntektene er beregnet på grunnlag av antall leverte skattemeldinger innenfor hvert reinbeiteområde, mens totaltallene er beregnet i forhold til totalt antall siidaandeler i hvert enkelt reinbeiteområde.

Lønnsinntekter er som hovedregel korrigert for lønn til reindriftsutøvere som er med i tellekorpsene ved tellinger. For 2023 er ikke dette aktuelt da det ikke var telling dette året.

Tabell 3.4.1 Gj.sn sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2023 (1 000 kroner per siidaandelsleder)

Reinbeiteområde	Lønn	Pensjoner	Annen næringsinnt.	Renter	Totalt
Polmak/Varanger	236	4	1	6	247
Karasjok	217	29	6	3	256
Øst-Finnmark	222	22	5	4	253
Vest-Finnmark	251	21	20	7	300
Troms	290	66	3	10	368
Nordland	141	35	30	10	217
Nord-Tr.lag	183	17	28	7	236
Sør-Tr./Hedmark	219	0	12	11	241
Totalt samisk reindrift	**231**	**24**	**15**	**7**	**277**
Prosent	*83 %*	*9 %*	*5,3 %*	*2 %*	*100 %*

Tabell 3.4.1 viser at lønn er den største inntektskilden utenfor næringen (83 prosent). Deretter følger pensjoner (9 prosent), andre næringsinntekter (5,3 prosent) og renter (2 prosent). Gjennomsnittlig lønnsinntekt utenfor reindriftsnæringen utgjør 231 000 kroner per siidaandel i samisk reindrift i 2023 (2022: 355 000 kroner).

Tabell 3.4.2 Andel kvinnelige og mannlige siidaandelsledere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2023 (prosent)

Reinbeiteområde			**Inntekt < 200 000**		**Inntekt ≥ 200 000**	
	Kvinner	*Menn*	*Kvinner*	*Menn*	*Kvinner*	*Menn*
Polmak/Varanger	100 %	86 %	46 %	67 %	54 %	33 %
Karasjok	91 %	88 %	22 %	78 %	78 %	21 %
Øst-Finnmark	94 %	87 %	29 %	75 %	71 %	24 %
Vest-Finnmark	92 %	87 %	20 %	73 %	80 %	27 %
Troms	86 %	90 %	25 %	68 %	75 %	32 %
Nordland	82 %	83 %	67 %	74 %	33 %	26 %
Nord-Tr.lag	69 %	81 %	44 %	92 %	56 %	8 %
Sør-Tr./Hedmark	100 %	86 %	40 %	89 %	60 %	11 %
Totalt samisk reindrift 2023	**90 %**	**86 %**	**29 %**	**76 %**	**71 %**	**24 %**
Totalt samisk reindrift 2022	*89 %*	*77 %*	*26 %*	*68 %*	*74 %*	*32 %*

Tabell 3.8.2 viser at 90 prosent av de kvinnelige og 86 prosent av de mannlige siidaandelslederne har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2023. Videre viser tabellen at 29 prosent av de kvinnelige siidaandelslederne som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften, tjener under 200 000 kroner utenfor reindriften. Det er 76 prosent av de mannlige siidaandelslederne som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften som tjener under 200 000 kroner utenfor reindriften.

3.4.2 Strukturutvikling

Historisk utvikling

I reindriftsloven av 1978 ble driftsenhet innført som grunnenhet. Før 1978 ble begrepet familieenhet anvendt som enhet både i næringsstatistikken (eksempelvis antall rein per familieenhet) og i forvaltningen forøvrig. Dette var imidlertid ikke noe entydig begrep, og definisjonen på familieenhet varierte både over tid og fra reinbeiteområde til reinbeiteområde. Tallmaterialet gir derfor ikke noen presis beskrivelse av befolknings- og sysselsettingsnivået i næringen. Heller ikke begrepet driftsenhet var entydig. Siden begrepet siidaandel erstattet begrepet driftsenhet som grunnenhet da den nye reindriftsloven trådte i kraft i 2007, er dette begrepet brukt fra og med 2007.

Utviklingen i antall enheter fra 1960 til 2024 er vist i figur 3.4.1. Fram til 1990 inneholder figuren også de som beholdt sin driftsenhet selv om de hadde sluttet med reindrift. Fra 2000 er enheter med null rein fjernet fra oversikten. Selv om definisjonen på enheter har variert over tid gir det et visst uttrykk for endring i antall enheter.

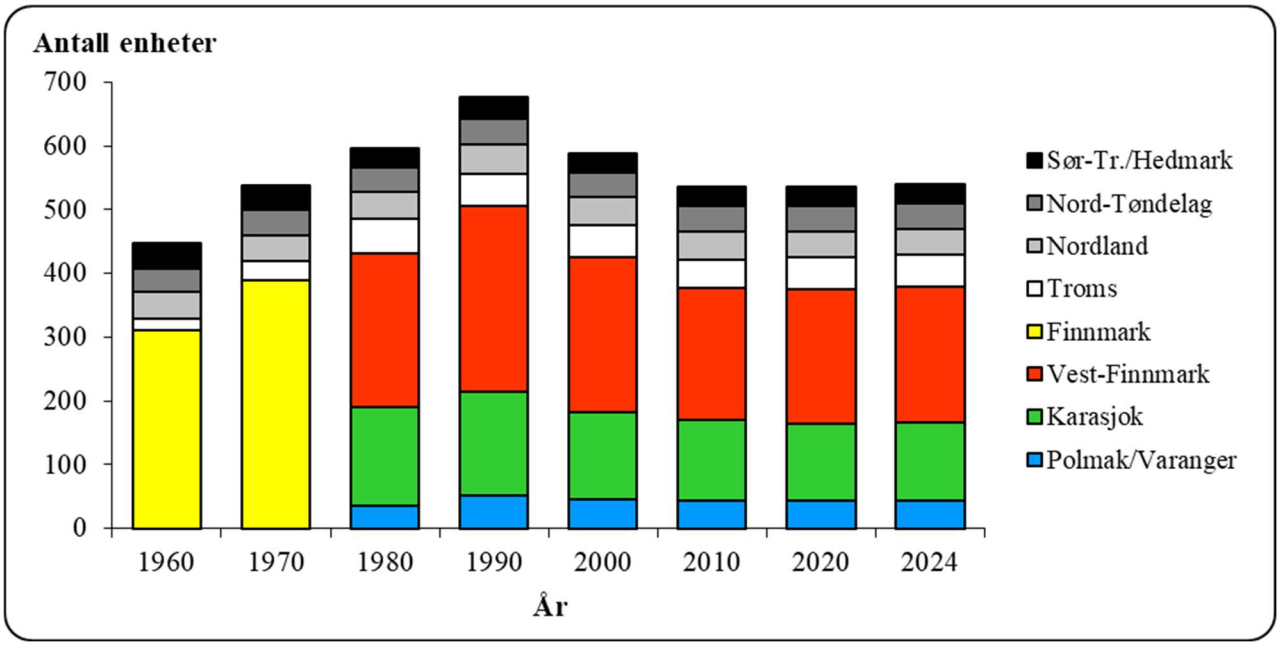

Figur 3.4.1 Antall enheter i samisk reindrift i perioden 1960-2024

I Finnmark økte antallet enheter med 195 fra 1960 til 1990. Fra 1980 til 1990 økte antall enheter i Finnmark med 73. Det meste av denne økningen var imidlertid en offisiell godkjenning av enheter som i realiteten allerede var etablert i Vest-Finnmark.

Figur 3.4.1 viser at det relativt sett var en sterkere vekst i antall enheter i Troms enn i Finnmark i perioden fra 1960 til 1990. Økningen skyldes blant annet overføringen av distrikter fra Nordland fylke til Troms reinbeiteområde. Dette gjaldt distrikter som ligger nord for Vestfjorden.

I tillegg til de refererte tallene var det i 1980-årene et betydelig antall reineiere som ønsket, men ikke fikk registrert egne enheter. En del av disse drev likevel reindrift, for eksempel i foreldrenes siidaandel.

Det usikre bakgrunnsmaterialet gjør at det ikke er mulig å trekke detaljerte konklusjoner ut fra figur3.8.1. Tallene viser imidlertid at det i perioden fra 1960 til 1990 var en betydelig økning i antall enheter registrert i reindriften. Tendensen til vekst bekreftes også av tallmaterialet for antall personer tilknyttet næringen (jf. figur 3.4.2). I perioden fra 1990 til 1997 var det en til dels sterk reduksjon i antall enheter, mens antall personer knyttet til næringen holdt seg på et stabilt høyt nivå. Reduksjonen i antall enheter frem til 1997 kom særlig i Finnmark – som følge av Omstillingsprogrammet for Indre Finnmark. Programmet innebar blant annet en ordning med omstillingslønn for reineiere som avviklet driften, samt et tilpasset utdanningstilbud og tilrettelegging av sysselsetting for tidligere reindriftsutøvere og for ungdom i reindriftsmiljøet. Etter 1997 økte antallet siidaandeler, i hovedsak som følge av at enheter som hadde vært med i Omstillingsprogrammet kom tilbake til næringen. I perioden fra 2010 til 2024 har tallet på antall enheter holdt seg stabilt.

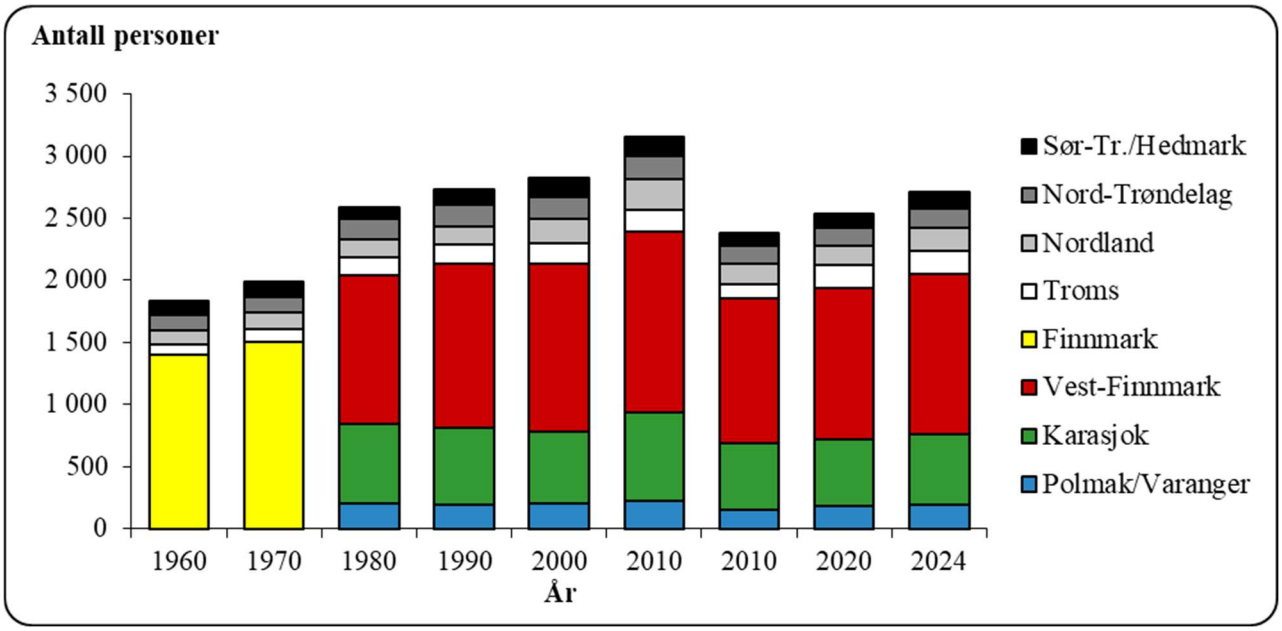

Figur 3.4.2 Antall personer i samisk reindrift i perioden 1960-2024

Tallmaterialet for antall personer i reindriften har også sine svakheter. Dette skyldes blant annet at det over tid har vært ulike oppfatninger av hvor stor grad av tilknytning til reindriften som kreves for å bli registrert i oversiktene. En annen forklaringsfaktor i denne sammenheng er at statusen ved å stå oppført i melding om reindrift har variert over tid, på grunn av endringer i virkemidlene. Usikkerheten når det gjelder antall personer er imidlertid mindre enn usikkerheten når det gjelder antall enheter (gjelder spesielt eldre data). Slik forholdene er i dag, er tallmaterialet basert på oversikter fra den enkelte siidaandel/reinbeitedistrikt

Tabell 3.4.3 viser utviklingen i antall personer per familieenhet/driftsenhet/siidaandel i de ulike reinbeiteområdene fra 1960 til 2024. Antall personer i tabellen i 2024 er antall personer med rein registrert i melding om reindrift. I 2010 vises to tallserier, den første personer med og uten rein, og den andre med rein. Fra 2024 var det en endring i Melding om reindrift og kun personer som har eget reinmerke ble ført opp på meldingen. Dette kom som følge av en endring i Forskrift om melding om reindrift.

Tabell 3.4.3 Antall personer per siidaandel (tidligere driftsenhet/ familienhet))

Reinbeiteområde	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2010	2024
Polmak/Varanger			5,8	3,9	4,4	5,2	3,6	4,5
Karasjok			4,1	3,7	4,5	5,7	4,2	4,7
Vest-Finnmark			4,9	4,6	5,9	7,0	5,6	6,0
Finnmark	4,5	3,8	4,7	4,2	5,3	6,3	4,9	5,4
Troms	4,2	3,5	2,8	2,9	3,6	4,0	2,5	3,7
Nordland	2,9	3,5	3,4	3,1	4,5	5,5	3,8	4,6
Nord-Trøndelag	3,4	3,2	4,2	4,4	4,6	4,8	3,7	4,1
Sør-Tr./Hedmark	2,7	3,1	3,3	3,8	4,8	5,2	3,4	4,4
Totalt samisk reindrift	**4,1**	**3,7**	**4,3**	**4,0**	**5,0**	**5,9**	**4,5**	**5,0**

Figur 3.4.3 viser antall registrerte reinmerker i perioden 1960 – 2024. Tallene er hentet fra merkeregisteret over reinmerker. Det gjøres oppmerksom på at tallene også inkluderer merker uten rein, og det totale antallet merker er dermed ikke ensbetydende med antall reineiere eller antall aktive merker dette gjelder før 2010.

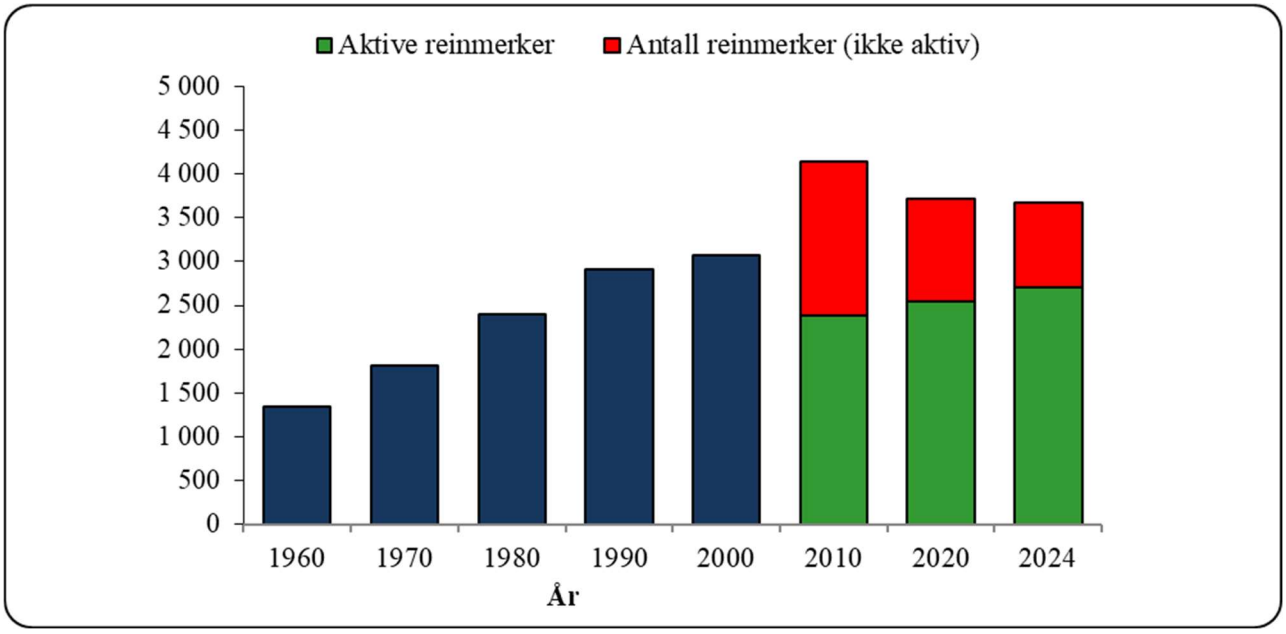

Figur 3.4.3 Antall registrerte reinmerker i perioden 1960-2024

Reineiere som er registrert med reinmerker uten å eie rein utgjør ikke aktive reinmerker i figuren. Merkenemnda kan slette merker fra merkeregisteret dersom merket ikke har vært i bruk de siste fire årene. Dermed vil det til enhver tid være noen reinmerker som står uten rein. Aktive reinmerker vil utgjøre de som har rein i eget reinmerke.

3.4.3 Utvikling siste periode

Utviklingen i antall siidaandeler de ti siste årene er vist i tabell 3.4.4

Tabell 3.4.4 Antall siidaandeler i samisk reindrift de ti siste driftsårene

Reinbeiteområde	**14/15**	**15/16**	**16/17**	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**	**21/22**	**22/23**	**23/24**
Polmak/Varanger	44	44	44	44	44	43	44	44	44	44
Karasjok	122	122	122	122	122	121	121	122	121	122
Øst-Finnmark	166	166	166	166	166	165	165	166	165	166
Vest-Finnmark	209	210	214	211	211	211	213	213	213	213
Troms	48	50	50	51	51	52	51	51	51	50
Nordland	42	42	42	42	40	40	42	41	41	41
Nord-Trøndelag	39	39	39	39	39	39	39	39	39	39
Sør-Tr./Hedmark	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Totalt samisk reindrift	534	537	541	539	537	535	540	540	539	539

Tabell 3.4.5 viser utviklingen i antall personer i samisk reindrift registrert med rein den siste tiårsperioden.

Tabell 3.4.5 Antall personer i samisk reindrift de ti siste årene

Reinbeiteområde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Polmak/Varanger	168	165	168	170	186	187	188	192	199	197
Karasjok	498	514	472	460	543	545	553	524	538	569
Øst-Finnmark	666	679	640	630	729	724	741	716	737	766
Vest-Finnmark	1 221	1 094	1 200	1 041	1 220	1 240	1 268	1 250	1 304	1 286
Troms	149	79	154	163	172	183	176	179	184	183
Nordland	161	135	159	146	145	160	167	166	176	187
Nord-Trøndelag	145	141	139	137	142	143	139	143	157	159
Sør-Tr./Hedmark	104	90	108	105	113	113	115	119	130	131
Totalt samisk reindrift	**2 446**	**2 218**	**2 400**	**2 222**	**2 521**	**2 571**	**2 606**	**2 573**	**2 688**	**2 712**

Fra og med 2018 er antall personer i tabell 3.4.5 personer med rein registrert i melding om reindrift, da dette gir et mer riktig bilde av hvor mange som driver med reindrift. I publikasjoner før 2017 er antallet personer i siidaandelen personer med og uten rein. Fra og med 2024 vil det kun være personer med rein i eget merke som er med som følge av endring i Forskrift om melding om reindrift.

Tabellen omfatter personer som etter reindriftsloven § 9 har rein i en siidaandel, uavhengig av om reindrift er hovedvirksomheten eller ikke. Dette gjelder i første rekke siidaandelsleder, ektefellen/samboer og deres barn dersom de har eget merke. Siidaandelen kan også omfatte rein som tilhører andre, forutsatt at disse oppfyller vilkårene i reindriftsloven § 9. Som hovedregel kan ingen enkeltpersoner eie rein i mer enn en siidaandel.

Tabell 3.4.6 viser antall personer per enhet med rein i tidsperioden 2018-2024. I referanse perioden har det totalt vært en økning i antall personer per siidaandel.

Tabell 3.4.6 Antall personer per siidaandel

Reinbeiteområde	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Polmak/Varanger	3,9	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5
Karasjok	3,8	4,5	4,4	4,6	4,3	4,4	4,7
Vest-Finnmark	4,9	5,8	5,8	6,0	5,9	6,1	6,0
Finnmark	4,4	5,2	5,2	5,3	5,2	5,4	5,4
Troms	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6	3,7
Nordland	3,5	3,6	3,9	4,1	4,0	4,3	4,6
Nord-Trøndelag	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	4,0	4,1
Sør-Tr./Hedmark	3,5	3,8	3,8	3,8	4,0	4,3	4,4
Totalt samisk reindrift	**4,1**	**4,7**	**4,7**	**4,9**	**4,8**	**5,0**	**5,0**

Aktive merker er merker det er registrert rein på. Figur 3.4.4 viser aktive merker i perioden 2020-2024. Antall aktive merker i 2024 er 2 712, det har vært en svak økning i perioden. Her er ikke reinmerker som ligger til behandling tatt med, og Økonomisk utvalg er kjent med at det ligger inne søknader som ikke er blitt behandlet.

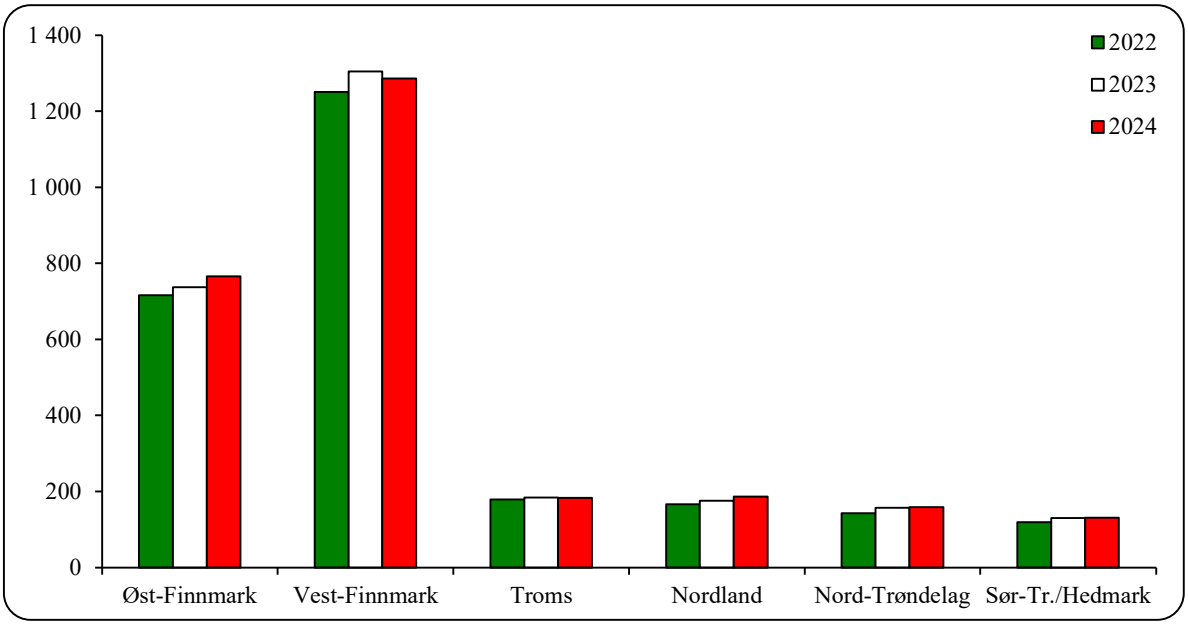

Figur 3.4.4 Antall aktive merker i perioden 2021-2024

3.4.4 Sysselsetting

Det ble i 2021 utarbeidet en ny arbeidstidsundersøkelse og denne er innarbeidet i Totalregnskapet fra 2021. I perioden fra 2013 frem til 2021 er beregningene gjort fra arbeidstidsundersøkelsen fra 2014.

Ved beregning av antall årsverk tas det hensyn til reinbeiteområde, utøverens alder, siidaandelsleders kjønn, om siidaandelen ledes sammen med ektefelle/samboer, samt antall reineiere i siidaandelen.

Reindriften er på mange måter en livsform, noe som også setter sitt preg på det arbeidet som utføres. Det kan mange ganger være vanskelig å måle reell arbeidstid, samt hvordan den enkelte registrerer ventetid og den tiden som går med til å forflytte seg etter flokken. Det er heller ikke tatt hensyn til hvordan omfanget av arbeid utenfor reindriften påvirker arbeidsinnsatsen i reindriften.

Arbeidsforbruket i reinlagene ble tidligere beregnet på grunnlag av et fast antall rein per årsverk. Fra og med 2018 baserer årsverk for reinlagene seg på reinlagenes egne beregninger.

Ved beregningene er det lagt til grunn at ett årsverk utgjør 1.800 timer for siidaandelene.

Tabell 3.4.7 Beregnet arbeidsforbruk i 2024

Reinbeiteområde	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk
Polmak/Varanger	4 123	2,29	101	241
Karasjok øst	2 285	1,27	65	340
Karasjok vest	2 300	1,28	90	279
Øst-Finnmark	2 782	1,55	256	280
Kautokeino øst	3 706	2,06	129	179
Kautokeino midt	3 820	2,12	198	158
Kautokeino vest	3 616	2,01	116	202
Vest-Finnmark	3 731	2,07	443	176
Troms	2 679	1,49	75	169
Nordland	2 733	1,52	62	223
Nord-Trøndelag	2 450	1,36	53	266
Sør-Tr./Hedmark	2 718	1,51	45	311
Reinlag			22	477
Gjennomsnitt for landet	**3 117**	**1,73**	**955**	**225**

Tabell 3.4.7 viser store variasjoner i beregnet arbeidsforbruk mellom reinbeiteområdene. Målt i timer og årsverk per enhet, har Polmak/Varanger høyeste arbeidsforbruk (4 123 timer og 2,29 årsverk per enhet) og Karasjok øst det laveste (2 285timer og 1,27 årsverk).

Beregnet antall årsverk i samisk reindrift i 2024 gir et gjennomsnitt på 1,73 årsverk per siidaandel.

Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) den siste femårsperioden er vist i tabell 3.4.8.

Tabell 3.4.8 Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) i perioden 2020-24

Reinbeiteområde	2020	2021	2022	2023	2024
Polmak/Varanger	49	100	100	101	101
Karasjok	244	153	157	154	155
Øst-Finnmark	293	253	258	255	256
Vest-Finnmark	362	435	443	442	443
Troms	81	76	77	74	75
Nordland	69	64	63	62	62
Nord-Trøndelag	51	53	54	53	53
Sør-Tr./Hedmark	51	45	45	45	45
Reinlag	23	22	22	22	22
Totalt antall årsverk	**930**	**949**	**961**	**953**	**955**

Antall årsverk i reindriftsnæringen holdt seg forholdsvis stabilt fra 2019 til 2020. Dette har sammenheng med at beregningen av årsverk tok utgangspunkt i arbeidstidsundersøkelsen fra 2014. Fra 2021 bygger arbeidsforbruket på ny undersøkelse. Vi ser at i 2021 er det en økning i årsverk. Den største økningen er i Polmak/Varanger og Vest-Finnmark. Samtidig som vi ser en nedgang i Karasjok.

3.4.5 Likestilling i reindriften

Tabell 2.6.1. (under kapittel 2.6) viser det totale antall beregnede årsverk i reindriftsnæringen. Etter arbeidstidsundersøkelsen som er beskrevet i kapittel 3.2 har vi særskilt beregnet kvinners innsats og betydning for reindriften. Antall årsverk utført av kvinner framkommer i tabell 3.4.9 nedenfor. Det gjøres oppmerksom på at beregningene er utført med bakgrunn i kvinnelige siidaandelslederes, samt kvinnelige ektefellers/samboeres arbeidsinnsats, og at arbeidstiden til andre medlemmer av siidaandelen ikke er iberegnet.

Ved beregning av antall årsverk utført av kvinner tas det hensyn til antall kvinnelige siidaandelsledere i felles siidaandel, antall kvinnelige siidaandelsledere med ektefelle/samboer, om den eventuelle ektefellen/samboer selv er aktiv reindriftsutøver, samt antall kvinnelige ektefeller/samboere i de siidaandeler som har mannlig siidaandelsleder.

Det beregnede arbeidsforbruket for kvinner i 2024 er spesifisert i tabell 3.4.9 Ved beregningene er det lagt til grunn at et årsverk er 1.800 timer.

Tabell 3.4.9 Arbeidsforbruk for kvinner i 2024

Reinbeiteområde	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk	Antall siidaandeler
Polmak/Varanger	1 159	0,64	28	217	44
Karasjok øst	642	0,36	18	299	51
Karasjok vest	646	0,36	25	326	71
Øst-Finnmark	782	0,43	72	276	166
Kautokeino øst	1 041	0,58	36	169	62
Kautokeino midt	1 073	0,60	55	173	93
Kautokeino vest	1 016	0,56	33	155	58
Vest-Finnmark	1 048	0,58	124	167	213
Troms	753	0,42	21	152	51
Nordland	768	0,43	17	194	41
Nord-Trøndelag	689	0,38	15	232	39
Sør-Tr./Hedmark	764	0,42	13	266	30
Totalt 2023	**876**	**0,49**	**262**	**206**	**539**
Totalt 2022	*879*	*0,49*	*264*	*196*	*540*

Tabell 3.4.9 viser at det i 2024 var totalt 262 årsverk utført av kvinner i reindriften. Det fremgår videre at arbeidsforbruket målt i timer per andel er høyest i Polmak/ Varanger, og lavest i Karasjok øst. Målt i antall rein per årsverk (rein med kvinnelig eier) varierer arbeidsforbruket fra 152 rein i Troms til 326 rein i Karasjok vest.

Det gjøres oppmerksom på at tall i tabellene 3.4.3.-.3.4.9 gjelder på det tidspunktet (oktober 2024) bakgrunnsmaterialet ble hentet ut, og viser ikke nødvendigvis det endelige bildet når alle Melding om reindrift er godkjent. Faktorer som her spiller inn er hvorvidt meldingen er levert eller godkjent på tidspunktet rapporten ble tatt ut.

Tabell 3.4.10 viser antall aktive siidaandeler som har kvinnelig siidaandelsleder, fordelt etter siidaandelens reintall og siidaandelslederens alder.

Tabell 3.4.10 Andel siidaandeler med kvinner som ledere i 2024 fordelt etter siidaandelslederens alder og siidaandelens reintall

Reinbeiteområde	Andel Enheter i prosent	Alder			Reintall			
		< =30	31-50	> 50	<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	2 %	0 %	18 %	5 %	14 %	0 %	15 %	20 %
Karasjok	4 %	30 %	23 %	24 %	14 %	38 %	17 %	20 %
Øst-Finnmark	**6 %**	**30 %**	**40 %**	**30 %**	**29 %**	**38 %**	**33 %**	**40 %**
Vest-Finnmark	6 %	50 %	35 %	32 %	29 %	34 %	35 %	60 %
Troms	2 %	0 %	10 %	14 %	29 %	17 %	4 %	0 %
Nordland	1 %	20 %	3 %	11 %	0 %	7 %	11 %	0 %
Nord-Trøndelag	1 %	0 %	10 %	5 %	14 %	3 %	9 %	0 %
Sør-Tr./Hedmark	1 %	0 %	3 %	8 %	0 %	0 %	9 %	0 %
Totalt samisk reindrift	**16 %**	**11 %**	**46 %**	**43 %**	**8 %**	**33 %**	**53 %**	**6 %**

I 2024 var det i overkant av 16% av siidaandelene som har kvinnelig leder. Tabell 3.4.10 viser prosentvis alders - og reintallsfordeling. Majoriteten av de kvinnelige siidaandelslederne er mellom 31 og 50 år, og har et reintall mellom 251 – 600 dyr.

Tabell 3.4.11 viser en tilsvarende oversikt over antall siidaandeler som har mannlig siidaandelsleder.

Tabell 3.4.11 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2024 med menn som siidaandelsledere, fordelt etter siidaandelslederens alder og siidaandelens reintall

Reinbeiteområde	Andel enheter	Alder			Reintall			
		< 30	31-50	> 50	<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	6 %	2 %	10 %	9 %	0 %	1 %	6 %	2 %
Karasjok	15 %	34 %	18 %	24 %	3 %	10 %	9 %	1 %
Øst-Finnmark	**21 %**	**36 %**	**29 %**	**33 %**	**3 %**	**11 %**	**15 %**	**3 %**
Vest-Finnmark	24 %	57 %	41 %	31 %	7 %	21 %	11 %	1 %
Troms	6 %	0 %	12 %	10 %	1 %	5 %	4 %	0 %
Nordland	5 %	2 %	6 %	10 %	1 %	3 %	3 %	1 %
Nord-Trøndelag	5 %	2 %	7 %	8 %	0 %	1 %	5 %	0 %
Sør-Tr./Hedmark	3 %	2 %	5 %	8 %	0 %	0 %	5 %	0 %
Totalt samisk reindrift	**64 %**	**13 %**	**50 %**	**37 %**	**11 %**	**40 %**	**43 %**	**5 %**

De mannlige siidaandelseledere utgjør om lag 64 prosent av totalen. I likhet med de kvinnelige siidaandelslederne, er også hoveddelen av de mannlige siidaandelsledere mellom 31 og 50 år.

Tabell 3.4.12 Antall felles siidaandeler i samisk reindrift i 2024

Reinbeiteområde	Antall enheter	Reintall			
		<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	1 %	0 %	1 %	0%	3 %
Karasjok	3 %	1 %	2 %	5 %	11 %
Øst-Finnmark	4 %	1 %	3 %	5 %	15 %
Vest-Finnmark	8 %	0 %	1 %	16 %	30 %
Troms	1 %	0 %	1 %	2 %	3 %
Nordland	1 %	0 %	0 %	1%	6 %
Nord-Trøndelag	1 %	0 %	0 %	0 %	8 %
Sør-Tr./Hedmark	1 %	0 %	0 %	0 %	7 %
Totalt samisk reindrift	**18 %**	**1 %**	**5 %**	**24 %**	**70 %**

Atten prosent av siidaandelene er felles siidaandeler. Av de felles siidaandelene har 70 prosent mer enn 600 rein.

Tabell 3.4.13 Fordeling av siidaandelsleders alder i 2010, 2015 og 2024

Reinbeiteområde	2010			2015			2024		
	<=30	31-50	>50	<=30	31-50	>50	<=30	31-50	>50
Polmak/Varanger	14 %	41 %	45 %	11 %	48 %	41 %	7 %	61 %	32 %
Karasjok	12 %	47 %	41 %	18 %	42 %	40 %	16 %	42 %	42 %
Øst-Finnmark	13 %	45 %	42 %	16 %	43 %	40 %	13 %	47 %	39 %
Vest-Finnmark	13 %	49 %	38 %	9 %	50 %	41 %	16 %	46 %	38 %
Troms	4 %	39 %	57 %	8 %	45 %	47 %	2 %	53 %	45 %
Nordland	7 %	48 %	45 %	7 %	55 %	38 %	10 %	34 %	56 %
Nord-Trøndelag	8 %	49 %	44 %	10 %	36 %	54 %	5 %	46 %	49 %
Sør-Tr./Hedmark	7 %	43 %	50 %	0 %	43 %	57 %	3 %	47 %	50 %
Totalt samisk reindrift	**11 %**	**47 %**	**43 %**	**10 %**	**46 %**	**43 %**	**12 %**	**46 %**	**42 %**

Tabell 3.4.13 viser fordeling av siidaandelsleders alder på områdenivå i 2010, 2015 og 2024. Aldersstrukturen har vært tilnærmet lik i sammenligningsperioden, og det er flest siidaandelsledere i aldersgruppen 31-50 år.

Tabell 3.4.14 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2024 etter reineierens kjønn (prosent)

Reinbeiteområde	Fordeling reintall (%)	
	Kvinner	Menn
Polmak/ Varanger	25 %	75 %
Karasjok	28 %	72 %
Øst-Finnmark	27 %	73 %
Vest-Finnmark	29 %	71 %
Troms	26 %	74 %
Nordland	23 %	77 %
Nord-Trøndelag	25 %	75 %
Sør-Tr./Hedmark	24 %	76 %
Totalt samisk reindrift	**27 %**	**73 %**
Totalt 2023	*27 %*	*73 %*

Tabell 3.4.14 viser at 27 prosent av reintallet i 2024 står oppført med kvinner som eiere.

Tabell 3.4.15 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2024 etter reineierens medlemstype (prosent)

	Fordeling reintall prosent	
Reinbeiteområde	Siidaandels leder	Andre reineiere
Polmak/Varanger	76 %	24 %
Karasjok	71 %	29 %
Øst-Finnmark	73 %	27 %
Vest-Finnmark	59 %	41 %
Troms	76 %	24 %
Nordland	78 %	22 %
Nord-Trøndelag	83 %	17 %
Sør-Tr./Hedmark	80 %	20 %
Totalt samisk reindrift 2024	**69 %**	**31 %**
Totalt 2023	*67 %*	*29 %*

Tabell 3.4.15 viser at siidaandelsledere står oppført som eiere av 69 prosent av reintallet i 2024, mens andre reineiere i siidaen eier 31 prosent av reintallet. Andre reineiere kan eksempelvis være barn av siidaandelsleder, ektefeller eller andre slektninger med reinmerke. Til og med 2023 viste denne tabellen reintall også tall for siidaandelsleders ektefelle/ samboer, dette utgjorde i 2023 fire prosent.

3.4.6 Aldersstruktur og fordeling av reintall

Tabell 3.4.16 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift etter reineiers alder (prosent)

Reinbeiteområde	2010			2015			2024		
	Alder			Alder			Alder		
	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50
Polmak/Varanger	24 %	38 %	38 %	20 %	41 %	39 %	7 %	65 %	27 %
Karasjok øst	14 %	46 %	40 %	23 %	41 %	36 %	18 %	32 %	50 %
Karasjok vest	24 %	47 %	29 %	25 %	42 %	34 %	17 %	46 %	37 %
Øst-Finnmark	**21 %**	**44 %**	**35 %**	**22 %**	**41 %**	**36 %**	**14 %**	**48 %**	**38 %**
Kautokeino øst	22 %	57 %	21 %	20 %	51 %	28 %	21 %	44 %	35 %
Kautokeino midt	22 %	48 %	30 %	20 %	51 %	29 %	17 %	49 %	35 %
Kautokeino vest	19 %	44 %	38 %	15 %	47 %	39 %	18 %	42 %	40 %
Vest-Finnmark	**21 %**	**49 %**	**30 %**	**19 %**	**50 %**	**31 %**	**18 %**	**45 %**	**36 %**
Troms	11 %	35 %	54 %	16 %	41 %	43 %	7 %	56 %	37 %
Nordland	13 %	48 %	39 %	17 %	49 %	34 %	17 %	37 %	46 %
Nord-Trøndelag	16 %	46 %	38 %	15 %	39 %	46 %	8 %	51 %	40 %
Sør-Tr./Hedmark	11 %	45 %	43 %	7 %	42 %	51 %	10 %	37 %	53 %
Totalt samisk reindrift	**19 %**	**46 %**	**35 %**	**19 %**	**45 %**	**36 %**	**15 %**	**46 %**	**39 %**

Tabell 3.4.17 Fordeling av siidaandelsleders reintall i samisk reindrift etter siidaandelsleders alder (prosent)

Reinbeiteområde	2010			2015			2024		
	Alder			Alder			Alder		
	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50
Polmak/Varanger	16 %	43 %	41 %	9 %	52 %	40 %	0 %	75 %	25 %
Karasjok øst	3 %	54 %	44 %	15 %	52 %	34 %	6 %	37 %	56 %
Karasjok vest	13 %	57 %	30 %	19 %	48 %	33 %	7 %	56 %	36 %
Øst-Finnmark	11 %	51 %	38 %	14 %	51 %	35 %	4 %	57 %	39 %
Kautokeino øst	12 %	63 %	25 %	5 %	60 %	35 %	11 %	52 %	37 %
Kautokeino midt	7 %	54 %	38 %	7 %	56 %	37 %	5 %	58 %	37 %
Kautokeino vest	8 %	47 %	45 %	4 %	49 %	47 %	7 %	50 %	42 %
Vest-Finnmark	9 %	55 %	36 %	6 %	55 %	40 %	8 %	54 %	39 %
Troms	3 %	36 %	61 %	6 %	46 %	47 %	0 %	62 %	38 %
Nordland	1 %	58 %	41 %	8 %	58 %	35 %	9 %	41 %	50 %
Nord-Trøndelag	3 %	52 %	45 %	5 %	41 %	54 %	5 %	53 %	42 %
Sør-Tr./Hedmark	4 %	47 %	49 %	0 %	44 %	56 %	4 %	37 %	59 %
Totalt samisk reindrift	**8 %**	**52 %**	**40 %**	**8 %**	**51 %**	**41 %**	**5 %**	**53 %**	**41 %**

Tabellene 3.4.16 og 3.4.17 viser at reintallet fordelt etter alder har holdt seg stabilt i perioden 2010-2024, både når det gjelder fordeling av totalt reintall og siidaandelsleders reintall.

Tabell 3.4.18 viser siidaandelsleders reintall i samisk reindrift fordelt etter siidaandelsleders alder. Det gjøres oppmerksom på at i enkelte siidaandeler har ikke leder rein, mens andre medlemmer i siidaandelen er reineiere. Siidaandeler der leder ikke har rein vises i tabell 3.4.19.

Tabell 3.4.18 Siidaandelsleders reintall i samisk reindrift i 2023 fordelt etter siidaandelsleders alder

Siidaandelsleders alder	2024				
	Reintall				
	0	**1-99**	**100-250**	**251-600**	**>600**
< 30	34 %	16 %	33 %	16 %	0 %
30-50	0 %	20 %	37 %	39 %	4 %
51-67	0 %	27 %	37 %	33 %	3 %
> 67	10 %	40 %	23 %	23 %	4 %
Totalt samisk reindrift	**4 %**	**24 %**	**35 %**	**33 %**	**3 %**

Tabell 3.4.18 viser at i 2024 hadde flest siidaandelsledere i aldersgruppen under 30 år 0 rein mens 34 prosent hadde et reintall mellom 100 og 250. I aldersgruppene 30-50 år var det ganske jevnt og i 51-67 år lå flest på et reintall på mellom 100-250, mens i gruppen med siidaandelsleder på over 67 år hadde flest et reintall på mellom 1-99. Av siidaandelsledere over 67 år hadde ti prosent ikke rein.

3.4.19 Antall siidaandelsledere uten rein, 2019 - 2023

Reinbeiteområde	2020	2021	2022	2023	2024
Polmak/Varanger	1	2	1	1	1
Karasjok	2	4	10	3	9
Øst-Finnmark	3	6	11	4	10
Vest-Finnmark	4	4	10	8	6
Troms	1	2	3	3	2
Nordland	2	5	4	2	3
Nord-Trøndelag	0	3	3	0	4
Sør-Tr/Hedmark	0	0	0	0	1
Totalt samisk reindrift	**10**	**20**	**31**	**17**	**26**

Tabell 3.4.19 viser antall siidaandelsledere som står oppført uten rein i perioden 2020 til 2024. Fra og med 2024 regnes begge ektefeller/samboere med for felles siidaandeler. Frem til 2023 var en av ektefellene/ samboerne rapportert som leder i Melding om reindrift. Fra 2024 ble begge rapportert som siidaandelsleder og det vil derfor se ut som det er flere siidaandelsledere fra 2024.

3.5 Skatt og avgift

Tabell 3.5.1 viser antall reindriftsfradrag per reinbeiteområde for regnskapsåret 2023. Tabellen er basert på opplysninger fra skattemyndighetene, og utvalget består av samtlige siidaandelsledere som har reindriftsfradrag.

For 2023 utgjorde fradraget inntil 93 000 kroner pluss 38 prosent av inntekt i reindriftsnæring som overstiger 93 000 kroner opp til et maksimalt fradrag på 195 000 kroner. Dette innebærer at næringsinntekt mellom 0 og 93 000 kroner gir reindriftsfradrag lik inntekten. Dersom næringsinntekten er mellom 93 000 kroner og 361 421 kroner er fradraget 93 000 kroner pluss 38 prosent av næringsinntekt over 93 000 kroner. Når næringsinntekten er 361 421 kroner eller høyere får man maksimalt fradrag på 195 000 kroner.

Fra og med 1. juli 2018 ble det gitt regler om fritak for engangsavgift og fradragsrett for merverdiavgift for snøscootere og ATV-er til bruk i reindriftsnæringen. Fra og med 2024 gjelder dette også med terrenggående motorsykler. Kjøretøy brukt i reindriftsnæringen avgiftsbehandles på lik linje med kjøretøy benyttet i som driftsmidler i landbruket for øvrig. Virksomheter som driver med reindrift kan kjøpe inn inntil fire snøscootere eller ATV-er i løpet av en toårsperiode. Reinlagene kan kjøpe inn åtte for samme periode.
Fradragsretten gjelder også for merverdiavgift ved reparasjoner og drift av disse kjøretøyene.

Fra 2020 har reindriften hatt fritak fra eiendomsskatt for reindriftsanlegg på samme måte som jordbruk og skogbruk.

Tabell 3.5.1 Prosentvis fordeling av reindriftsfradrag for 2023, etter fradragenes størrelse

Reinbeite-	**Fordeling av reindriftsfradrag (%)**		
område	**< 93 000 kr**	**93 000 kr- 194 999 kr**	**Maksimalt fradrag 195 000 kr**
Polmak/Varanger	12 %	17 %	71 %
Karasjok øst	39 %	58 %	3 %
Karasjok vest	44 %	48 %	8 %
Øst-Finnmark	32 %	40 %	28 %
Kautokeino øst	31 %	63 %	6 %
Kautokeino midt	39 %	48 %	12 %
Kautokeino vest	44 %	36 %	21 %
Vest-Finnmark	39 %	49 %	13 %
Troms	8 %	63 %	29 %
Nordland	8 %	31 %	62 %
Nord-Tr.lag	6 %	28 %	66 %
Sør-Tr./Hedmark	6 %	6 %	87 %
Totalt samisk reindrift	**26 %**	**41 %**	**33 %**
Totalt samisk reindrift 2022	*26 %*	*44 %*	*30 %*

Det fremgår av tabell 3.5.1 at i alt 33 prosent av siidaandelslederne i utvalget oppnådde fullt reindriftsfradrag på 195 000 kroner for regnskapsåret 2023. Andelen siidaandelsledere som oppnådde fullt reindriftsfradrag var høyest i Sør-Trøndelag/Hedmark (87 prosent).

I 2023 fikk siidaandelsledere et totalt reindriftsfradrag på 50,8 millioner. (2022: 51,6 mill. kroner). Det var 387 siidaandelsledere som hadde reindriftsfradrag i 2023. Dette utgjør 78 prosent av alle siidaandelsledere.

3.6 Tap av rein

Erstatningsutbetalingene skjer på grunnlag av dokumenterte og sannsynliggjorte skader. Grunnsatsen for erstatninger beregnes på grunnlag av gjennomsnittlig slaktevekter fra de tre foregående år (distriktsvis) og en indeksregulert pris pr. kg kjøtt ved leveranse til slakteri (gjennomsnittlig nettopris fra de tre siste år; områdevis). Grunnsatsen er produktet av disse to verdiene. Satsene reguleres årlig ut ifra innrapporterte tall.

Hovedårsaken til at reindriftsnæringen er spesielt utsatt for rovvilttap, er at rein er det eneste beitedyret som finner sin næring i utmark hele året. Dette innebærer at driftsformen i seg selv gir økt tapsrisiko, og det gjør reindriftsnæringen spesielt sårbar ved økning i rovviltbestanden. Det finnes få tapsforebyggende tiltak som er effektive for reindriften. Tiltakene er ofte kostnadskrevende, og de kommer ofte i konflikt med reindriftens tradisjonelle driftsmåter.

Tabell 3.6.1 viser utviklingen i innrapporterte rovvilttap i forhold til totale innrapporterte tap for driftsårene i perioden 2019/2020-2023/2024.

Tabell 3.6.1 Andel innrapporterte rovvilttap av innrapporterte totale tap (prosent)

Reinbeiteområde	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Øst-Finnmark	85 %	83 %	88 %	90 %	87 %
Vest-Finnmark	86 %	87 %	89 %	92 %	92 %
Finnmark	86 %	85 %	89 %	91 %	90 %
Troms	86 %	86 %	89 %	93 %	87 %
Nordland	89 %	89 %	88 %	93 %	90 %
Nord-Trøndelag	92 %	91 %	90 %	95 %	93 %
Sør-Tr./Hedmark	84 %	85 %	87 %	90 %	88 %
Reinlag	83 %	77 %	66 %	69 %	82 %
Landet	**86 %**	**86 %**	**88 %**	**92 %**	**90 %**

Av tabellen framgår det at andelen innrapporterte rovvilttap i 2023/24 totalt er på 90 prosent av de innrapporterte tapene. Det er to prosentpoeng lavere enn året før.

Tabell 3.6.2 og 3.6.3 viser dyr det er gitt erstatning for fordelt på skadevolder. Tallene er hentet fra Miljødirektoratets rovbase, Bane NOR og melding om reindrift.

Tabell 3.6.2 Antall erstattede rein fordelt på skadevolder i perioden 2021-23

Tapsårsak/ skadevolder	2021			2022			2023		
	Kalv	Simle	Okse	Kalv	Simle	Okse	Kalv	Simle	Okse
Gaupe	4 130	1 675	358	4 514	1 809	417	4 196	1 636	373
Jerv	4 583	1 749	450	4 623	1 697	481	4 444	1 642	427
Bjørn	387	51	6	310	33	2	333	38	3
Ulv	79	57	3	81	41	5	115	61	7
Kongeørn	7 632	439	32	7 690	403	34	6 361	329	18
Ukjent fredet rovdyr	639	180	36	572	108	18	475	114	21
Tog	32	145	108	54	276	135	14	114	38
Veitrafikk	82	301	111	241	319	93	173	500	184
Totalt	**17 564**	**4 597**	**1 104**	**18 085**	**4 686**	**1 185**	**16 111**	**4 434**	**1 071**

Tabell 3.6.3 Antall erstattede rein per område i 2023 fordelt på skadevolder

Tapsårsak/ skadevolder	Øst-Finnm.	Vest-Finnm.	Troms	Nordland	Nord-Tr. lag	Sør-Tr.lag	Reinlag
Gaupe	1 534	1 727	594	1 416	727	203	4
Jerv	1 960	1 351	348	1 125	1 223	483	22
Bjørn	113	0	0	19	172	70	0
Ulv	52	82	0	0	0	49	0
Kongeørn	1 587	2 961	977	385	343	293	162
Ukjent fredet rovdyr	4	10	9	219	203	137	28
Tog	0	0	8	134	20	0	0
Veitrafikk	171	160	94	227	154	43	8
Totalt	**5 421**	**6 291**	**2 030**	**3 525**	**2 842**	**1 278**	**224**

Tabell 3.6.4 Andel erstattede rovvilttap av innrapporterte rovvilttap (prosent)

Reinbeiteområde	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Øst-Finnmark	20 %	21 %	23 %	30 %	23 %
Vest-Finnmark	23 %	25 %	25 %	25 %	19 %
Finnmark	21 %	23 %	24 %	27 %	21 %
Troms	40 %	41 %	40 %	41 %	38 %
Nordland	46 %	53 %	50 %	49 %	51 %
Nord-Trøndelag	41 %	46 %	44 %	45 %	48 %
Sør-Tr./Hedmark	28 %	45 %	49 %	59 %	55 %
Reinlag	42 %	21 %	29 %	69 %	67 %
Landet	**27 %**	**31 %**	**30 %**	**32 %**	**28 %**

Tabell 3.6.5 viser en oversikt over rovvilt og antall rein i samisk reindrift i de ulike fylkene. Tallene for rovvilt er hentet fra Rovdata, og de ulike rovdyrene er ulikt fordelt på antall individer, antall familiegrupper, bestandsestimat og antall hekkende par. Tidsanvisningen er også ulik for noen av gruppene. Noen av tallene er estimater eller anslag, mens andre er dyr påvist eller foreløpig dokumentert og kartlagt.

Tabell 3.6.5 Rovvilt og reintall i samisk reindrift

Fylke	**Reintall 2023**	**Gaupe - antall familiegrupper 2023/2024(1okt-28 feb)***	**Jerv - bestandsestimat for årene 2021-2023****
Finnmark	150 197	2	75,2
Troms	12 783	9	
Nordland	13 952	13,5	62,7
Trøndelag/Innlandet /Møre og Romsdal	38 429	26,5	177,5
Sum	**215 695**	**51**	**315,4**

Tabell 3.6.5 forts. Rovvilt og reintall i samisk reindrift

Fylke	**Bjørn - antall individer 2023**	**Ulv - antall individer 2023/2024*****	**Kongeørn - antall hekkende par i perioden 2015-2019******
Finnmark	77	2	119
Troms	2	0	137
Nordland	1	0	120
Trøndelag/Innlandet /Møre og Romsdal	97	46-47	259
Sum	**177**	**48-50**	**635**

- Gaupe er antall familiegrupper av gaupe påvist før jakt.
- Jerv er bestandsestimat på antall jerv for årene 2021-2023.
- Bjørn er antall identifiserte individer.
- Ulv er antall foreløpige dokumenterte og kartlagte ulv vinteren 2023/2024, noen av individene har tilhold i både Norge og Sverige.
- Tallene på gaupe, jerv, bjørn og ulv har vi fått fra Rovdata.
- Kongeørn er anslagsvis antall hekkende par i perioden 2015-2019.

Figur 3.6.1 viser samlede tap av rein i driftsåret 2023/2024 (innrapporterte tap) fordelt på tapsårsak. På grunn av at opplysningene er hentet fra melding om reindrift presenteres de for driftsåret i denne figuren.

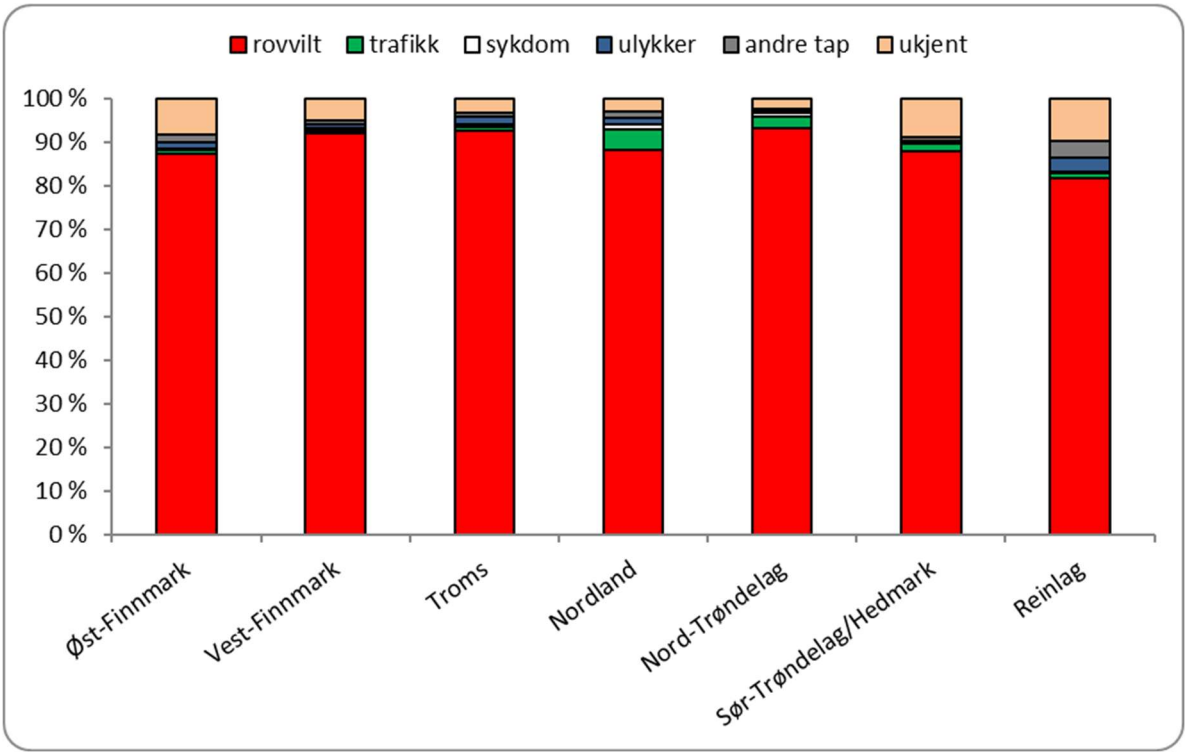

Figur 3.6.1 Innrapporterte tap av rein i driftsåret 2023/24 fordelt på tapsårsak (prosent)

Vedlegg

1. Tabeller

Vedleggstabell 1 Tiltak mot radioaktivitet i perioden 1990-2023 (1 000 kroner)

År	Anlegg/ foring/tap	Tidlig slakt	Kostholds-komp.	Nedfôring	Totalt
1990	1833	-	3281	-	5 114
1991	2200	-	2515	-	4 715
1992	2 811	-	1 358	-	4 169
1993	2 306	682	1 276	-	4 264
1994	1 017	1 360	1 492	-	3 869
1995	3 352	2 005	1 217	-	6 574
1996	1 702	778	855	-	3 334
1997	867	1 892	866	-	3 625
1998	1 613	1 312	807	-	3 732
1999	1 276	1 560	806	-	3 633
2000	554	1 597	618	30	2 799
2001	498	1 456	775	192	2 921
2002	173	1 234	403	85	1 894
2003	270	1 186	1 021	180	2 657
2004	310	1 013	707	197	2 227
2005	186	1 673	686	-	2 545
2006	-	1 075	156	-	1 231
2008	343	156	132	-	631
2009	412	518	4	1	935
2010	545	273	13	6	837
2011	755	774	4	-	1 532
2012	266	530	3	37	835
2013	337	377	-	-	715
2014	-	57	-	224	281
2015	-	-	-	167	167
2016	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-
2018	909	-	-	-	909
2019	-	-	-	-	-
2020	-	-	-	-	-
2021	-	-	-	-	-
2022	-	-	-	-	-
2023	-	-	-	-	-
Total	**24 534**	**21 508**	**18 994**	**1 118**	**66 144**

2. Kart over reinbeiteområdene

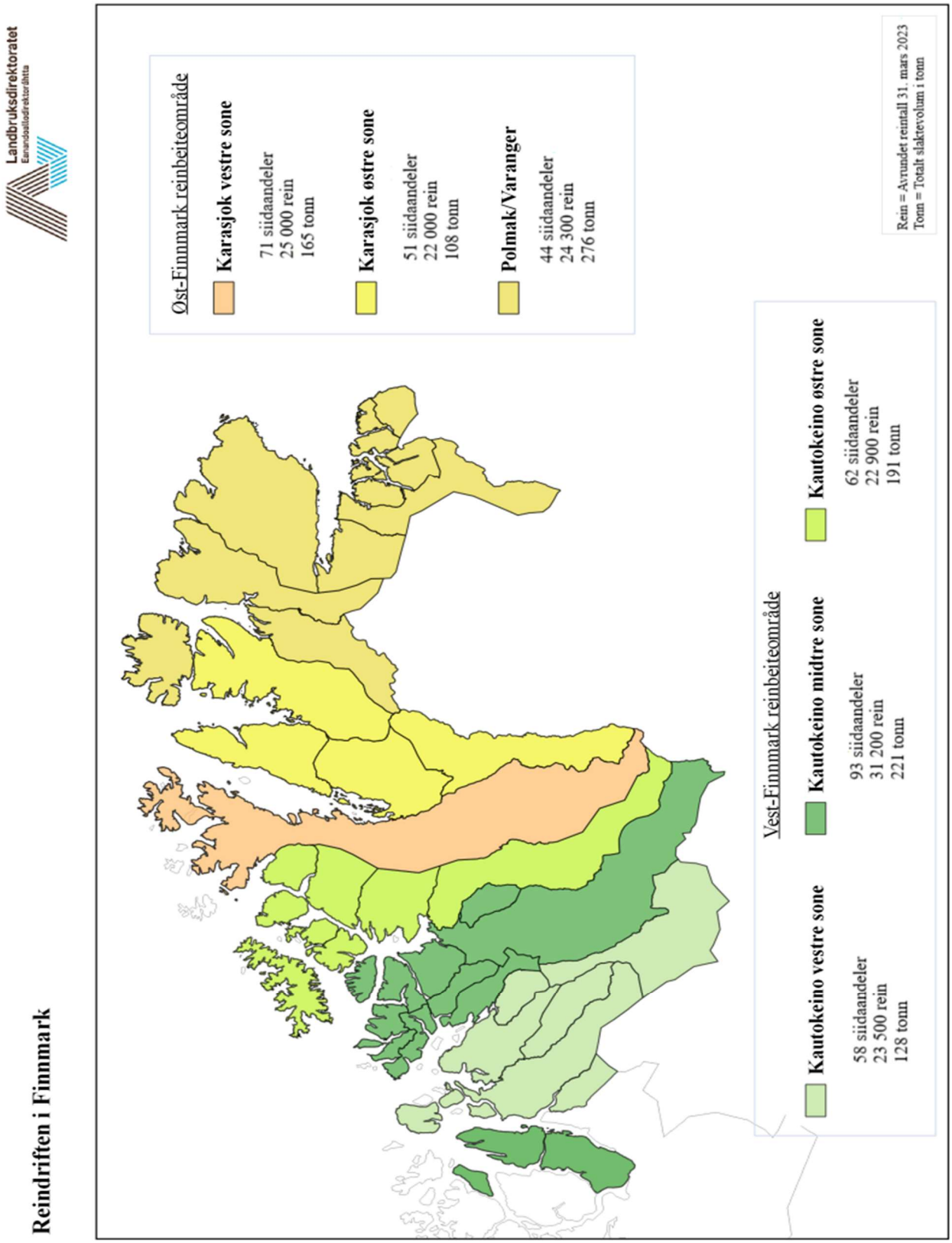

Reindriften i Troms og Nordland

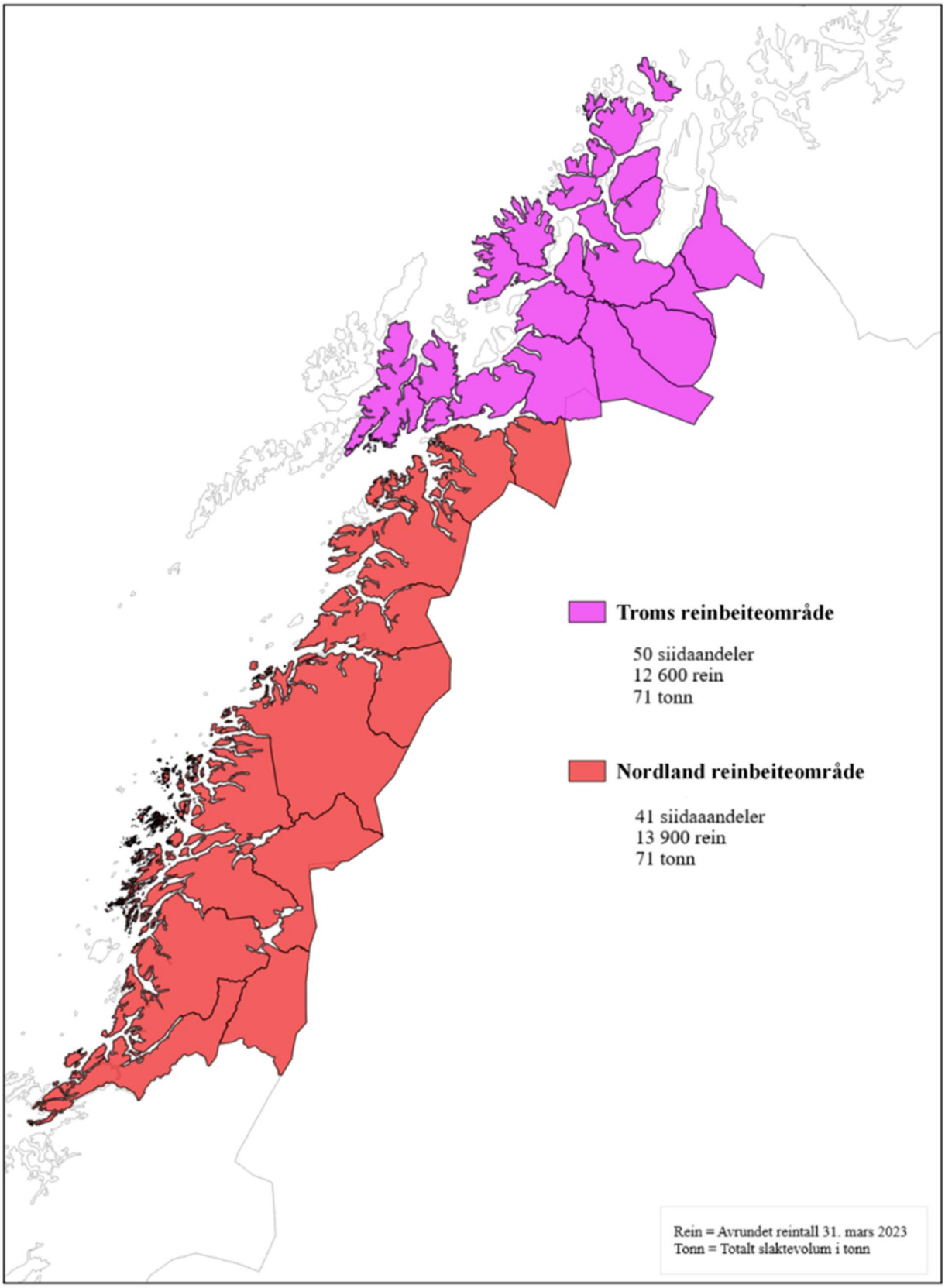

Kartdata: Kartverket og Landbruksdirektoratet

Reindriften i Trøndelag og konsesjonsområder

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

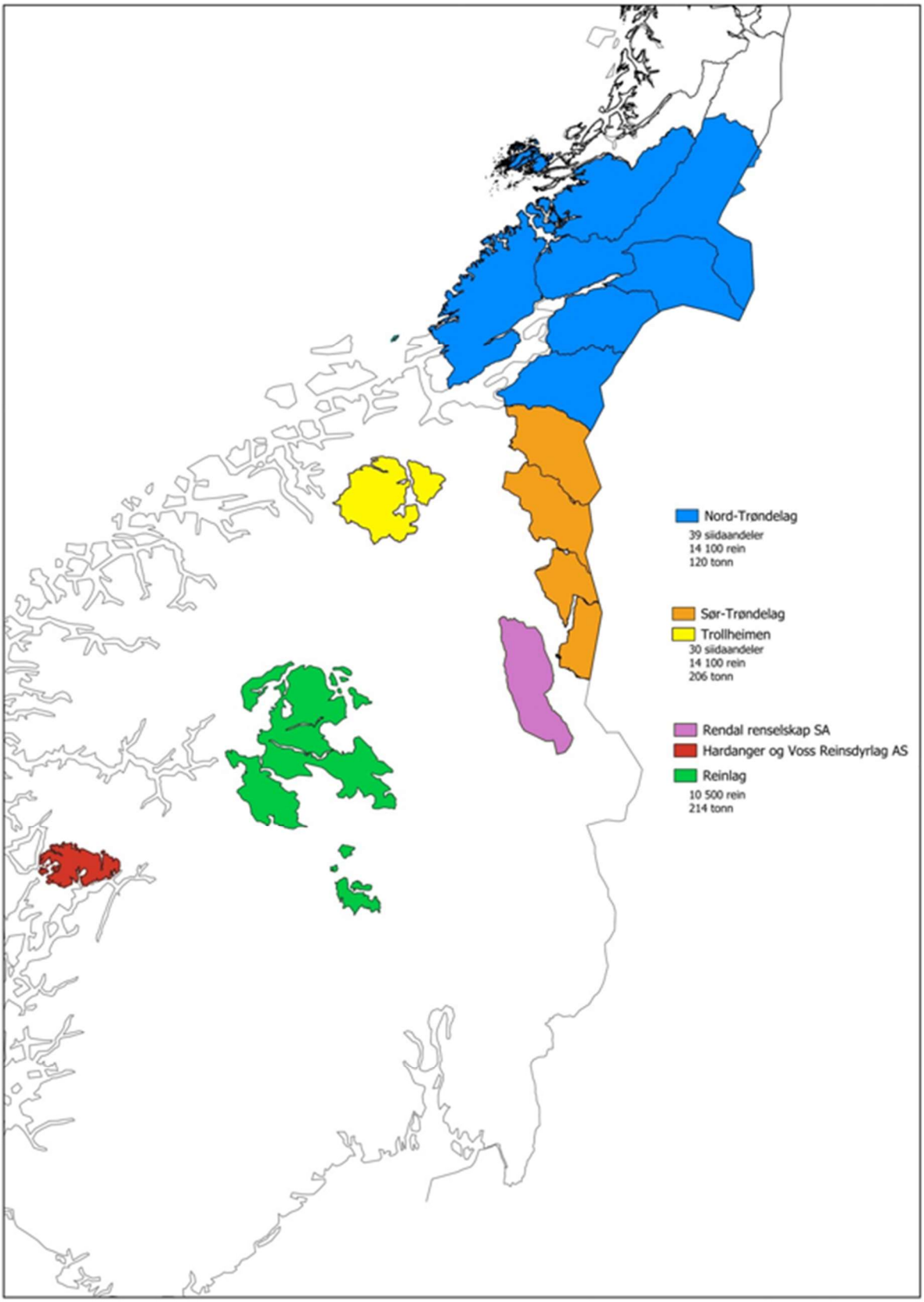

3. Ordforklaringer

Aktiv siidaandel	Siidaandel som er oppført med rein i utgående beholdning (per 31. mars) i melding om reindrift.
Binæringsinntekter	Inntekter av duodji, jakt, fiske, bærplukking og annen virksomhet knyttet til reindrift.
Becquerel (Bq)	Måleenhet for radioaktivitet.
Bruttopris	Pris til reineier fra slakteri, inkludert eventuelle slakte-/ og fraktekostnader.
CWD	Chronic Wasting Disease eller skrantesyke er en prionsykdom hos hjortedyr.
Driftsresultat	Inntekter minus kostnader. Kostnader til arbeid og renter på lånt kapital er ikke tatt med.
Driftstilskudd til ungdom og kvinner	Særskilt driftstilskudd til kvinner som står alene som leder av siidandel og ungdom under 30 år med egen siidaandel.
Driftsår	1. april – 31. mars (reindriftsåret).
Duodji	Samisk husflid.
Ektefelle/ samboertillegg	Direkte tilskudd til siidaandeler der begge ektefeller/samboere utøver aktiv reindrift og står som leder av siidaandelen.
Felles siidaandel	Siidaandel drevet av to ansvarlige ledere i fellesskap (ektefeller/samboere).
Felleskostnader	Felles kostnader som dekkes av reinbeitedistriktet, reindriftsfondet eller særskilte erstatningsfond.
Gápmasat	Leggskinn.
Hovedavtalen	Avtale som ligger til grunn for de årlige reindriftsforhandlingene (revidert i 1992/93 – St.prp. nr. 66 (1992-1993)), inngått mellom staten ved Landbruksdepartementet og Norske reindriftsamers landsforbund (NRL).
Kalveslaktetilskudd	Direkte tilskudd til siidaandel og reinlag for slakt av kalv.
Kapitalinnsats	Innsats av kapital, for eksempel i form av rein, snøscooter og lignende.
Konsumprisindeks	Statistisk forholdstall for forbruksvarer (viser prisstigningen).

Korrigert reintall	Reintall per 31. mars korrigert i henhold til opplysninger i siidaandelens melding om reindrift påfølgende år.
Kostholdskompensasjon	Tilskudd til kompensasjon for alternativt kosthold som følge av radioaktivitet i matrein.
Livdyrverdi	Verdi av levende rein (livdyr).
Låste beiter	Beiter som ikke er tilgjengelige på grunn av is eller snø.
Lærings og omsorgsbaserte tjenester	Tilleggsnæring hvor det ytes tjeneste for å gi læring, mestring, trivsel og forståelse av samisk kultur. Et eksempel er «ut på vidda».
Melding om reindrift	Melding som siidaandelsleder leverer inn hvert driftsår med oversikt over reintall, tap, slakteuttak, siidaandelens medlemmer, med videre.
Nettopris	Pris til reineier fra slakteri eksklusiv merverdiavgift og uten slakte-/ og eventuelle fraktkostnader.
NRL	Norske Reindriftsamers Landsforbund (næringsorganisasjon for norske reindriftsamer).
Oppgitt rovvilttap	Rovvilttap oppgitt i siidaandelens melding om reindrift.
Populasjon	Alle individer innenfor et visst område.
Produksjonspremie	Tilskudd til siidaandeler og reinlag som beregnes med utgangspunkt i en prosentsats av avgiftspliktig salg av kjøtt og avgiftspliktige inntekter fra reinen.
Produktivitet	Kjøttproduksjon per dyr eller per arealenhet.
Reinbeitedistrikt	Reinbeiteområdet er delt inn i flere reinbeitedistrikter (etter reindriftsloven §6).
Reinbeiteområde	Største forvaltningsenhet innenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven §5).
Reindriftsavtalen	Ettårig økonomisk avtale mellom staten (ved Landbruks- og matdepartementet) og NRL.
Reindriftsfond	Fond som forvaltes og disponeres av distriktsstyret (etter reindriftsloven §47).
Reinlag	

	Sammenslutning av andelshavere med konsesjon for reindrift i enkelte sørnorske fjellområder utenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven §8).
Reinmerke	All rein skal være øremerket ved snitt i ørene med eierens registrerte merke. Merking skal foregå innen 31. oktober det året dyret er født. Alle registrerte reinmerker i Norge finnes i et merkeregister.
Samlet livdyrverdi	Summen av alle livdyrverdier.
Ressursregnskapet	Økologisk regnskap over reindriftens ressursgrunnlag og ressursutnyttelse.
RUF	Reindriftens Utviklingsfond.
Samisk reindrift	Reindrift innenfor reinbeitedistrikt, inkludert Trollheimen i Sør-Trøndelag/Hedmark.
Siida/sijte	Geografisk og sosial betegnelse for en gruppe av reineiere som utøver deler av driften i fellesskap innenfor et bestemt areal.
Siidaandel	En familiegruppe eller enkeltperson som er del av en siida, og som driver reindrift under ledelse av en person eller ektefeller/samboere i felleskap.
Slakteuttak	Antall slaktedyr eller antall kg slakt.
St.meld. nr. 32 (2016-2017)	Stortingsmeldingen "Reindrift. Lang tradisjon – unike muligheter".
Tilskudd til siidaandeler og reinlag	Omfatter produksjonspremie, særskilt driftstilskudd til ungdom, særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel, kalveslaktetilskudd, etableringstilskudd og ektefelle-/samboertillegg.
Totalkostnader	Summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader og kostnader i reinlag.
Totalkvantum	Summen av kjøttmengde levert slakteri, privat omsetning og privat forbruk.
Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning	Det tidligere *Reinprogrammet* inngår fra 2015 i *Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping*. Programmet administreres av Innovasjon Norge.

Årsresultatet	Inntekter minus kostnader. Kostnader til leid arbeid er ikke trukket fra. Skal dekke godtgjørelse til alt arbeid og egenkapital som er satt inn i siidaandelen.
Årsverk	Normert arbeidsinnsats gjennom året (i reindriften 1.800 timer).

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no